قومي عوامي تحريڪ جي بنيادي نظرياتي لائين، پاليسي ۽ حڪمت عملي
کي غلط ۽ گمراهہ ڪندڙ وات تي وٺي وڃڻ خلاف

مرڪزي صدر

اياز لطيف پليجو صاحب

ڪي لکيل خط

پاران: رسول بخش پليجو

سربراهہ قومي عوامي تحريڪ

پيارا اياز

هزارين سالن جي عوامي جدوجهدن کان پوءِ هاڻي سڄي دنيا اندر اها حقيقت مڃجي چڪي آهي تہ پورهيت انقلاب (عوامي تبديلي) آڻڻ لاءِ هڪڙي انقلابي تنظيم لازمي آهي. نہ تہ حقيقت ۾ 1917ع واري روسي انقلاب کان اڳ سرمائيداري دور ۾ پورهيت طبقي اڪثر وڏيون وڏيون قربانيون ڏيئي، وڏيون مڙسيون ڪري، عوام دشمن قوتن خلاف پئرس ڪميون جهڙيون ڪيتريون وڏيون شروعاتي سوڀون حاصل ڪيون، پر هو جلدئي پوئتي پئي شڪستون کائي، سڀ ڪجهہ ڦرائي، في الحال سڃا سکڻا ٿي ويا. ان ڳالهہ جا جيڪي مکيہ سبب هئا انهن منجهان هڪڙواهو هو تہ عوام جي اڳواڻي ڪرڻ لاءِ ڪا صحيح نموني بنايل ۽ صحيح ڍنگ سان هلندڙ انقلابي پورهيت تنظيم ڪانہ هئي.

اها تنظيم ڪهڙي هجي، ان ۾ ڪنهن کي ڪنهن کي شامل ڪجي، ان جا فيصلا ڪيئن ٿين، ان ۾ ضابطو ڪيئن قائم ٿئي، ان جي اڳواڻي ڪير ۽ ڪيئن ڪري، انهن ڳالهين تي سڄي دنيا جي انقلابين ۾ وڏا بحث مباحثا هليا. تان جو لينن اچي مارڪس ۽ اينجلس جي تعليم جي روشنيءَ ۾ انهن سمورن بحثن ۽ اوستائين جي سموري انقلابي تجربي جو نچوڙ ڪڍي، هڪڙي صحيح مارڪسي، ليننِي، انقلابي پورهيت تنظيم جو نظريو ۽ رٿا پيش ڪئي ان رٿا جي سخت مخالفت ڪئي ويئي. ايتري قدر جو سندس تنظيم جا ذري گهٽ اڌ جيترا ساٿي ان مسئلي تي ساڻس اختلاف رکي، سندس دشمن ٿي پيا ۽ وڃي پنهنجو الڳ ٽولو ٺاهيائون. تاريخ ۾ انهن کي مينشويڪ سڏجي ٿو پيا جيڪي بظاهر نيڪ ناڪ ۽ مينشويڪن کان ڌار هئا انهن ۾ وري ٽراٽسڪائيءَ جي ٽولي وارا لڪل انقلاب دشمن شامل هئا جن انقلابي تحريڪ جو ٻيڙو ٻوڙڻ جي سازش ۾ ڪا بہ ڪسر ڪانہ ڇڏي. انقلابي تنظيم بابت مارڪسي ليننِي تعليم جي روشنيءَ ۾ چين، ويتنام ۽ دنيا جي ٻين

گهڻن ملڪن جي انقلابين بہ انقلابي تنظيمون ناهيون ۽ انقلاب جي سائنس ۾ نوان تجربا ۽ واڌارا ڪيا. هن ملڪ ۾ بدقسمتيءَ سان اسان وٽ تقسيم وقت ٻاهران هڪڙو هترادو پڙهايل سيڪاريل انقلاب دشمن عوام دشمن ٽولو پاڪستان جي عوام کي گمراهہ ڪري ملڪ ۽ عوام تي ناجائز قبضو ڪرڻ لاءِ پاڪستان موڪليو ويو. هنن هڪڙي انقلابي تنظيم تي عوام لاءِ ڪم ڪرڻ بدران هڪڙو سازشي انقلاب دشمن ٽولو تي عوام خلاف ڪڏا ڪرتوت ڪيا. جنهن عوام جي گهٽائيءَ جي فائدي واري انقلابي سياست بدران پنهنجي ننڍڙي ٽولي جي فائدي واري گلاخوري، چڙواڳي، ٻناڪ. ڪوڙي پروپيگنڊا ۽ هٽ ناٽ جي انقلاب دشمن سياست کي رائج ڪيو ۽ انقلابي ڪارڪنن کي تيار ڪرڻ بدران ڇاڙي باز ناٽڪي، مڪريل ۽ فتني خور ڏوتيون پيدا ڪيائون، جن کي جدوجهد بدران سازش ۽ جاسوسي ڪرڻ ۽ ففٿ ڪالم بنجڻ جي تربيت ڏنائون. هنن ماڻهن هن ملڪ ۽ خاص ڪري مظلوم قوميتن جي عوام مٿان انقلابي سياست جي نالي ۾ پنهنجي ننڍڙي عوام کان ڪٽيل ۽ عوام جي جاني دشمن ٽولي جي رجعت پرست ۽ عوام دشمن ڊڪٽيٽر شپ مڙهي، سندن انقلابي جدوجهد کي ڪيترائي سال لوڙهو هٽي، کين بيوس ۽ بيواهہ بڻائي ڇڏيو.

جتي ظلم آهي اتي ظلم خلاف نفرت پيدا ٿئي ٿي ۽ ان سان مقابلو ٿئي ٿو. ملڪ جي ٻين علائقن جي ماڻهن وانگر سنڌ جي ماڻهن ۾ بہ هن انقلاب دشمن ڊڪٽيٽرشپ خلاف نفرت پيدا ٿيڻ لڳي ۽ جنهن رکي رکي نيٺ وچي هڪ ٽانڊي جو روپ ورتو. سنڌ جي انقلابي وطن دوست ڪارڪنن انقلاب دشمن نقلي ترقي پسند ٽولن جي سنڌ دشمن ۽ عوام دشمن نظرياتي ۽ سياسي ڊڪٽيٽر شپ خلاف سنڌ اندر نظرياتي، تنظيمي ۽ سياسي جدوجهد جو جهنڊو بلند ڪيو. هنن سمورن انقلاب دشمنن جي ذاتي الزامن، بهتانن، فتنن، سازشن، پروپيگنڊائن ۽ مخالفتن جو وڏي سهپ، ثابت قدمي، اورچائي، حوصلي، مڙسي، دليري ۽ سورهيائيءَ سان مقابلو ڪري طوفاني حملن

جي وچان پنهنجي انقلابي وطن دوست تنظيم جو پايو وڌو. اها تنظيم جيئن طوفانن جي وچ ۾ پيدا ٿي آهي، تيئن لڳاتار طوفاني دورن مان لنگهندي رهي آهي. ان سموري عرصي ۾ ڪيس ڪليل توڙي ڳجهن محاذن تي چٽيون ۽ زبردست ويڙهيون ڪرڻيون پيون آهن. ملڪ جا حاڪم طبقا ڪيس هميشه پنهنجي اک جو ڪنڊو ڪري سمجهندا رهيا آهن. ڪوبه دور ڪابه حڪومت اهڙي ڪانه آئي آهي جنهن ان تي چٽا حملا نه ڪيا هجن ۽ ان کي طرحين طرحين جا گهيرا وجهي ڦاسائي ناس ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪئي هجي نقلي ترقي پسند ۽ نقلي قومپرست ٽولا جيڪي ظاهري طرح حاڪمن جا مخالف ۽ عوام جا گهڻگهرا بنجي عوام جي وچ ۾ ويٺا هئا ۽ جيڪي وقت جي حاڪمن ۽ هڪ ٻئي سان ذاتي ۽ ٽوليبازي جا اختلاف رکندي به حقيقت ۾ حاڪم طبقن جي ئي عوام دشمن سياست وڏيڪ هوشياري، چالاڪيءَ ڏاهپ سان هلائي رهيا هئا، سي به انقلابي وطن دوست تنظيم تي حملا ڪرڻ لاءِ ۽ ان کي ڪچلڻ لاءِ ننهن چوٽي جو زور لڳائيندا رهيا آهن ۽ ان ڳالهه ۾ هڪ ٻئي کان گوءِ کڻڻ جي ڪوشش ڪندا رهيا آهن. گهڻو ڪري هو هڪ ٻئي جا ٻانهن ٻيلي پئي رهيا آهن. انهن مان ڪنهن به ڏر انقلابي وطن دوست ڪارڪنن خلاف ڪابه ڪوڙي پروپيگنڊا هلائي ٿي ته ٻيون ڌريون هڪدم ان کي سُر جهلائي، ان جي پروپيگنڊه کي وڌيڪ زور شور ۽ شدمد سان ڦهلائيندڙيون رهيون آهن.

اهي عوام دشمن ۽ انقلاب دشمن قوتون نه رڳو اسان جي تنظيم کان ٻاهر بيهي اسان سان وڙهنديون رهيون آهن، پر اڪثر انهن جي عوام دشمن ۽ انقلاب دشمن سوچ جا زهريلا اثر ۽ ڪيترا سندن سنوان سڌا ايجنٽ اسان جي صفن اندر گهڙي اچڻ ۾ ڪامياب ٿي پئي ويا آهن. اهي اسان ۾ پيهي، اسان جا ٿي، اسان سان ويڙه ڪندا رهيا آهن. ڪڏهن ڪڏهن ته هو وڏي رٿابندي ڪري اسان جي اڳين صفن ۾ پهچڻ ۾ ڪامياب ٿي پوءِ اسان تي اوچتو پٺ کان حملو

ڪري اسان کي في الحال چڪرائي ڇڏڻ ۾ بہ ڪامياب ٿي پئي ويا آهن.

اسان جي تنظيم پنهنجن مقصدن ۽ مرادن جي خيال کان پورهيت طبقي جي انقلابي وطن دوست تنظيم آهي، ان جي شروعات کان وٺي اها ڪوشش پئي رهي آهي تہ پاڻ مان ڏاڪي بہ ڏاڪي پنهنجيون تاريخي ورثي طور مليل ڪمزوريون دور ڪري ۽ انقلابي عوام جي انقلابي استادن جي نظريي سان هٿياربند هڪ انقلابي وطن دوست پورهيت تنظيم ۾ جيڪي گڻ، لياقتون ۽ صلاحيتون هئڻ کپن سي آهستي آهستي، ڏاڪي بہ ڏاڪي پاڻ ۾ پيدا ڪري ۽ هڪ صحيح رُخ وٺي اڳتي وڌون ۽ شاندار سوڀون ماڻيون. ان مقصد کي حاصل ڪرڻ لاءِ اسان جي تنظيم ڪافي ڪوششون ڪيون آهن.

اهي سوڀون اسان جي عوام ۽ تنظيم ڪي رات وچ ۾ يا خوش قسمتيءَ سان آسان نموني حاصل نہ ڪيون آهن. تنظيم کي اڳتي وڌڻ لاءِ وک وک تي گهڻ طرفي ويڙهہ ڪرڻي پيئي آهي ۽ ڏکيي اڙانگي جدوجهد هلائڻي پيئي آهي. اسان کي نہ رڳو ٻاهرين دشمنن سان پر اندرين مخالفن سان بہ منهن ڏيڻو پيو آهي. انهن اندرين توڙي ٻاهرين مورچن تي مقابلن کان پوءِ ئي اسين اڳتي وڌي اڄوڪي منزل تي پهتا آهيون. اڃا وانگر هن وقت بہ اسان جي تنظيم کي ڪيترا ئي نظرياتي، سياسي ۽ تنظيمي مسئلا درپيش آهن. جن کي حل ڪرڻ کانسواءِ اڳتي وڌڻ تمام ڏکيو آهي. اهي حل صحيح نموني فقط تڏهن ٿي سگهندا جڏهن اسين انهن کي راڄوڻي ڳوٺاڻي نموني يا ياري باشي جي نموني يا وڏيرڪي، سرمائيدار نموني، يا مڙئي ٽائيم پاس ڪرڻ، ڪم ٽپائڻ جي نموني نہ پر، انقلابي پورهيت وطن دوست نظريي جي روشنيءَ ۾، بااصول طريقي سان صحيح نموني حل ڪنداسون. صحيح جدلي سوچ، صحيح سياسي واٽ، صحيح حڪمت عملي ۽ تدبيرن کان سواءِ ڪنهن بہ انقلابي مسئلي جو جيڪو بہ حل ڪبو سو غلط ثابت ٿيندو. اڄڪلهہ پنهنجي پارٽي جنهن صورتحال مان لنگهي رهي آهي، ان ۾ ضروري ٿي پيو آهي تہ

آئون توهان کي وري بہ هڪ ٻيو خط لکان، جنهن ۾ ڪوٽ لکپت جيل ۾ قيد دوران لکيل خط جا ڪي نقطا بہ پيش ڪريان . جنهن ۾ مون لکيو هو تہ "منهنجا پيارا پٽئا ڪيترن مهينن کان سنيرندي سنيرندي نيٺ توکي اڄ هي خط پيو لکان، خط پٽ جي اچ وڃ جي تڪليف کي خيال ۾ رکندي، مون هي خط ايئن لکيو آهي، جو جيڪڏهن ٻيو خط موڪلڻ جو موقعو نہ بہ ملي تہ بہ جيڪا ڳالهہ چوٽي اٿم تنهن جا مکيہ نقطا هن خط ۾ اچي وڃن. هن ۾ مون "بهترين جي اميد رکو ۽ بدترين لاءِ تيار رهو" جي اصول هيٺ بهترين جي اميد رکندي، بدترين کي فرض ڪري ورتو آهي" پوءِ اهو خط تو سميت پارٽيءَ جي ساٿين کي پڙهايو ويو هو ۽ ڇپيو بہ هو. مقصد هي هو تہ جن لاڙن جي ان خط ۾ اپٽار ڪئي ويئي هئي تہ توهان بہ انهن تي غور ڪريو ۽ انهن مان جن کي درست سمجهو تہ پاڻ ۾ تبديلي آڻي ان تي عمل ڪريو ۽ پارٽي جا ٻيا ساٿي بہ انهن لاڙن کي ذهن ۾ رکي انهن جو شڪار ٿيڻ کان پاڻ کي بچائيندا رهن. ان ڳالهہ کي تمام گهڻو عرصو ٿي چڪو آهي. ان وچ ۾ آئون ۽ پنهنجي پارٽي تمام گهڻن لاهن چاڙهن مان گذري چڪا آهيون. تمام وڏو عرصو توهان پارٽي کان بلڪل لاتعلق رهيا. ان کان پوءِ منهنجي ۽ پارٽي جي ڪن ساٿين جي، ڪافي عرصي جي تمام گهڻين ڪوشش کان پوءِ توهان آهستي آهستي ٿورو ٿورو پارٽي ۾ دلچسپي وٺڻ شروع ڪئي، جنهن جي نتيجي ۾ هن وقت توهان قومي عوامي تحريڪ جا صدر آهيو. مون ان وقت توکي مخاطب ٿيندي لکيو هو تہ "چوندا آهن تہ ڍؤ جهلي هڪڙو واٽيون ٻيو مينهن ! پاڻ جهڙن ماڻهن لاءِ موٽر سائيڪل ۽ هڪڙو مسواڙ تي ڏيڻ جهڙو ڪمرو بہ جبل جيڏا مسئلا پيدا ڪري سگهن ٿا ۽ چاهي ڏوهہ ڪنهن جو بہ هجي يا نہ هجي، پر اهي ننڍڙيون شيون بہ ليلان جي هار وانگر دوستن ۾ ڏوريون پيدا ڪري سگهن ٿيون.

ان گهوڙن هَنئي گهٽيون، دوستنيان دور ڪيون!

تون پوري هيٺ عوام جي زندگيءَ کان گهٽو پري رهيو آهين، جن جي

رهڻي ڪهڻي جو اثر تمام وڏي ڳالهہ آهي. چوڻي آهي تہ "سڄا سي سيڻ، جن جا پڪا اوڏڙا".

لطيف بہ چيو آهي:

گڏ جت گذران هو جڙ لڳي تنهن جاءِ

ماڻهو جهڙي ماحول ۾ رهي ٿو جهڙي قسم جي ماڻهن سان گڏجي گذران اٿ ويهہ واقفيت ۽ دوستي ڪري ٿو انهن جا خيال، چڱائي برائي جا ماپا ۽ معيار پسندون ۽ ناپسندون، امنگون ۽ آدرش، شعوري ۽ لاشعوري طرح سندس لونءَ لونءَ ۾ سمائجي وڃن ٿا ۽ سندس قلب ۽ روح کي اڻ لڪين زنجيرن ۾ جڪڙيو ڇڏين!

من، اکيون، تنُ تت، جتي جَنَب جيڏين.

مڙس ۽ نامڙس، رجعت پرست ۽ ترقي پسند وغيره ماڻهن جي وچ ۾ فرق جي بنيادي ڪارڻن مان هڪڙو بنيادي ڪارڻ رهڻي ڪهڻي جو فرق ۽ تضاد بہ آهي. ڪو ماڻهو عوام سان پيار ۽ سندس خدمت ڪرڻ جون ڪيڏيون بہ ڳالهيون پڙهي، ٻڌي ۽ ڪري، پر جي سندس رهڻي ڪهڻي سراسر عوام جي ابتڙ هونديءَ تہ خواهش ۽ نيت ڪٿي ڪهڙي بہ سٺي هونديءَ تہ بہ عام طرح هو عوام دوستي ۽ عوام جي خدمت جي ڳالهين تي مضبوطيءَ ۽ ثابت قدميءَ سان ۽ توڙ تائين هرگز قائم رهي نہ سگهندو. ان ڪري ڪهڻي سان گڏ رهڻي جي بہ بنيادي اهميت آهي. شاه تڏهن تہ هيئن چيو آهي :

تنهن ڪهڻي ڪبو ڪوهہ؟ جي رهڻي نہ رهيو سپرين.

جي رهڻي سپرين کي رهائڻ جي لائق نہ هونديءَ تہ سڪڻي وات جي ڪهڻي ڪيس ڪهڙو پاڻ ڏانهن ڇڪي، پاڻ وٽ رهائي سگهنديءَ؟

هي جي هيترا ماڻهو زندگي جي وڏي عرصي تائين بي مثال جاکوڙن، قربانين ۽ سورهيائين جي باوجود توڙ تائين سچا، عوام دوست ۽ انقلابي نہ ٿا رهي سگهن ۽ هڪڙي ڏينهن اوچتو ئي اوچتو ڪنهن نڪاڻ جي مرض ۾ ورتل ٻڪريءَ وانگر نڪاءَ ڏيو پورا ٿيو رهن، يا آهستي آهستي پوئتي هٽيو ختم ٿيو وڃن، سو ڇو؟ يا تہ ماڻهوءَ تي اصلوڪي غلط رهڻي ڪهڻي جي ناناٽڪي نِڪِ جي

اوچتي چڪ پوندي آهي يا اهو آهستي آهستي پنهنجي اصلوڪي (پورهيت ۽ انقلابي) رهڻي ڪهڻي بدلائي، دشمن طبقن جي غلط رهڻي ڪهڻي جي ڏهڻ ۾ ڦاسي پوندو آهي.

تنهنڪري جيڪڏهن اسين صحيح انقلابي پورهيت واٽ تي هونداسين تہ گهٽ پورهيئي سان گهٽيون وڏيڪ بهتر، ڪاراٽيون ۽ دل گهريون شيون ۽ ڳالهيون حاصل ڪري سگهنداسين. اسان کي پاڳلن وانگر اجائي هڻ هٽان ۽ چتي وٽ وٺان ڪانہ ڪرڻي پوندي ۽ اسان کي سک ۽ آرام، ونڊر ۽ وروند ۽ پنهنجي بهتري واسطي، سوچ ويچار لاءِ ڪجهہ وقت بہ بچي پوندو. هڪ سمجهو ۽ باشعور انقلابي مزدور ۽ مارو ماڻهو جي رهڻي ڪهڻي اختيار ڪرڻ سان جڻ ڪنهن اسمِ اعظم جي ڦيٽي سان اسين ڪتن جي گُرڻَ کان ڀڄندڙ ڊنل، هراسيل ۽ هوش خطا ٿيل ڏڪندڙ سهي مان ڦري شينهن جا ٻچا ٿي پونداسين. ان رهڻي ڪهڻي ۾ ڪو اهڙو عجب اسرار سمايل ٿيئي ٿو. جو ماڻهوءَ جي ڪايا پلٽيو وڃي.

اڪثر ڪري ڏٺو ويو آهي تہ نالي وارن ماڻهن جا ٻار يا اڪيلا ٻار يا ڪنهن سبب دادلا ٻار يا ننڍي هوندي نالو ڪيندڙ ٻار وڏي هوندي ڪو خاص جوهر ڪونہ ڏيکاريندا آهن.

انهن ڳالهين کي خيال ۾ رکي، منهنجي اها هميشہ سوچيل سمجهيل ڪوشش پئي رهي آهي، تہ تنهنجي رهنمائي ڪجي پر تو تي اجايو دٻاءَ نہ وجهجي، توکي پيار ڏجي پر دادلو بڻجڻ کان بچائجي، تون اجائي سک، پيار، شهرت، شين، پيسن ۽ آرام جي مٺي زهر کان بچين، پنهنجي عمر جي ٻين غريب ٻارن وانگر، ڏک سک ڏسين، گهر جي ڪنڊ مان ٻاهر نڪري، ڌڪا ڌوما کائي، مچي موري محنتي، جفاڪش ۽ جاڻو انقلابي مڙس ماڻهو بڻجين." توکي خبر آهي تہ تون "اهڙي گهر ۾ پيدا ٿيو آهين، جنهن جا اڪثر ڀاتي پنهنجي ننڍڙي پتڪڙي دنيا ۾ ٿورڙا اهم ۽ مشهور آهن ۽ انهن جي ٿورڙي اهميت ۽ مشهوريءَ جا اولڙا توتي بہ پون ٿا. تنهن سان گڏ تنهنجي پنهنجي ننڍڙي دنيا ۾ توکي بہ ڪافي اهميت ۽ مشهوري آهي، بلڪ تنهنجي

عمر جي حساب سان اها حد کان وڌيڪ تي چڪي آهي. جڏهن ڪو مال (جانور) ڪنهن گاهه يا ٻي ڪاڌي ۾ ڦوت گهٽي ڪائڻ کان پوءِ ان مان بيزار ٿي پوندو آهي، ته ڀاڱيا چوندا آهن، ته ڪچرجي پيو آهي. تون به حد کان وڌيڪ اهميت، شهرت ۽ مقبوليت سان ڪچرجي پيو آهين. تو وٽ انهن شين جو ايترو ضرورت کان وڌيڪ ذخيرو گڏ ڪيل آهي جو تو کي نه رڳو ان ۾ واڌاري جي ڪا به ضرورت ڪانهي پر ان ۾ ڪافي ڪجهه گهٽتائي جي به توکي گهٽي پرواه ڪانهي. تنهنجي سوچ اها ٿي ڏسجي ته اهي شيون ڪنهن سبب جي ڪري گهٽجي گهٽجي جتي وڃي بيهنديون، اتي به اهي تنهنجي باقي زندگيءَ کي باوقار رکڻ لاءِ ڪافي رهنديون. "پر توکي معلوم هجي ته "جيڪڏهن تون صحيح واٽ ڇڏي انفراديت پرستي، زمانه سازي ۽ دنياداريءَ واري واٽ وٺندين ته ان تي جيترو تيز هلندين، جيترو اڳتي وڌندين ۽ جيترو ڪامياب ٿيندين اوترو دنيا جي هر پيار ڪرڻ جهڙي ڳالهه، مقصد ۽ هستيءَ کان پري هٽندو ويندين. اها واٽ توکي ٻين سان گڏ مون کان به ۽ سچي ساٿ کان پري وٺي ويندي، بدر جي جنگ ۾ پيءُ هڪڙي پاسي هو ته پٽ ٻي پاسي، "ڊان بهتا رها" ناول ۾ به ايئن آهي، هڪ پاءُ ماڻهن سان، ٻيو وري انهن جي ويرين سان ته ٿيون نڪمون تماشائي ۽ ٿياڪڙ."

جيئن مختلف ملڪن ۾ ڪم ڪندڙ پورهيت انقلابي پارٽين، پنهنجي مخصوص سياسي، سماجي، معاشي، ثقافتي ۽ ملڪي حالتن مطابق، پورهيت نظريي جي روشنيءَ ۾، پنهنجي لاءِ رهنما اصول، ضابطا، قائدا، قانون، مقصد ۽ جدوجهد ڪرڻ جا ڍنگ، طريقا، سياسي حڪمت عمليون، پاليسيون، تدبيرون، پارٽي هلائڻ ۽ فيصلي سازيءَ جا طريقه ڪار، پارٽي ۾ غورويچار ۽ چنڊ ڇاڻ کان پوءِ ماڻهن جي پرتيءَ جي طريقه ڪارن سميت، سائنسي بنيادن تي هڪڙا تنظيمي اصول طئه ڪري پارٽين کي هلايو. تيئن اسان جي تنظيم به هن ملڪ ۽ خاص ڪري سنڌي عوام جي نفسيات، رهڻي ڪهڻي، ثقافت، سياسي، سماجي، معاشي صورتحال کي نظر ۾ رکندي، سائنسي بنيادن

تي هڪڙا ضابطا، قاعدا، قانون، فيصلي سازيءَ جا طريقہ ڪار ادارن جي درجہ بندي ۽ اهميت، جدوجهد ڪرڻ جي ڍنگن ۽ طريقن سميت تنظيم سان ڀين لاڳاپيل مسئلن کي نظر ۾ رکندي، بنيادي تنظيمي اصول طئہ ڪيا. جنهن موجب مکيہ اهميت وارو تنظيمي اصول آهي، جمهوري مرڪزيت. جنهن جو مطلب آهي تہ تنظيم جا سمورا تنظيمي يا سياسي فيصلا واسطيدار ادارن ۾ ميمبرن جي گڏيل صلاح مشوري ۽ بحث مباحثي کان پوءِ متفقہ راءِ يا اڪثريتي راءَ سان ٿيندا. جنهن بعد انهن ڪيل فيصلن تي سموري پارٽي جا سمورا ميمبر بنا ڪنهن بهاني يا سبب ٻڌائڻ يا حجت ڪرڻ جي عمل ڪرڻ لاءِ پابند هوندا ۽ پارٽي فولادي ضابطي نظم ضبط رازداري ۽ نظريي جي پابندي ڪندڙ هڪڙي پورهيت انقلابي وطن دوست پارٽيءَ طور ڪم ڪندي، جنهن جو هي بنيادي تنظيمي اصول هوندو تہ فرد تنظيم جي تابع آهي، ٿورائي گهڻائي جي تابع آهي، هيٺيان ادار مٿين ادارن جي تابع آهن، سمورا ميمبر ۽ ادارا مرڪزي ڪميٽي جي تابع آهن. اسان جي تنظيم مٿين بنيادي تنظيمي اصولن تي عمل ڪندي، نہ رڳو شاندار جدوجهدون ڪيون آهن. پر پارٽيءَ اندر موجود موقعي پرستن ۽ ايجنسين جي ايجنٽن معرفت باربار پارٽي ۽ ان جي قيادت خلاف ٿيندڙ بغاوتن، غدارين، الزام تراشين، سازشن، کي ناڪام پڻ ڪندي رهي آهي. ڪافي عرصو اڳ منهنجي طبيت جي ناچاڪائيءَ سبب آئون تنظيمي ۽ سياسي سرگرمين ۾ ڀرپور سرگرمي نہ ڪري پئي سگهيس، تنهن ڪري مون پارٽيءَ آڏو اهو مسئلو رکيو جنهن جي نتيجي ۾ مون کي صدارتي ذميوارين کان آجو ڪندي، سربراه طور مقرر ڪيو ويو. ان کان پوءَ ٿيل مرڪزي ڪانفرنس ۾ مرڪزي ڪميٽي چونڊي ويئي، جنهن پاڻ مان عبدالقادر رانتي کي صدر ۽ حڪيم هاليپوٽي کي جنرل سيڪريٽري سميت سڄي باڊي کي چونڊيو. ان کان پوءِ 28 سيپٽمبر 2009 تي عوامي تحريڪ جي مرڪزي ڪميٽي جي وري اليڪشن ٿي، ان مرڪزي ڪميٽيءَ گڏجاڻي ڪري پاڻ منجهان صدر اياز لطيف

پليجي (توهانکي) ۽ جنرل سيڪريٽري محمد خان پرڳڙيءَ کي چونديو. ڏنو وڃي ته توهان عوامي تحريڪ جي مرڪزي صدر ٿيڻ کان اڳ ۾ صرف هڪ سٺا قانوندان، ليڪ، چڱا مقرر ۽ مون ۽ زرينه جي پٽ طور سڃاتا ٿي ويا، پر عوامي تحريڪ جي صدر ٿيڻ کان پوءِ توهان جي قيادت ۾ پارٽيءَ طرفان ٿيل لانگ مارچن، جلسن جلوسن، ريلين ۽ ڌرڻن، توهان جي شخصيت کي سياسي طور سنڌ توڙي ملڪي سطح تي متعارف ڪرايو ۽ توهان کي اهوئي ساڳيو پروٽوڪول ڏنو ويو جيڪو پارٽي جي سربراه ۽ باني جي حيثيت ۾ مون کي ڏنو ويندو هو. جنهن جي ڪري پرنٽ ۽ اليڪٽرانڪ ميڊيا توهان کي تمام گهڻي اهميت ڏني ۽ ناليوارا سياستدان پڻ توهان وٽ ملاقاتون ڪرڻ لاءِ ايندا رهيا. جنهن جو نتيجو هي نڪتو جو توهان پنهنجو پاڻ کي مون سميت سموري پارٽي کان مٿاهون سمجهڻ لڳا. ان صورتحال کي سمجهڻ لاءِ ..ڪذهن سياسي، نظرياتي، ضابطي، تنظيم سازي، تعليم ۽ تربيت، ادارن جي اهميت ۽ فيصلن ڪرڻ جي طريقڪار ۽ بين تنظيمي مسئلن بابت بردباريءَ، ايمانداريءَ ۽ دورانديشيءَ سان اڳوٽي ۽ هاڻوڪي طريقه ڪار جو جائزو وٺبو ته معلوم ٿيندو ته موجوده دور ۾ پارٽي جي نظرياتي لائين، ضابطو رازداري، حڪمت عمليون، ڪم ڪرڻ جو ڍنگ، فيصلن ڪرڻ جو انداز نظرياتي تعليم ۽ تنظيمي صورتحال سميت ٻيا مسئلا پارٽي جي بنيادي اصولن، ضابطن ۽ قاعدن جي ابتڙ نظر ايندا. توهان صدر ٿيڻ کان وٺي هيستائين پارٽيءَ کي هڪ وڏيرڪي پارٽي وانگر هلايو آهي، مون مئي 1973 ۾ تحريڪ رسالي ۾ هڪ مضمون ۾ لکيو هو ته

"وڏيرڪي جدوجهد جي تنظيمي پاليسي

وڏيري طبقي جي تنظيمي پاليسي به سندس مقصدن وانگر ٻچاپڙي هوندي آهي. هو ٻن قسمن جون تنظيمون قائم ڪندو آهي: هڪڙي اصلي، ٻي نمائشي ۽ نقلي. سندس اصلي تنظيم اُها وڏيرڪي ڳجهي تنظيم آهي، جا صدين کان هلندي اچي. اُن ۾ فقط وڏيرا شامل هوندا آهن. شادين مرادين، مرڻن پرڻن تي انهن جون

ميٽنگون ٿينديون رهنديون آهن. سڀ فيصلا اوطاقن اندر بند ڪمرن ۾ ڳجهي نموني ٿيندا آهن، جن جي ٻاهر ڀاڦ به ڪانه نڪرندي آهي. ٻي تنظيم ظاهري ۽ نمائشي هوندي آهي. ان جو مقصد عوام جي اکين ۾ ڌوڙ وجهي، وڏيرن کي اليڪشن ذريعي اقتدار جي ڪرسيءَ تي پهچائڻو هوندو آهي. اُنهن نقلي ۽ نمائشي جماعتن جا نالا بدلبا رهندا آهن. ڪڏهن انهن کي مسلم ليگ جي نالي سان سڏيو ويندو آهي، ته ڪڏهن وري ريپبليڪن پارٽي وغيره. پارٽين جو مالڪ ساڳيو طبقو هوندو آهي، فقط ليبل بدلبا رهندا آهن. اُهي تنظيمون ڪاغذي ۽ کوکليون هونديون آهن. ماٺهو پائيندا آهن ته اُها انهن تنظيمن جي ڪمزوري ۽ مجبوري آهي، پر حقيقت ۾ ايئن ناهي. انهن کي ڄاڻي واڻي کوکلو رکيو ويندو آهي، ته جيئن انهن تي عوام جو قبضو مضبوط نه رهي ۽ اهي وڏيري طبقي جي هٿ مان نڪري نه وڃن. وڏيرڪيءَ تنظيم ۾ جماعت ڪجهه به نه هوندي آهي، فقط وڏيرو قومي ليڊر سڀ ڪجهه هوندو آهي. هوبهو بندوبست انهيءَ لاءِ رکندا آهن ته وقت اچي ته اُن عظيم اڳواڻ جي نالي ۾ جماعت کي جهڙي نموني وڻي اُهڙي نموني ڪتب آڻي سگهجي. عين وقت تي، جماعت ۽ عظيم اڳواڻ جي نالي ۾، قوم ۽ قومي ڪارڪنن جا تختا به ڪڍي سگهجن. اليڪشن تائين انهن پارٽين ۾ وچئين ۽ هيٺئين وچئين طبقي مان ڪيترا قلم باز بيان باز ۽ ڄاڙي باز ماڻهو پرتي ڪري ڏيکاءَ لاءِ اهم عهديدار بڻائي رکيا ويندا آهن. پر سندن حقيقي ڪم پتن ۽ مڱڻهارن وانگر وڏيرن جي شان ۾ قصيدا ۽ مداحون پڙهڻ ۽ مخالفن کي گاريون ڏيڻ هوندو آهي. اليڪشن تائين ڪين ٽيڳرون ڏيئي، خوب ڪارائي پياري ۽ پٽ نپري، لئي ۾ رکيو ويندو آهي. وڏيرا ميسٽا ٿيو سندن پٺيان پٺيان هلندا آهن. وچئين طبقي جا پٽ ۽ مڱڻهار ڦونڊ ۾ پرجي هلندا آهن ۽ سمجهندا آهن ته لهي ايري ئي اسان تي پيو. اليڪشن کان پوءِ وڏيرا ڦري، قوم جا چونڊيل عيوضي ۽ پارٽي اڳواڻ ٿي پوندا آهن، ۽ سندن وڏيرڪي حڪومت ڦري، عوام جي حڪومت ٿي پوندي آهي. وچولي طبقي جا قلم باز ۽ ڄاڙي باز

سورما عادت موجب ڪجھ پوز هٽندا آهن، پر جلد ئي کين ذهن نشين ڪرايو ويندو آهي تہ ”هاڻي وڏيرا پاڻ سرڪار ٿي چڪا آهن، هاڻي کين پٽن ۽ مڱڻهارن جي ضرورت ڪانهي. سيڪو ڪک پن ٿي وڃي، نہ تہ پارٽيءَ جو غدار ۽ عوام جو دشمن ٿي پوندو ۽ بچڙو ٿيندو!“

درحقيقت توهان کي درست ڪري، پارٽي، عوام ۽ قوم جي ڀلي لاءِ ڪتب آڻڻ جي لالچ ۾ مون سميت پارٽي جي ٻين سمجھو نظرياتي ۽ ذميوار ڪارڪنن توهان جي صدر چونڊجڻ کان بہ پهرين توهان ۾ موجود بظاهر ننڍڙين ننڍڙين خامين، بي ظابطگين کي نظرانداز ڪيو ۽ توهان جي راءِ کي جانچڻ، تپاسڻ ۽ چند ڇاڻ ڪرڻ کانسواءِ حد کان وڌيڪ اهميت ڏني، ان آسري ۾ تہ توهان پنهنجن تجربن مان سکي پاڻ ۾ درستيون ڪندا. پر ان جو نتيجو اسان جي سوچ جي ابتڙ نڪتو. توهان پنهنجي خامين ۽ بي ضابطگين تي ڪنٽرول ڪرڻ بدران اڳتي ئي وڌندا رهيا، جنهن جو نتيجو اجوڪي صورتحال ۾ ظاهر ٿيو آهي.

پارٽيءَ جي صدر ٿيڻ کان وٺي هيستائين توهان جو سڄو زور صرف وڏن جلسن جلوسن، ريلن، مظاهرن، ميڊيا، اخباري بيانن، ڏيکاءَ واري سياست ڪرڻ تي ايس ايم ايس، سوشل ميڊيا ۽ پنهنجي پروٽوڪول تي رهيو آهي. ان سلسلي ۾ توهان هر ذريعي کي پنهنجي شخصي مقبوليت ۽ ذاتي مشهوريءَ لاءِ ڪتب آڻيندا رهيا آهيو ان حد تائين جو توهان پارٽيءَ جي اصولن، ضابطن، نظرين ۽ پاليسين جا سمورا ليڪا لتاڙي پنهنجي مٿين مقصدن جي حاصلات لاءِ مون کان ۽ پارٽي جي صلاح مصلحت کان سواءِ سنڌ جي وڏيرڪي سياست جي شخصيتن ۽ پارٽين سان گڏ ويهڻ، اتحاد ڪرڻ، گڏيل پريس ڪانفرنسون ڪرڻ سان گڏ انهن جي سياست جو دفاع پڻ ڪندا رهيا آهيو. جن جو سنڌي عوام جي حقن ۽ وسيلن جي بچاءَ لاءِ ڪو اهم ۽ تاريخي ڪردار نہ رهيو آهي. هنن پاور پاليٽڪس جي ڪيڏارين ماضيءَ جي پنهنجين سمورين ڪوتاهين، عوام جو ساٿ نہ

ڏيڻ واري روش جي دفاع لاءِ توهان کي پريس ترجمان مقرر ڪري پاڻ بظاهر ڇڙ ٻادا ٻي ميار بنجي ويهي رهيا. هاڻ ميڊيا اڳيان توهان هنن جي ٻاضيءَ جي هر ڪوتاهيءَ حو پنهنجي حساب سان جواب ڏيڻ جا پابند بنجي ويا. ان وچ ۾ هنن مان ڪنهن کي پور تي پيو ته گورنر راڄ جو مطالبو يا فوج يا فوجي راڄ جي حمايت ڪري تي ڇڏيائون. وضاحت وري به توهان ڪندا رهيا آهيو. (چري هش ۾ خوش).

توهان پنهنجي صدارت جي شروعاتي ڪجهه عرصي کي ڇڏي، باقي پوئين عرصي کان وٺي هيستائين شعوري طرح مختلف طريقن سان هڪ منظم مهم ۾ پنهنجي عمل ذريعي ۽ تقريرن ذريعي اهو تاثر ڏيندا رهيا آهيو ته، ڄڻ ته توهان جي صدارت کان اڳ نه ته ڪي پارٽيءَ جا سنڌ، ملڪ ۾ يا ملڪ کان ٻاهر ڪي سياسي لاڳاپا هئا، نه ڪي پارٽي ڪي وڏا سياسي جلسا، مارچون، جدوجهدون يا سياسي اتحاد ڪيا. نه ئي وري پارٽي قيادت جي ڪا ميڊيا ۾ سڃاڻپ ۽ اهميت هئي، جيڪا ڳالهه سراسر غلط آهي. درحقيقت توهان جي صدارت کان اڳ ۾ پارٽيءَ طرفان ملڪي سطح تي اتحاد ڪرڻ ۽ تاريخي جدوجهدون ڪرڻ جي وڏي تاريخ آهي، جن مان ڪجهه مثال پيش ڪجن ٿا.

1. ملڪي اتحادن جي سلسلي ۾ پاڪستان جي ترقي پسند ڌرين جو پنهنجي ئي ڪوشش سان گڏيل اتحاد "پاڪستان عوامي تحريڪ" وجود ۾ آيو جنهن جا پاڻ به ميمبر هئاسين.

2. ان کان پوءِ جنرل ضياءَ جي مارشلا دوران جڏهن اخبارن تي سخت سينسرشپ هئي تڏهن اخباري صحافين جي تنظيمن ايپنڪ جي صدر منهاج برنا ۽ پي.ايف.يو.جي جي صدر محمودالحق عثماني جي قيادت ۾ صحافين جي هڪ وفد پاڪستان جي ان وقت موجود سمورين سياسي پارٽين سان ملاقاتون ڪري ڪين سينسرشپ خلاف جدوجهد ۾ سنڌن ساٿ ڏيڻ لاءِ مدد گهري، پر پ پ پ سميت ڪنهن به سياسي پارٽيءَ سنڌن ساٿ نه ڏنو. اهو وفد مون سان به مليو پوءِ صلاح مشوري بعد عوامي تحريڪ صحافين جي تنظيمن (ايپنڪ ۽

پي ايف يو جي) سان اتحاد ڪري ضياءَ طرفان لڳايل ميڊيا تي سينسرشپ خلاف تاريخي جدوجهد هلائڻ ۾ حصو ورتو ۽ عوامي تحريڪ جي سوين ڪارڪنن صحافين سان گڏجي ريگل چوڪ ڪراچي ۾ پرامن گرفتاريون پيش ڪيون. ۽ جيلن اندر مرڻ گهٽيءَ تائين بک هڙتالون ڪيون.

3. ان ئي ضيائي دور ۾ راهوڪيءَ ۾ سنڌ جي لکين هارين کي گڏ ڪري تاريخي جلسي وسيلي مارشلا جو ڌهڪاءَ ختم ڪيو. ان جلسي ۾ مون تقرير ڪندي ضياءَ کي مخاطب ٿيندي هي تاريخي لفظ چيا هئا تہ "هاڻي گهڻو ٿي چڪو سنڌ هاڻي توکي وڌيڪ برداشت ڪرڻ لاءِ تيار ناهي گيٽ آئوٽ ضياءَ".

4. ضيائي مارشلا خلاف ملڪ جي سمورين سياسي ڌرين جو گڏيل اتحاد ايم آر ڊي ٺاهڻ ۾ مکيہ ڪردار ادا ڪيو ۽ ان طرفان هلايل جيل ڀريو تحريڪ ۾ هزارين مردن ۽ عورتن جون گرفتاريون پيش ڪيون عوامي تحريڪ جي گرفتار ساٿين ۽ سنڌياڻين جيلن ۾ همت ۽ حوصلي سان رهڻ جا تاريخي رڪارڊ قائم ڪيا. منهنجي ڪنوينرشپ دوران ايم آر ڊي منهنجي ڪوشش سان اها قرارداد پاس ڪئي تہ مرڪز وٽ چار کاتا هوندا. باقي اختيار صوبن کي ڏنا ويندا.

5. ان کان پوءِ عوامي تحريڪ ۽ ٻين سياسي پارٽين جي ڪوشش سان ملڪ جي ترقي پسند پارٽين جي انضمام سان عوامي نيشنل پارٽي جي نالي سان ملڪ گير ترقي پسند سياسي تنظيم وجود ۾ آئي، جنهن جي پهرين مرحلي ۾ صدر خان عبدالولي خان، اسان جي پارٽي طرفان سينئر نائب صدر شهيدِعوام محمد فاضل راهو چونڊيا ويا. ٻي دور ۾ آئون ان جو مرڪزي سيڪريٽري جنرل چونڊيو ويس. ان دوران پاڪستان جي وزيراعظم محمد خان جوڻيجي طرفان افغان جنگ جي مسئلي تي ٿيندڙ جنيوا ڪانفرنس ۾ شرڪت ڪرڻ لاءِ صلاح مصلحت ڪرڻ لاءِ اي پي سي ڪوٺائي هئي، جنهن ۾ مون عوام ۽ پنهنجي پارٽي جو ڀرپور ۽ زوردار موقف رکيو هو.

6. ان ئي دور ۾ منهنجي ۽ پارٽيءَ جي ڪوشش سان سارڪ ملڪن جي ترقي پسند ڏرين جو هڪڙو مشاورتي گروپ وجود ۾ آيو هو جنهن ۾ پنهنجي پارٽي طرفان آئون نمائندگي ڪندو هئس.

7. شهيدِ عوام محمد فاضل راهو جي شهادت کان پوءِ منهنجي ۽ پارٽيءَ جي ڪوشش سان سنڌي عوام جو قومي اتحاد وجود ۾ آيو. جنهن جي پليٽ فارم تان سنڌ اندر سکر، حيدرآباد ۽ ڪراچيءَ ۾ تاريخي جلسا ڪيا ويا. انهن جلسن مان ڪراچيءَ جي ريلي ۽ جلسي کان پوءِ اردو اخبارن لکيو هو تہ "ڪراچيءَ جا ماڻهو اڄ ڪراچيءَ ۾ اجنبي لڳي رهيا هئا."

8. ان کان پوءِ نواز شريف جي وزارتِ عظمي جي پهرئين دور ۾ نوابزادي نصرالله خان جي قيادت ۾ آل پارٽيز ڪانفرنس اتحاد قائم ٿيو هو جنهن ۾ مسلم ليگ (ن) کانسواءِ ان وقت جون ٻيون سموريون پارٽيون شامل هيون. عوامي تحريڪ بہ ان جي ميمبر هئي ان اتحاد طرفان 14 آگسٽ تي لاهور ۾ موچي گيٽ تي تاريخي جلسو ٿيو هو جنهن ۾ بينظير ڀٽو بہ شريڪ هئي مون بہ ان جلسي ۾ خطاب ڪيو هو.

9. ان کان پوءِ ملڪي سطح تي مظلوم قومن جو اتحاد پونم ٺهيو جنهن ۾ پاڻ مکيہ ڪردار ادا ڪيو.

10. جڏهن جنرل مشرف چيف جسٽس افتخار محمد چوڌريءَ کي هٽائي ملڪ جي ڪورٽن کي مفلوج بنائڻ چاهيو. تڏهن سڄي ملڪ جي سياسي پارٽين، وڪيلن، صحافين، سول سوسائٽي ۽ ٻين پيشہ ور تنظيمن عدالتن جي آزاديءَ جي جدوجهد شروع ڪئي. ان ۾ عوامي تحريڪ ۽ سنڌياڻي تحريڪ جو حيران ڪندڙ نہ وسارڻ جهڙو تاريخي ڪردار هو.

11. ان کان پوءِ ملڪي ليول جو هڪ اتحاد اي پي ڊي ايم جي نالي سان ٺهيو جنهن 2008ع جي عام چونڊن جو بائيڪاٽ ڪيو هو ان ۾ بہ عوامي تحريڪ جو مکيہ ڪردار هو.

12. ڪوٽڙي بئراج جون لکين ايڪڙ زمينون بچائڻ لاءِ جدجهد هلائڻ.

13. ٻه دفعا سکر کان ڪراچي تائين پوءِ حيدرآباد کان ڪراچي تائين، ڀٽ شاهه کان ڪراچي تائين چار تاريخي لانگ مارچون ڪيون ويون.

14. اينٽي ڪالاباغ ڊيم ۽ ينٽي گريٽر ٿل ڪئنال ايڪشن ڪميٽي نالي اتحاد جوڙي ڪالاباغ ڊيم ۽ ٿل ڪينال خلاف ملڪ گير جدوجهد هلائڻ ۾ اڳواٽي وارو ڪردار ادا ڪيو جنهن جي نتيجي ۾ هڪ ٿي وقت ڪمون شهيد جنهن ۾ مونسان گڏ بينظير ڀٽو ٻه هئي، اٽڪ پل ۽ بلوچستان ۾ لکين ماڻهن جا ڌرڻا لڳا.

15. ان کان پوءِ لڳاتار ٽي دفعا هر سال ڀٽ شاهه قومي ڪانفرنسون ڪري، لکين مردن ۽ عورتن کي گڏ ڪري وڏا ۽ تاريخ ساز جلسا ڪيا ويا.

16. ان کان سواءِ عالمي سطح تي سنڌياڻي تحريڪ، ايس ايس ٽي ۽ ٻين محاذن جا وفد مختلف ملڪن جي ڪانفرنس ۾ شرڪت ڪندا رهيا.

جيتوڻيڪ توهان طرفان پنهنجي دور صدارت ۾ پارٽيءَ طرفان گذريل لڳ ڀڳ 50 سالن جي ڪيل جدوجهدن (جن مان ڪن جو مٿي ذڪر ڪيل آهي) ۽ انهن جدوجهدن جي نتيجي ۾ حاصل ڪيل ننڍين وڏين ڪاميابين کي بلڪل ميساري ڇڏڻ جي ڀرپور ڪوشش ڪئي ويئي آهي. مثال طور (1) توهان پارٽيءَ جو نالو تبديل (2) توهان نقشو تبديل ڪري سنڌ سطح جي پارٽيءَ کي اڌ سچ اڌ ڪوڙ وسيلي ملڪ گير پارٽي بنايو (3) توهان نعرو تبديل ڪري عوامي انقلابي پارٽيءَ کي لبرل جمهوري پارٽي بنايو (4) پارٽيءَ جي روح يعني آئين کي ٿي بدلائي ڇڏيو جنهن جو ذڪر اڳيان ايندو. انهن شعوري طرح ڪيل وڏين تبديلين ۽ ٻين طريقن سان توهان پارٽيءَ جي ڪارڪنن ۾ ۽ ميڊيا اڳيان اهو تاثر قائم ڪري پختو ڪرڻ لاءِ ننهن چوٽيءَ جو زور لڳائيندا رهيا آهيو ته منهنجي (رسول بخش پليجي) قيادت، فڪر ۽ نگرانيءَ ۾ هلندڙ عوامي تحريڪ جو دور پورو ٿي ويو. هي نئون دور اياز لطيف پليجي جي پارٽي، اياز لطيف پليجي جي نئين جلد کان جلد اقتدار تائين پهچڻ جي نظرئي، اياز لطيف پليجي جي حڪمت عملين ۽ پاليسين، اياز لطيف پليجي جي

فيصلن، اياز لطيف پليجي جي جدوجهد ڪرڻ جي طريقن، اياز لطيف پليجي طرفان عوام ۾ ڪارڪنن سان فيس بوڪ ۽ ميسيج ذريعي رابطن جي جديد طريقن ۾ اياز لطيف پليجي طرفان تنظيم سازي، سياسي ۽ نظرياتي تعليم کي ترڪ ڪرڻ ۽ رڳو جلسن ۽ ريلين ذريعي عوام کي خطاب ۽ ٽي وي ٽاڪ شو وسيلي ماڻهن کي متاثر ڪرڻ جو دور آهي. توهان نئون نظريو هي ايجاد ڪيو آهي ته پارٽي ۽ ڪارڪن ڪا معني نٿا رکن. توهان جو هر فيصلو حڪمت عملي ۽ پاليسي هر جلسو جلوس، ريلي يا هر قسم جي جدوجهد توهان جي ذات کان شروع ٿي، توهان جي ئي شخصيت کي ڏاهڻ تي ختم ٿئي ٿي.

ٻي رهيائي ڪانه ملڪ مڙيوئي ميندڙو

پارٽي اياز لطيف جي، جلسو اياز لطيف جو ريلي اياز لطيف جي، تقرير اياز لطيف جي، هر اجلاس اياز لطيف جو هر اتحاد اياز لطيف جو پريس بيان اياز لطيف جو پريس ڪانفرنس اياز لطيف جي. هن پارٽيءَ ۾ اياز لطيف پليجي کان سواءِ ٻيو ڪو ماڻهو يا پارٽي ته ڄڻ آهي ئي ڪونه. حالانڪ جنرل مشرف جي دور ۾ عدالتن جي آزاديءَ لاءِ ٿيل جدوجهد ۾ پنهنجي پارٽيءَ جي تاريخي ڪردار ۽ جنرل ضياءَالحق جي دور حڪومت کان وٺي اڄ تائين جي سمورين حڪومتن طرفان ڪالاباغ ڊيم ٺاهڻ جي ڪوششن اڳيان رڪ جي ديوار وانگر بيهي ڪالاباغ ڊيم جي منصوبي کي روڪڻ واري جدوجهد کان 40 50 سال پوئتي وڃبو ته ون يونٽ ۽ 4 مارچ جي جدوجهدن تائين ٿيل سمورين جدوجهدن ۾ قومي عوامي تحريڪ جي قيادت ۽ ڪارڪنن جا نه فقط هر جدوجهد ۾ پيرن جا نشان ملندا پر ڪارڪنن جي جسمن تي لڳل ڦٽڪن جا نشان ۽ ميدان عمل ۾ ڪارڪنن ۽ سنڌياڻين طرفان وهايل رت جي ڌبن جا نشان پڻ نظر ايندا. ظاهر آهي انهن جدوجهدن جي نتيجي ۾ مون سميت پارٽيءَ جي ٻين اڳواڻن جي قد ڪاٺ ۾ به واڌارو ٿيو هوندو پر انهن سمورين جدوجهدن جو ڪريڊٽ گهٽو ڪري ٿلهي ليکي عوامي تحريڪ کي ئي ملندو رهيو. ان سموري عرصي ۾ توهان کي ڪٿي به اها ڳاله نظر نه

ايندي جنهن مان اهو تاثر ملي ته هيءَ جدوجهد، هيءَ ڪاميابي فلاڻي ليڊر جي ڪري حاصل ٿي ۽ پارٽيءَ جو نالوئي گُم هجي.

توهان شعوري طرح ڪوشش ڪري تنظيم سازي، نظرياتي تعليم، تنظيمي ضابطي، فيصلا سازي، ڪارڪنن سان رابطه ڪاري، پاليسين ۽ حڪمت عملين جي سلسلي ۾ عوامي تحريڪ طرفان سالن کان آزمايل صحيح، موزون ۽ مناسب طريقن تي هلڻ کي پنهنجي لاءِ عيب سمجهندا رهيا آهيو. جنهن ڪري توهان جو سڄو زور نئين يا جديد تي آهي. نون ۽ جديد طريقن کي ضرور ڪتب آڻجي، اها ڪا خراب ڳاله ناهي پر اڳوڻن آزمايل، موزون ۽ مناسب صحيح طريقن کان ڪوهين ڏور پڇڻ به تمام خراب ۽ نقصانڪار آهي. عوامي تحريڪ طرفان سنڌ جهڙي پوئتي پيل سماج ۾ قائم ڪيل، جديد سياسي ڪلچر جنهن پنهنجي پارٽيءَ کي منفرد ۽ مقبول بنايو هو ان کي توهان بلڪل ڪلتي ڪري ڇڏيو جنهن جا نتيجا اڄوڪي صورتحال ۾ سامهون آهن.

اڄو ته توهان جي جديد طريقن جي چند تازن مثالن تي اڏامندڙ نظر وجهون:

تنقيد، خود تنقيد وسيلي سڌاري جا دروازا بند ڪرڻ:

مثال طور (1) پنهنجي پارٽيءَ جي شروع کان وٺي اها ريت روايت رهي آهي ته وقت به وقت سياسي ۽ تنظيمي سرگرمين جي سٺاين توڙي خرابين بابت تبصرا، رايا ۽ تنقيدون باقاعدگيءَ سان ٿيندا رهندا هئا ۽ ان سان گڏ ڪن خاص ۽ وڏن پروگرامن يا جدوجهدن جي پڄاڻيءَ تي باقاعدي نشستون ٿينديون هيون جن ۾ چڱاين جون تعريفون ۽ خرابين جي نشاندهي ڪئي ويندي هئي. توهان ان سلسلي تي مڪمل بندش لڳائي ڇڏي، سبب اهو ٻڌائيندا رهيا ته ڪامياب پروگرام مان نقص ڪڍي ان جي ڪاميابيءَ جي خوشيءَ جو ذائقو خراب نه ڪرڻ گهرجي. ان سلسلي ۾ توهان پنهنجي صدر ٿيڻ شرط شروعات هن طرح ڪئي ۽ اها عام مهم شروع ڪئي ته پليجي صاحب کي صرف سٺيون ڳالهيون ٻڌايو پليجي صاحب کي

خوش رکڻ جي ڪوشش ڪيو ۽ اتفاق سان ڪنهن تنقيد ڪئي ٿي يا ڪنهن نقص يا خرابيءَ جي نشاندهي ڪئي ٿي تہ توهان ان کي سختيءَ سان ايئن چئي روڪيو ٿي تہ آئون ڪوشش ڪري اهڙا ڪم ڪيان ٿو ۽ پليجي صاحب کي اهڙيون ڳالهيون ٻڌايان ٿو تہ جيئن پليجو صاحب خوش ٿيئي پر توهان هٺ وٺي پليجي صاحب کي بيمار ڪرڻ لاءِ اهڙيون اڻوندڙ ڳالهيون ٻڌايو ٿا. توهان ان طريقي ذريعي چاهيو ٿي تہ مون تائين اصل صورتحال نہ پهچي. ٻئي پاسي وڏن پروگرامن يا وڏين جدوجهدن جي سلسلي ۾ يا عام تنظيمي يا سياسي سرگرمين ۾ ٿيندڙ نقصن ۽ خرابين کي درست ڪري سڌارا آڻڻ جو سلسلو مڪمل طرح بند ٿي ويو.

(2) ڪيترن موقعن تي ڪن پاليسي ۽ تنظيمي مسئلن تي ڳالهہ ٻولهہ ڪندي مون سان انتهائي تلخ، سخت ۽ غيرمناسب ۽ اڻوندڙ لهجي ۾ بحث ڪري، پارٽي اڳواڻن ۽ ڪارڪنن اندر اهو خوف ويهاري پاڻ مٿان جائز تنقيد ۽ اصلاح جا دروازا بند ڪري ڇڏيا. ساٿي ان طرح سوچڻ ۾ حق بجانب هئا تہ جيڪو ماڻهو پارٽي قائد ۽ پنهنجي والد سان ڪنهن مسئلي يا ڳالهہ بابت ٿيندڙ گفتگو يا بحث مباحثي ۾ ههڙو غيرمناسب ۽ غيرموزون رويو اختيار ڪري سگهي ٿو اهو اسان سان ڪهڙو حال ڪندو؟ تنهنڪري سمورا ڪارڪن ۽ اڳواڻ خاموشيءَ ۾ ئي پنهنجي عافيت سمجهندا رهيا آهن ۽ ان سان گڏ توهان مسلسل اهو تاثر ڏيندا رهيا آهيو تہ بابا هاڻي چند ڏينهن يا مهينن جو مهمان آهي. ان ڪان پوءِ پارٽيءَ جي سمورن معاملن ۽ مسئلن ۾ آءٌ مڪمل خودمختيار هوندس، جيڪو هنيئر مونتي نقط چيني ڪندو يا منهنجو ساٿ نہ ڏيندو اهو سمجهي ڇڏي تہ بابا جي نہ هجڻ جي صورت ۾ ان سان ڪهڙو سلوڪ ٿي سگهي ٿو.

ميٽنگن ۽ اجلاسن بابت توهان جو رويو

اڪثر توهان مرڪزي اجلاسن يا ٻين ميٽنگن کي گهربل، مناسب ۽ ضروري ٽائيم ۽ اهميت بہ ڪونہ ڏيندا آهيو.

مثال طور (الف) قومي عوامي تحريڪ جي مرڪزي ڪميٽيءَ جا

اجلاس مقرر مدي اندر باقائدگي سان ٿيڻ گهرجن ها. جن ۾ تنظيمي، سياسي، نظرياتي، عالمي ۽ ملڪي صورتحال سميت مختلف مسئلن تي غور ويچار ڪري بحث مباحثي کان پوءِ گڏيل صلاح مصلحت تحت فيصلا ڪرڻ کپن ها. پر اڪثر ڪري توهان نہ رڳو اهو بنيادي تنظيمي طريقہ ڪار اختيار ئي ڪونہ ڪندا رهيا آهيو پر . توهان جي هن دفعي صدر چونڊجڻ جي سوا ٻن يا اڍائي سالن جي عرصي ۾ فقط ڇهہ مرڪزي اجلاس هن ترتيب سان 13 اپريل 2014ع تي چونڊون ٿيون ٻن مهينن کانپوءِ پهريون اجلاس 12 جون 2014 تي ٿيو. ان کان پوءِ ٻن مهينن کان پوءِ 24 آگسٽ تي اجلاس، ستن مهينن کانپوءِ 8 مارچ 2015ع تي اجلاس، ڇهن مهينن کانپوءِ 27 ڊسمبر تي اجلاس، ستن مهينن کانپوءِ 17 جولاءِ 2016ع تي ٿيل تازو اجلاس ٿيو جڏهن تہ هر ٻي مهيني مرڪزي اجلاس ٿيڻ گهرجي. گهڻو ڪري توهان ڪنهن بہ صلاح مصلحت ۽ بحث مباحثي کانسواءِ انفرادي طور تي پهرين پنهنجي مخصوص پارٽيءَ جي ۽ ذاتي دوستن سان گڏجي فيصلا ڪريو انهن جا ميسيج هلائي، ان کان پوءِ انهن انفرادي ڪيل فيصلن تي عمل ڪرائڻ لاءِ چوند دوستن ۽ ڪڏهن ڪڏهن مرڪزي ڪميٽيءَ جا اجلاس گهرائيندا آهيو تہ جيئن توهان جي ڪيل انفرادي فيصلن تي انهن اجلاس ۾ رٽابندي ڪري سرگرميون شروع ڪري سگهجي. اهڙن گهرايل اجلاسن ۾ توهان اهميت صرف ان ايجنڊا کي ڏيندا رهيا آهيو جنهن جو فيصلو توهان اڳ ئي ڪري چڪا هوندا آهيو. مثال طور 22 مئي جي شهيدن جي ياد ۾ گلشن حديد ڪراچي ۾ جلسو ڪيو ويو. ان جلسي لاءِ ڪراچي ويندي گاڏيءَ ۾ ئي توهان سان گڏ موجود دوستن سان گڏجي، ڪراچيءَ ۾ ملين مارچ جو فيصلو ڪري ڇڏيو پوءِ فقط رسمي طرح ان جلسي ۾ توهان تقرير دوران اعلان ڪيو تہ فلاڻي تاريخ تي ڪراچي ۾ هڪ ملين مارچ ڪئي ويندي. جنهن ۾ ٽيهہ لک ماڻهو شريڪ ڪرايا ويندا ۽ ميسج هلائي هر ضلعي کي هدايت ڪئي تہ هر حالت ۾ هر ضلعو 200 بسون شرڪت ڪرائي. مطلب تہ جنهن صورت ۾ فيصلو

۽ تي چڪو ضلعن ڏانهن هدايتون ڏئي موڪليون ويون. ان ڪانپوءِ توهان ايس.پي.او هال ۾ مرڪزي جنرل ڪائونسل جو اجلاس گهرايو ان اجلاس جي ضرورت ڪهڙي هئي؟ ضرورت اها هئي ته ان پروگرام کي ڪامياب ڪرڻ لاءِ رٿابندي ڪئي وڃي.

(ب) حيدرآباد ۾ ٿيل جي ڊي اي جي ڪنويشن ڪانپوءِ توهان مرڪزي سينئر نائب صدر عبدالقادر رانٽي کي منهنجي موجودگيءَ ۾ چيو ته توهان مرڪزي جنرل سيڪريٽري انور سومري ۽ مرڪزي ڊپٽي سيڪريٽري نور احمد ڪاتيار سان صلاح ڪري مرڪزي اجلاس جي تاريخ مقرر ڪريو. آئون موجود آهيان. پوءِ مٿين ٽنهي مرڪزي عهديدارن منهنجي سامهون پاڻ ۾ صلاح مشورو ڪري ڪيو اي ٽي جي مرڪزي ڪميٽيءَ جي اجلاس جي تاريخ 2016_06_05 تي مقرر ڪئي ۽ پوءِ ٽنهي دوستن توهان سان جيم خانه حيدرآباد ۾ ملاقات ڪري مرڪزي ڪميٽي جي گڏجاڻي جي رکيل تاريخ ٻڌائڻ سميت ٻين معاملن تي به ڳالهه ٻولهه ڪئي. توهان ان اجلاس ۾ شرڪت ڪرڻ کان اهو چئي انڪار ڪيو ته آئون ڪنهڙي ۾ ٻيهي جي ڊي اي بابت سوالن جا جواب ڪونه ڏيندس. نتيجي ۾ مرڪزي ڪميٽي جي اجلاس جي رکيل اها تاريخ ملتوي ڪئي ويئي.

(ت) بعد ۾ 2016_07_17 تي مرڪزي ڪميٽيءَ جو اهم اجلاس ڏي 10 تي گهرايو ويو هو. ان اجلاس ۾ توهان ٽائيم تي نه پهتا ۽ مون توهان جي غير موجودگيءَ ۾ ان اجلاس جي ڪارروائي باقاعدگي سان هلائڻ بابت ساٿين کي اهو چئي روڪيو ته مرڪزي صدر جو انتظار ڪجي. تمام نازڪ ۽ اهم مسئلن تي ڳالهه ٻولهه ڪري فيصلا ڪرڻا آهن. جيستائين هو نه ٿو اچي تيستائين اجلاس باقاعدگي سان شروع نه ڪيو وڃي. ڪافي دير انتظار ڪرڻ کان پوءِ به جڏهن توهان اجلاس ۾ نه پهتا ته مون مرڪزي سينيئر نائب صدر عبدالقادر رانٽي ۽ مرڪزي جنرل سيڪريٽري انور سومرو کي توهان وٽ گهر موڪليو. جن توهان کي اچي ٻڌايو ته "دوست گڏ ٿي ويا آهن پليجوصاحب (آءٌ) اجلاس ۾ موجود آهي جنهن جو چوڻ آهي ته

اجلاس توهان جي اچڻ کان پوءِ ئي شروع ڪرڻ گهرجي. توهان جي اچڻ کان پوءِ ئي اجلاس جي باقاعده ڪارروائي شروع ڪئي ويندي" توهان انهن کي چيو توهان هلو آءُ جلدي پهچان ٿو پر ان کان پوءِ بہ توهان ڪلاڪ ڏيڍ دير سان اندازن هڪ وڳي ڌاري اجلاس ۾ پهتا. اجلاس ۾ ٽي ڪلاڪ دير سان پهچڻ کانپوءِ معذرت بہ نہ ڪئي. هنن تازن مثالن کان ڪافي عرصو اڳ بہ توهان ٻن ٽن مرڪزي اجلاسن ۾ حيدرآباد ۾ موجود هوندي بہ شريڪ نہ ٿيا. ان ڪانسواءِ ڪافي گڏجاڻين ۾ پنهنجي ڳالهہ ٻڌائي اهو چئي هليا ويندا آهيو تہ مونکي ضروري ڪم آهي ان ڪري آئون وڃان ٿو يا اهم گڏجاڻين ۾ ٻين دوستن جون ڳالهيون، تجويزون، رايا ٻڌڻ بہ مناسب ڪونہ سمجهندا آهيو. يا وري گڏجاڻي ۾ ويٺل بہ آهيو تہ ٻيا دوست پيا ڳالهائيندا آهن ڪن مسئلن تي بحث پيو هلندو آهي پر توهان انهن ڳالهين تي ڌيان ڏيڻ جي بجاءِ موبائيل فون ۾ مصروف هوندا آهيو. مٿين ڪجه مثالن مان اهو اندازو ڪري سگهجي ٿو تہ توهين ادارن ۽ ساٿين جي ڳالهين ۽ تجويزن کي ڪيتري اهميت ڏيو ٿا.

تنظيمي ڪم ۽ ڪارڪنن ڏانهن نامناسب رويو

تنظيم ڏانهن توهان جي سنجيدگيءَ جو عالم هي آهي جو توهان جي صدارتي ايام ۾ توهان ڪڏهن بہ ڪنهن بہ ضلعي جي ڪارڪنن سان ضلعي جي تنظيمي واڌاري، سڌاري بابت يا ڪارڪنن جي پاڻ ۾ تڪرائن جا مسئلا ٻڌڻ ۽ انهن جي حل لاءِ اپاءُ وٺڻ تي پري جي ڳاله آهي پر توهان ڪارڪنن سان فون تي ڪجه سيڪنڊ ڳالهائڻ يا ميسيج جو جواب ڏيڻ بہ پسند نہ ڪندا آهيو. نہ فقط ايترو پر توهان تہ اهو ميسيج بہ هلائي ڇڏيو تہ "ڪي ساٿي ننڍن ذاتي ڪمن يا غير ضروري ڪچهري لاءِ بہ مرڪزي قيادت سان رابطو ڪندا رهن ٿا. سڌي ريت مرڪزي صدر سان رابطي بجاءِ ضلعي، ڊويزن صدر ۽ پوءِ مرڪزي جنرل سيڪريٽري ۽ ڊپٽي جنرل سيڪريٽري سان رابطو ڪيو وڃي. اهم ايمرجنسي ۾ ڪيو.ايءِ تي صدر سان صرف سومر ۽ خميس تي ساڍا ٽي بجي آفيس ۾ ملي

سگهجي ٿو. ڪيو اي ٽي مرڪز" اهو آهي توهان جو ڪارڪنن سان لاڳاپو پيار ۽ پنهنجائپ

توهان پنهنجي صدارت جي ستن سالن ۾ ٿيل سمورن مرڪزي اجلاسن مان ڪنهن به مرڪزي اجلاس ۾ تنظيم جي واڌاري ۽ مضبوطيءَ لاءِ ٺوس ۽ سنجيده فيصلا نہ ڪيا آهن.

مرڪزي ڪميٽي کان مٿانهون ٿي پنهنجي پسند جي اسٽيڊنگ ڪميٽي جي نالي ۾ پنهنجا شخصي فيصلا ڪرڻ

الف. جيڪڏهن ڪا اوچتي هنگامي صورتحال پيدا ٿئي ٿي ۽ مرڪزي ڪميٽيءَ جو اجلاس گهرائڻ ناممڪن هجي تہ اهڙي صورتحال بابت غور ويچار بحث مباحثو صلاح مصلحت ۽ فيصلا ڪرڻ لاءِ مرڪزي اسٽيڊنگ ڪميٽي ٺهيل آهي. جيڪا اوچتو پيدا ٿيندڙ هنگامي صورتحالن ۾ ڪي مناسب فيصلا ڪري سگهي ٿي. پر بعد ۾ ايندڙ مرڪزي ڪميٽي جي اجلاس ۾ ان پيدا ٿيل صورتحال، ان صورتحال جي نتيجي ۾ ڪيل فيصلن ۽ ان تي ٿيل عمل جي رپورٽ پيش ڪرڻ ۽ مرڪزي ڪميٽيءَ کان ان جي منظوري وٺڻ ضروري هوندو آهي، (پوءِ مرڪزي ڪميٽي اهي ڪيل فيصلا بحال يا رد ڪري سگهي ٿي). پر توهان ان بنيادي اصول تي بہ عمل ڪونہ ڪندا رهيا آهيو ۽ مرڪزي اجلاسن ۾ ڪڏهن بہ مرڪزي اسٽيڊنگ ڪميٽي جي نالي ۾ ٿيندڙ گڏجاڻين ۽ ڪيل فيصلن ۽ ان فيصلن جي روشني ۾ ٿيل عمل بابت رپورٽ پيش نہ ڪئي ويندي آهي. اڪثر ڪري توهان جو طريقہ ڪار هن ريت رهيو آهي تہ توهان جي آفيس ۾ ذاتي ۽ پارٽي جا ڪجهہ دوست آيا، جن سان ڪن مسئلن تي ڳالهيون ٿيون ۽ انهن ڪجهہ تجويزون ڏنيون يا وري ذاتي يا تنظيمي دوست گاڏي ۾ سفر دوران توهان سان گڏ ويٺل هوندا آهن انهن سان نالي ماتر ڳالهہ ٻولهہ ڪري، پوءِ مرڪزي اسٽيڊنگ ڪميٽيءِ جي نالي ۾ پنهنجي مرضي، منشا ۽ پسند مطابق جيڪو توهان کي فيصلو ڪرڻو هوندو آهي اهو ڪري پوءِ ايس ايم ايس هلائي ڇڏيندا آهيو. جنهن جو مثال ملين مارچ واري فيصلي جو

آءُ مٿي ڏيئي چڪو آهيان. يا وري اهو طريقو استعمال ڪندا آهيو تہ مرڪزي اسٽيڊنگ ڪميٽي جي ميمبرن کي گهرائڻ بجاءِ جيڪي هڪ بہ هم خيال دوست مليا انهن سان نالي ماتر صلاح ڪري فيصلا ڪندا رهيا آهيو ۽ ٻين دوستن سان فون تي انهن فيصلن بابت راءِ معلوم ڪندا رهيا آهيو جيڪي صورتحال جي تفصيلن کان اڻواقف هوندا آهن تنهن ڪري يا ها ڪندا آهن يا توهان تي ڇڏي ٿا ڏين تہ توهان کي جيڪو مناسب لڳي ٻلي فيصلو ڪريو.

حالانڪہ انهن ۾ ڪي تہ اهڙا نازڪ فيصلا هجن ٿا جن تي ڪلاڪن جا ڪلاڪ. بلڪ ڏينهن جا ڏينهن بحث مباحثو ۽ سنجيدگيءَ سان غور ويچار ٿيڻ کانپوءِ فيصلا ٿيڻ کپن.

ب : گهٽ ڪري هنگامي اجلاسن گهرائڻ وقت اهو طريقو بہ اختيار ڪريو ٿا جو شعوري طور تي هنگامي اجلاس جي مقرر ڪيل ٽائيم کان انتهائي مختصر ٽائيم اڳ ۾ ايس ايم ايس ڪريو ٿا تہ جيئن نميوار ساٿي يا مرڪزي اسٽيبنگ ڪميٽي جا سڀ ميمبر ان اجلاس ۾ پهچي نہ سگهن ۽ توهان پنهنجي مرضي مطابق فيصلو ڪرائي اهو چئي سگهو تہ مون تہ ايس ايم ايس ڪيا هئا پر نميوار ۽ مرڪزي اسٽيبنگ ڪميٽي جا دوست گڏجاڻين ۾ نہ پهچي سگهيا. پوءِ جيڪي دوست آيا انهن سان صلاح مصلحت سان ئي فيصلا ڪرڻا پون ٿا.

ت. 22 مئي جي ريلي جيڪا بلوچن سان گڏ ڪراچي ۾ ڪيئي وئي هئي. جنهن ۾ ٻهريون پيرو ايترا ساٿي شهيد ٿيا. ان ريلي بابت مون سميت مرڪزي ڪميٽي جي ميمبرن سان بہ ڪابہ سنجيده گڏيل صلاح مصلحت ڪونہ ڪئي وئي.

ث. جي ڊي اي جي اتحاد کان اڳ ۾ بہ بنا گڏيل صلاح مصلحت جي توهان قوم پرستن سان گڏجي سپنا، سنڌ بچايو ڪميٽي، آدم شماري مانيٽرنگ ڪميٽي جهڙن اتحادن جا فيصلا ڪيا ۽ ان ۾ مکيہ حيثيت حاصل ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. پر اتي انهن ڌرين ۾ موجود روايتي تعصب ۽ تنگون ڇڪڻ جي رويي سان گڏ توهان جي مزاج ۽ عمل جي طريقي جي ڪري توهان کي گهربل ڪاميابي ملي

نہ سگھي. پوءِ توهان 180 ڈگري جو ڦيرو ڪائي ردعمل ۾ يا شايد ڪن پنهنجي موقعي پرست دوستن جي چوڻ تي سنڌ جي اهڙن فردن ۽ ڌرين سان اتحاد ڪيو جن جو سنڌ ۽ سنڌي عوام جي مسئلن حقن جي حاصلات لاءِ ڪو ڪردار نہ رهيو آهي. پهرين 2013ع جي قومي اسيمبليءَ ۽ صوبائي اسيمبليءَ جي اليڪشن دوران ڏهہ جماعتي اتحاد، ان کانپوءِ جي ڊي اي جو اتحاد، حالانڪ اهڙين ڌرين سان اتحاد ڪرڻ کان اڳ ۾ صلاح مصلحت ۽ بحث مباحثي ڪرڻ جي سخت ضرورت هئي تہ جي ڊي اي جي اتحاد يا ٻين اتحادن ۾ شامل ٿجي يا نہ؟ يا وري جي ڊي اي ۾ شامل ڌرين ۽ شخصيتن سان اسانجو ڪيتري قدر سياسي تعلق هجڻ کپي يا نہ؟

1. <u>تعليم، تربيت، تنظيم، ضابطي ۽ نظريي کي نظرانداز ڪرڻ ۽ سڄو زور وڏن جلسن تي ڏيڻ.</u>

(الف) مثال طور توهان پنهنجن تقريرن، ڪچهرين، ميٽنگن ۾ توڙي عام طور تي اهو سڌي يا اڻسڌي طرح چوندا ۽ محسوس ڪرائيندا رهيا آهيو تہ ڳاڙهين چوپڙين پڙهڻ سان يا ڀهراڙين ۾ ڳوٺن ۾ وڃي ٻن چئن ماڻهن سان ڪچهريون ڪرڻ سان ڪجهہ ڪونہ ٿيندو "جنگل مين مور ناچا ڪس ني ديکها" زمانو بدلجي ويو آهي، اسانکي بدليل زماني ۽ جديد ٽيڪنالوجي مان فائدو وٺڻ گهرجي. هي دور چوپڙين پڙهڻ ۽ ڀهراڙين ۾ وڃي ڪچهريون ڪرڻ جو ناهي رهيو. وڏا جلسا ڪري هزارين ماڻهن کي متاثر ڪجي، جذباتي تقريرون ڪرڻ، ميڊيا تي ڇانئجڻ ۽ جديد طريقن سان يعني ايس ايم ايس وسيلي هدايتون ڏيڻ، پروپيگنڊه ۽ پبلسٽي ذريعي عوام جون دليون کٽڻ جو دور آهي.

(ب) پنهنجي تنظيم ۾ بنيادي طور تي گهٽائي ڀهراڙي سان واسطو رکندڙ مسڪين، پورهيت طبقي جي هارين، مزدورن ۽ هيٺئين وچولي طبقي سان تعلق رکندڙ ڪن ٿورو گهٽو پڙهيل لکيل ۽ گهٽو ٽٽو گهٽ لکيل پڙهيل يا صفا اڻپڙهيل ماڻهن جي آهي. جن جي تعليم ۽ تربيت تي شروع کان وٺي پنهنجي پارٽي تمام گهٽو ڌيان ڏيندي رهي آهي.

ان سلسلي ۾ پارٽي مسلسل اسٽڊي سرڪلن ، ليڪچرن، گڏيل ورڪشاپن، سياسي ۽ نظرياتي ڪچهرين ۾ ٻين مختلف طريقن ذريعي بنيادي انقلابي سائنسي نظريي جي تعليم ۽ تربيت ڏئي ٻارن، ٻڍين، نوجوانن ۽ خاص طرح سنڌياڻي تحريڪ جي ڀينرن کي نظرياتي ۽ سياسي طور تي تيار ڪرڻ سان گڏ تقريرون ڪرڻ، شاعري ياد ڪرڻ ۽ صحيح تلفظ سان پڙهڻ، اناؤنسمينٽ سيکارڻ، نعرا هڻائڻ، اڳواڻي ڪرڻ جي اهل بڻائڻ سان گڏ سهپ، رواداري، اخلاق جي بلندي جهڙا گڻ منجهن پيدا ڪري وڌ کان وڌ ممڪن حد تائين سياسي ۽ ذهني طور تي هڪڙو نئون انسان بڻائڻ جي ڪوشش ڪندي رهي آهي. جڏهن اهي ڪارڪن اسٽيج تي اچي جلسن ۾ تقريرون ڪندا هئا، نظرياتي بحث مباحثا ڪرڻ سان گڏ ڳالهائيندا هئا، تڏهن ڪو به ماڻهو اهو محسوس ڪونه ڪندو هو ته هي ڪي صفا اڻپڙهيل يا گهٽ پڙهيل ماڻهو آهن. پاڪستان جي ترقي پسند تحريڪن ۾ ان قسم جو ڪمال صرف پنهنجي پارٽي ڪري ڏيکاريو هو. جنهن ڪري پاڪستان اندر موجود ترقي پسند تحريڪن ۾ تعليم، تربيت، نظم ۽ ضبط بابت پنهنجي پارٽي جا مثال ڏنا ويندا هئا. توهان جي صدر ٿيڻ کان پوءِ ڏاڪي به ڏاڪي بنيادي نظرياتي تعليم، تربيت ۽ نظم و ضبط گهٽجندو گهٽجندو هاڻي نالي ماتر رهجي ويو آهي. جنهن جو سبب سڄو زور ۽ ڌيان صرف وڏن جلسن، جلوسن ۽ ريلين تي هجڻ آهي.

(ت) ڪجهه سال اڳ سنڌياڻي تحريڪ، ايس ايس ٽي، ايس جي ايس ٽي ۽ ٻين محاذن جي مرڪزي ڪميٽين ۽ ڪجهه چونڊ دوستن جا جدا جدا ورڪشاپ پيڙ ۾ رکيا ويا هئا. ان سلسلي جو پهريون ورڪشاپ جيڪو ايس ايس ٽي جو هو اهو شروع ٿي چڪو هو جو توهان هڪدم حڪم ڏيندي چيو ته قومي عوامي تحريڪ جي ٻن لکن کان ادائي لکن تائين ميمبر شپ ڪرڻي آهي، ان ڪري هلندڙ ورڪشاپ ملتوي ڪيو وڃي ڇاڪاڻ ته فورن ميمبر سازي مهم هلائڻ جي سلسلي ۾ سڄي سنڌ ۾ دوست روانا ڪرڻا آهن. توهان جي ان

مطالبي کي غير متاسب ۽ پارٽي کي نقصان ڏيندڙ سمجهڻ جي باوجود ان تي فورن عمل ڪيو ويو. ان ڪري جو مبادا متان توهان ائين چئو تہ منهنجي حڪم جي انحرافي ڪئي پئي وڃي. يا مونسان تعاون نہ پيو ڪيو وڃي. اهي ورڪشاپ ملتوي ڪيا ويا. ميمبر سازي جي مهم شروع ٿي ويئي. ڪجهہ عرصي کان پوءِ ايس ايم ايس هلايو ويو تہ قومي عوامي تحريڪ جا ٻن لکن کان بہ وڌيڪ ميمبر ڪيا ويا آهن. اهي ميمبر ڪٿي آهن ۽ ڇا پيا ڪن. انهن جو ڪو وجود بہ هو ۽ آهي! يا صرف ڪوڙا ايس ايم ايس هلايا ويا هئا.

(ث) نظرياتي تعليم ڪرڻ جي سلسلي ۾ جڏهن منهنجي ليڪچرن ۽ هدايت نامن جا ننڍا ننڍا ڪتابچا ڇپرائي ورهائڻ ۽ گڏيل پڙهائي ڪرڻ جو سلسلو شروع ڪيو ويو. ان سلسلي تحت "انقلابي پارٽي انقلابي ڪارڪن". "پنهنجي سوچ، ڪم جي ڍنگ ۽ رويي ۾ سڌرا آڻيو."."انقلابي نظريي سان هٿياربند ٿيو." جهڙا ڪتابچا ڇپايا ويا ۽ سڄي سنڌ مان ان ڪم کي ساراهيو ويو ۽ گهر بہ ڪئي ويئي تہ اهو سلسلو هلڻ کپي تہ توهان اهو مطالبو ڪيو تہ جي هي ڪتابچا ڇپائي ورهايا وڃن تہ پوءَ منهنجا بہ ڪتاب ڇپائي ورهايا وڃن. ٻي ڳالهہ تہ انهن ڪتابچن جي ڇپائيءَ جا پيسا ڪٿان ٿا اچن ۽ ڪيئن ٿا خرچ ٿين؟ ۽ ان سڄي معاملي جي جانچ پڙتال ڪرڻ ۽ خرچ جو حساب ڪتاب وٺڻ لاءِ قومي عوامي تحريڪ جي مرڪزي جنرل سيڪريٽري انورسومرو جي اڳواڻي ۾ هڪ ڪميٽي بہ ٺاهي ويئي. ان ڪميٽي بہ اڄ ڏينهن تائين ڪابہ رپورٽ ڪونہ ڏني آهي. نتيجي ۾ اهو نظرياتي ڪتابچن ڇپائڻ جو سلسلو بند ٿي ويو.

(ج) سنڌ جي مختلف ضلعن علائقن ۽ شهرن ۾ اسٽڊي سرڪلن ۽ ورڪشاپن جو سلسلو شروع ڪيو ويو. تہ انهن ۾ بہ رنڊڪ وڌي ويئي. مثال طور ڪراچي ۾ گگهر ڦاٽڪ تي مقامي دوستن طرفان ٽي روزه تعليمي ورڪشاپ رکيو ويو جيڪو ٿيو. ان وچ ۾ توهان جو ڪو جهمپير ۾ جلسو رکيل هو جنهن کان پوءِ توهان ميسيج هلايو تہ جڏهن QAT جي مرڪزي صدر يعني توهان جو سنڌ جي ڪنهن بہ

ضلعي ۾ جلوس يا جلسو يا ريلي هجي تہ ڪي بہ بيا پروگرام يا ورڪشاپ نہ ڪيا وڃن.

(ح) جڏهن مارڪسزم، ليننزم، فڪرِپليجو ۽ ٻين نظرياتي موضوعن تي ليڪچر ڪيا ويا تڏهن توهان پنهنجي فيس بڪ تي لکيو تہ 15، 20 ماڻهن کي ويهاري ليڪچر ڏيڻ، انگ اکر ٻڌائڻ، انقلابن ۽ ضابطن تي ڳالهائڻ وارن کان اهو پڇيو وڃي تہ اهي ڪنهن جلسي ۾ ويا؟ بک هڙتال تي ويٺا؟ يا گولين سامهون ويا؟ وغيره وغيره. جن دوستن نظرياتي کوٽ جي پورائي لاءِ ڪتابچا پئي ڇپرايا ۽ ورهايا ۽ ليڪچر ۽ ورڪشاپ پئي ڪيا انهن خلاف مهم هلائي انهن جي حوصلا شڪني ڪئي وئي.

<u>4. مون سميت پارٽي خلاف فيس بڪ، ميسيجن ذريعي تقريرن ۾ ۽ پنهنجي دوستن جي ڪچهرين ۾پروپيگنڊا ڪرڻ، اختلاف راءِ برداشت نہ ڪرڻ، تجويز ڏيڻ تي چڙي پوڻ.</u>

الف) توهان قومي وائيس ۽ ڪوڙين آئيڊيز تان ايس ايم ايس ۽ فيس بوڪ تي پنهنجي نالي سان يا وري ٻين ڪوڙن نالن سان پروپيگنده مهم هلائي هڪ طرف اهو ظاهر ڪندا رهيا آهيو تہ پارٽي اندر توهان جي خلاف پيپلز پارٽي ۽ ايجنسين جو مضبوط ۽ منظم گروپ ڪم ڪري رهيو آهي تہ وري ٻي پاسي مون سميت پارٽي جي اهم ذميوار ساٿين خلاف مهم هلائيندا رهيا آهيو.

مثال طور (1) 2015 ۾ منهنجي 85 سالگره جي موقعي تي ممتاز مرزا آڊيٽوريم هال ۾ توهان پنهنجي تقرير ۾ تعريف جي روپ ۾ تنقيد جو شاهڪار نمونو پيش ڪندي چيو تہ "ڪڏهن ڪڏهن سچ پچ تہ مونکي پنهنجي پيءُ تي رحم ايندو آهي. هڪڙو آئينسٽائين ويٺو هجي، پنجين درجي جا شاگرد ميٽس جا آئينسٽائين ۽ نيوٽن سان پيا بحث ڪن ۽ آئنسٽائين ۽ نيوٽن پيا ٻڌن، چار هِن پاسي چار هُن پاسي پيا ان سان بحث ڪن ۽ پيا ان کي ٽارچر ڪن ۽ جتن جا بحث هو پيا ٻڌن. يا تان سين ويٺو هجي، تان سين سان آئون ۽ سوڍو جوڳي ۽ ٻيا پيا بحث ڪريون ۽ هو اسان کي پيو ٻڌندو هجي ۽ اسين

ان کي پيا ٻڌائيندا هجون تہ ساز هيئن جهل ۽ هو ماٺ ڪري ٻڌندو هجي، ماٺ جمهوريت آهي.“ ان جو پيو مطلب هي آهي تہ آئنسٽائين، نيوٽن ۽ تان سين جي سطح جو آئون (رسول بخش پليجو) جنهن ۾ اهو عقل ڪونهي جو هو پنج درجا پڙهيل جتن کي پچائي ڪن پاڻ جهڙن يا پاڻ کان ٿورو گهٽ سمجهہ ۽ لياقت رکندڙ ماڻهن سان تعلقات رکي ساڻن ان ليول جون ڪچهريون ڪري سگهان. هي ڳالهہ تہ توهان جيڪي عالم ۽ اڪابر آهيو اهي مهينن جا مهينا مونسان ملڻ اچو ڪونہ. پوءِ جيڪي پارٽيءَ جا ايڪڙ ٻيڪڙ ساٿي ملڻ اچن ٿا يا مونسان گڏ رهندڙ ”جتن“ سان ڳالهائڻ بہ توهان کي نٿو وڻي تہ پوءِ ڇا رڳو منهن ويڙهيو اڪيلو پيو هجان ڇا؟

(2) 5 مئي 2015 غلام علي کوساڻي پنهنجي فيس بوڪ تي پوسٽ رکي هئي، ”.......... رسول بخش پليجو جي پريشاني .... غ ع

اياز لطيف پليجو صاحب، مهينو کن اڳ چند دوستن جي ڪچهري دوران، پليجي صاحب جي ذڪر تي هڪ ڳالهہ ڪئي، بلڪ هڪ جملو چيو ۽ ڳالهہ ٻئي طرف هلي وئي پر منهنجي ذهن ۾ اهو جملو بار بار دهرائجندو رهيو.

اياز چيو پليجو صاحب سان ظلم آهي. گهر ۾ قابو، اڪيلائي ۽ جڏهن ڪجهہ ماڻهو ملڻ ايندا آهن، پنج ست جتن (jatan) جي وچ ۾ پليجو صاحب عذاب ۾ هوندو آهي..!............................... اهڙي ماڻهو کي هڪدم رٽائر ڪري گهرجي ڪمري ۾ ويهاري ڇڏيو ويو آهي اهو ان لاءِ ڪيڏو نہ عذاب هوندو.................. پليجي صاحب کي ڊاڪٽرن، وڏي عمر، بيمارين ۽ ڪمزوريءَ جي ڪري مڪمل آرام جو حڪم ڏنو هو............ اسان اهڙي داناء رهنما کي اڪيلائي ۾ ڇڏيون يا پنج ست جتن کي هن جي اڳيان ويهاري عذاب ڏيون.........
بهرحال پليجي صاحب کي اهڙين تڪليفن ۽ پريشانين کان بچائي، سائين جن کي خوش ۽ مطمئن ڪري، تاريخ کي بہ گڏ ڪري سگهجي ٿو.......... غ.ع“

(3) توهان پهرين جون 2015 تي مون سميت ڏاڏا، انور ۽ نور ڏانهن

هيئين ميسيج موڪليو. ”ساٿين جي اپر سنڌ جي دوري جي رپورٽ ۽ پليجي صاحب سان ٿيل ڳالهه ٻولهه جي روشنيءَ ۾ تنظيم سازيءَ لاءِ هيٺين 17 رڪني ڪميٽي تجويز ڪجي ٿي. 1. پليجو صاحب 2. انور سومرو 3. نادر رانتو 4. لال جرڙار 5. نور ڪاتيار 6. اشرف لاڪڙ 7. اسماعيل خاصخيلي 8. ڊاڪٽر رسول بخش 9. مظهر راهو جو 10. ابرار ابڙو 11. دوست علي ڪٽوهڙ 12. حٿي پتر 13. سرتاج چانڊيو 14. ابراهيم سارنگ 15. زاهد ڏهلڙ 16. ستار ڳوپانگ 17. عبدالرحمان سمون.

ان ڪميٽيءَ جو سربراه يا پليجو صاحب هجي، يا ڏاڏا يا انور يا نور احمد. اها ڪميٽي شروع ۾ هر هفتي آچر تي 11 بجي ڏي ٽين تي ميٽنگ ڪري ۽ اڳتي هلي، هر پندرهين ڏينهن. شروع ۾ ڏهن ضلعن ۾ تنظيم ڪجي. 1. سکر 2. خيرپور 3. گهوٽڪي 4. جيڪب آباد5.لاڙڪاڻو 6. ڪنڌڪوٽ 7. شڪارپور 8. قمبر 9. نوشهروفيروز ۽ 10 سانگهڙ“

مطلب هي ٿيو ته رسول بخش پليجو، ڏاڏا قادر انور سومري ۽ نور ڪاتيار سيئي هڪ جهڙي ليول جا ماڻهو آهن. جيڪڏهن ڪريه ان ڪميٽيءَ جو سربراه ٿيو ته ڪوبه حرج ناهي، فائدو ئي ٿيندو. نمبر ٻيو سکر، شڪارپور، لاڙڪاڻي جهڙن پري جي ضلعن جا ماڻهو هر آچر تي 11 بجي ڏي 10 تي ڪيئن گڏ ٿيندا. ٻه ڏينهن اچڻ ويڃڻ ۾ ۽ باقي پنجن ڏينهن ۾ هو ويچي تنظيم سازي ڪندا! هو سڀ فل ٽائيم ورڪر آهن ڇا؟

ان ايس ايم ايس جي جواب ۾ منهنجي مشوري سان ڏاڏا تڙهان ڏانهن 04 جون 2015 تي هيٺيون ايس ايم ايس موڪليو. ”سر تجويز آهي ته تنظيمي ڪم کي سرگرم ڪرڻ لاءِ توهان جن دوستن جي تجويز ڏني آهي، ان ۾ چئن دوستن هڪ عارف زنئور ٻيو سائيداد خاصخيلي، ٽيون وسند ٿري، چوٿون راشد دائودپوٽي جو واڌارو ڪجي ۽ هن ڪميٽي جو سربراه استاد هجي ۽ هن جي گڏجاڻي هر ٻي مهيني تي ٿئي ۽ پهرين گڏجاڻي هن ئي مهيني ۾ ڪئي وڃي.“

توهان 4 جون 2015 وقت 11:59 منٽن تي ڏاڏا ڏانهن هيٺيون ميسيج موڪليو جيئن پليجو صاحب ۽ اوهان سڀ مناسب سمجهو اهو ڪيو. زاهده (شيخ)، راحيل (پنهور)، ادريس (لغاري) ،ايوب (شيخ)، سرور (پليجو)، جامي (چانڊيو)، امجد (پليجو)، امر (سنڌو)، ڪٽڻ چاهيو ڪٽو رڳو اها بالشويڪ پارٽي ٻن ٽن مهينن ۾ ناهيو جيڪا 45 سالن کان ناهي ٺهي. عوام سخت خطري ۾ آهي زرداري، الطاف ۽ بلاول جو مقابلو تڏهن ڪري سگهبو جڏهين اندرين مهم بند ٿئي."

4 آگسٽ 2016 تي توهان مون ڏانهن ميسيج موڪليو جنهن ۾ توهان لکيو هو ته توهان کي ميرپورخاص، سانگهڙ ۽ بدين جي ڪن ساٿين جن جا نالا لکيل ڪونه هئا، جن توهان کي اهڙو اطلاع ڏنو آهي ته پارٽي اندر پيپلز پارٽي ۽ ايجنسين جو مضبوط ۽ منظم گروه توهان جي خلاف مهم پيو هلائي. اهو ميسيج توهان مون سميت پارٽي جي ٻين دوستن کي به موڪليو هو جنهن جي جواب ۾ مون توهان سان گڏ پارٽيءَ جي ڪجهه ٻين ذميوار ساٿين کي ميسيج ڪيو هو ته مهرباني ڪري ميرپورخاص بدين ۽ سانگهڙ جي انهن دوستن جا اهي نالا موڪليو جن توهان کي اها معلومات موڪلي آهي. ته جيئن تحقيقات ڪري اهڙي پروپيگنڊه ڪندڙن کي ظاهر ڪري جوڳو قدم کنيو وڃي. پر توهان ان ميسيج جو به جواب نه ڏنو.

اجا ڪيو اي ٽي جي 17 جولاءِ تي ٿيل مرڪزي اجلاس ۾ آءٌ به اجلاس ۾ ويٺو هوس. مانيءَ جي وقفي ۾ آءٌ ڪمري ۾ آيس، توهان به اتي آيا. مختلف حال احوال ٿيا پئي. وقفي کانپوءِ توهان اجلاس شروع ٿيڻ شرط منهنجي ان وقت غيرموجودگيءَ جو فائدو وٺندي وقفي دوران منهنجي ڪمري ۾ ٿيل پنهنجي ملاقات جو توهان اهڙو نقشو پيش ڪيو جو جڻ ته آءٌ سڪرات ۾ آهيان ۽ چند گهڙين جو مهمان آهيان، پوءِ توهان ڳالهائيندي چيو هو ته "جي توهان سڀ چئو ته آءٌ ۽ ڊاڪٽر دلدار ٻئي وڃون ۽ بابا کي ڪٽي اچي هتي رکئون" ان وقت ئي توهان وڏيڪ چيو هو ته "4 5 ماڻهو آهن جيڪي بابا جي حياتيءَ جي پنيان پيل آهن. بابا سخت بيمار آهي هو ان کي هنن گرمين جي

باهين ۾ رلائيندا وتن. هاڻي آءٌ ڇا ڪريان؟ جي ٿو منع ڪريان ته ڇيڙ ويندو ته پليجي صاحب کي ڪارڪنن سان جُڙڻ نٿو ڏنو وڃي، جي منع نٿو ڪريان ته ڪڏهن بابا کي لا علاج حالت ۾ ڪٽي اچي پڇندا پوءِ مونکي ڇيڙ ويندو ته ٿي ڇو نه خيال ڪيئي ڇو نه منع ڪئي" حالانڪ ڊرون لاءِ به ڪافي عرصي کان توهان مونکي چوندا پئي رهيا ته توهان کي ڊرا ڪرڻ کپن.

مون 11 جون تي ڪالاباغ ڊيم جي مسئلي تي ٻي ٽين تي اهم پريس ڪانفرنس ڪئي هئي، ڪالاباغ ڊيم جيڪو سنڌ جي حياتي ۽ موت جو مسئلو آهي ان بابت ٿيل اهم پريس ڪانفرنس جو توهان قومي زائيس تان ميسيج هلايو جيڪو هيٺ پيش ڪجي ٿو.

11 جون 2016 تي رات جو 8:17 منٽن تي آيل ميسيج "سنڌي نوجوان تحريڪ جي سالگره ملهائي ويئي. رسول بخش پليجو جي ڪالاباغ خلاف پريس ڪانفرنس. سنڌ ڀڄيت عوام دشمن آهي اياز لطيف پليجو."

ان سان ملندڙجلندڙ ٻي ڪارروائي تڏهن تي جڏهن آئون ٿر جي دوري تي هئس. قومي وائيس تان ميسيج هليو ته "ٽين عالمي جنگ جلد لڳڻ واري آهي. حڪمران بالغ نه آهن. اهي ائٽمي جنگ کان بچڻ لاءِ ڪردار ادا ڪن. رسول بخش پليجو جو ٿر ۾ خطاب" توهان اهڙا ميسيج هلائي اهو تاثر ڏيندا رهيا آهيو ته رسول بخش پليجو مڙئي ڪو عام ماڻهو آهي اهو نه ڪنهن پارٽي جو باني، سربراه يا قائد آهي نه ڪا ان جي علمي، ادبي يا سياسي جدوجهد جي تاريخ آهي بس هڪڙو مڙيئي ڪو عام ماڻهو آهي جيڪو ڪڏهن ڪالاباغ ڊيم خلاف پريس ڪانفرنس ڪريو ڇڏي ۽ ڪڏهن ٿر ۾ وڃيو دورو ڪريو اچي.

4. فيس بڪ تي قومي عوامي تحريڪ سيڪريٽ گروپ جي نالي سان هڪ گروپ ٺهيل آهي، جنهن جا ايڊمن توهان آهيو ان تان ۽ ٻين ڪوڙين آئڊيز تان مختلف ڪوڙن نالن سان مون سميت پارٽي خلاف مهم هلي رهي آهي. ان گروپ جا لڳ ڀڳ 850 ميمبر آهن. اهڙو سيڪريٽ گروپ ٺاهي ان تان خفيه پروپيگنڊه مهم هلائڻ جو

ڪهڙو مقصد آهي؟ ان گروپ بابت توهان ڪنهن به اداري ۾ ڪا به رپورٽ نه ڏني ۽ نه ئي وري پارٽيءَ سان لاڳاپيل ان گروپ جي ڪيترن ميمبرن کي اهڙو اطلاع ڏنو ويو ته آهي توهان کي هن ڳجهي گروپ جو ميمبر مقرر ڪيو ويو آهي. ان گروپ ۾ ڪافي اهڙا به ماڻهو آهن، جيڪي توهان طرفان ان گروپ جي ميمبر ٿيڻ لاءِ مقرر ڪيل شرطن شروطن تي پورا نٿا لهن. ان سان گڏ اهڙا ڪافي ماڻهو بلڪل اڻ سڃاتو تا لڳن جنهن مان لڳي ٿو ته انهن جا نالا فرضي آهن. جن جي نالن سان ڪارروايون ٿين ٿيون. ان ڳجهي گروپ جي اڪائونٽ تان مون سميت پارٽي خلاف ان ڪوڙي من گهڙت ۽ پارٽي دشمن پروپيگنڊه مهم جيڪا ڪوڙين آئيڊيز ۽ ڪوڙن نالن سان هلائي ويئي ان جو ڪجهه رڪارڊ هن خط سان گڏ شامل آهي.

5. پنهنجي مرضي مطابق قومي عوامي تحريڪ جو آئين ٺاهڻ

آئين ۾ ڪي ضروري ۽ گهربل ترميمون ڪرڻيون هونديون آهن، ته ان لاءِ به هڪ واضع ۽ چٽو طريقيڪار موجود هوندو آهي. جنهن موجب جڏهن ڪيو اي ٽي جو نئون آئين ٺاهڻو هو تڏهن آئين ۾ ترميمون سڌارا ۽ واڌارا ڪرڻ لاءِ پارٽي طرفان هڪ ڪميٽي ٺاهي ويئي هئي، جنهن ڪيترن ڏينهن جي پورهئي کان پوءِ پنهنجي طرفان آئين ۾ گهربل ۽ ضروري ترميمون ۽ واڌارا ڪري، مسودو توهان جي حوالي ڪيو. ان کانپوءِ ٿيڻ ائين گهرجي ها. جو ان ۾ ڪي ترميمون، سڌارا ۽ وڌارا ڪرڻ ضروري هئا ته اهي ڪري توهان وري به ان ڪميٽي سميت ذميوار دوستن سان صلاح مصلحت ڪريو ها. پر توهان بلڪل ان جي ابتڙ ڪم ڪيو ۽ ان سلسلي ۾ توهان اهو عام چوندا رهيا آهيو ته موجوده آئين مون سان تفصيلي صلاح مصلحت سان منهنجي رضامنديءَ کانپوءِ مرڪزي جنرل ڪائونسل ۾ پيش ڪري پاس ڪرايو ويو. جڏهن ته درحقيقت 2014 جي مارچ ۽ اپريل ۾ آئون سخت بيمار هئس ۽ صحيح معنيٰ ۾ ڳالهائڻ جي پوزيشن ۾ به نه هئس. انهن ڏينهن ۾ اليڪشن کان ڪجهه ڏينهن پهرين توهان اٺ، ڏهه ساٿين کي ساڻ وٺي آئين جو مسودو کڻي آيا. توهان سان گڏ

جيڪي ماڻهو هئا انهن ۾ منهنجي نظر ۾ ڪي اهڙا به ماڻهو هئا، جيڪي غير ذميوار ۽ غير واسطيدار هئا. ان هوندي به ۽ اهو ڏسندي به ته منهنجي طبيعت جي ناسازي جي پوزيشن اهڙي هئي جو آئون ڪنهن به طرح آئين جي نزاڪتن کي سمجهڻ، غور ڪرڻ ۽ ڪا مناسب ۽ موزون تجويز ڏيڻ جهڙي پوزيشن ۾ نه هوس، پر توهان يڪسر آئين جو مسودو پڙهندا رهيا. مون ان مسودي ۾ نه ڪا تجويز ڏني نه ڪو اضافو ڪيو نه ئي مون ڪا تائيد ڪئي ۽ حيرانگيءَ سان سڄي صورتحال کي ڏسندو رهيس ۽ پوءِ اهو آئين مرڪزي جنرل ڪائونسل کان منظور ڪرائڻ کان سواءِ توهان ڇپائي ڇڏيو ۽ اليڪشن واري ڏينهن تي ڪائونسل ۾ پڙهڻ ۽ منظوري وٺڻ کان اڳ ۾ ورڪرو ڪيو پئي ويو. جڏهن اهو آئين مرڪزي اليڪشن هلندي خانه پوريءَ خاطر پڙهيو پئي ويو تڏهن ان آئين کي نه ڪنهن مرڪزي ڪائونسلر ڇڱي ريت غور سان ٻڌو نه سمجهيو ۽ نه بحث مباحثو ٿيو ۽ ايئن رسمي طرح ۽ نالي ماتر پڙهي هڪڙي هُلَ هنگامي دوران توهان پنهنجي من پسند آئين کي پاس ڪرايو. آئين جي حالت اها آهي جو مثال طور آئون پارٽي جو باني، سربراه، ان کي ٺاهيندڙ ۽ ان کي هن ڏاڪي تي پهچائيندڙ آهيان. گذريل پنجاهه سالن کان مون هن پارٽي جي ڪارڪنن جي تربيت ڪئي آهي ۽ پارٽيءَ جي واڌ ويجهه لاءِ رات ڏينهن محنت ڪئي آهي. پر توهان جي طرفان ٺاهيل آئين ۾ منهنجو ڪوبه آئيني طرح ڪردار نه آهي. ۽ آئون آئيني طرح ڪنهن به فيصلي ڪرڻ، تجويز ڏيڻ يا ڪنهن تجويز جي تائيد ڪرڻ يا مخالفت ڪرڻ جي پوزيشن ۾ نه آهيان. مرڪزي چونڊن بابت آئين ۾ اهو نقطو شامل هو ته سيني ضلعن مان چونڊيل مرڪزي ڪائونسلر قومي عوامي تحريڪ جي مرڪزي ڪميٽيءَ جي ميمبرن جي چونڊ ڪندا ۽ مرڪزي ڪميٽيءَ لاءِ چونڊيل مرڪزي ميمبر پاڻ ۾ گڏجاڻي ڪري پاڻ مان مرڪزي عهديدار چونڊيندا، پر 2012 جي چونڊن وقت توهان طرفان ڏنل عهديدارن جي سڌي چونڊ واري تجويز جيڪا سڄي ڏينهن جي بحث

ڪانپوءِ رد ڪئي ويئي هئي. ان ڪي وري به اپريل 2014 ۾ منهنجي بيماريءَ جو فائدو وٺي توهان پنهنجي پسند واري نااهيل آئين ۾ شامل ڪري مرڪزي ڪميٽيءَ ڪي بي اختيار بنائي ڇڏيو. مرڪزي ڪميٽيءَ طرفان چونڊيل مرڪزي عهديدارن بابت مرڪزي ڪميٽيءَ ڪي اهو آئيني اختيار هو ته ڪنهن به وقت ڪنهن به عهديدار جو عهدو ختم ڪرڻ سميت ڪابه ضابطي جي ڪاروائي ڪري سگهي ٿي پر عهديدارن جي سڌي چونڊ جي نتيجي ۾ مرڪزي ڪميٽي کان ڪنهن به عهديدار تي قدم کڻڻ جا اختيار کسجي ويا. ڇا ڪاڻ ته عهديدار جنرل ڪائونسل چونڊيا آهن، اها ئي ان جي خلاف ڪو قدم کڻي سگهي ٿي.

6. جلسن ۽ ريلين ۾ شرڪت ڪرڻ لاءِ توهان جا رکيل شرط

توهان صدر ٿيڻ شرط اعلان ڪيو ته جنهن جلسي يا ريليءَ ۾ پليجو صاحب شرڪت ڪندو ان ۾ آئون شريڪ نه ٿيندس. يا جنهن جلسي ۾ مونکي شريڪ ڪرائڻو هجي ان جي پليجي صاحب کي دعوت نه ڏني وڃي. منهنجي جلسي ۾ گهٽ ۾ گهٽ ٽن هزارن کان پنج هزارن تائين ماڻهو هجن. مثال طور ميرپورخاص جي دوستن ميرعلي بخش ٽالپر جي ورسي جو پروگرام ڪرائڻ لاءِ مون کان ۽ توهان کان ٽائيم ورتو. پوءِ توهان جي ۽ منهنجي نالي سان دعوت نامه ۽ ٻيو مواد ڇپائي ورهائڻ ۽ سرگرميون ڪرڻ شروع ڪيون. پروگرام کان ڪجهه ڏينهن اڳ ۾ منهنجي طبعيت ناساز ٿي پئي ۽ مون دوستن کي چيو ته آئون پروگرام ۾ نه ٿو اچي سگهان. ان کان پوءِ توهان دوستن کان اهو مطالبو ڪيو ته اها مقرر تاريخ تبديل ڪري فقط منهنجي نالي سان ڪارڊ ۽ ٻيو مواد ڇپائي ورهايو ته پوءِ آئون شرڪت ڪندس. توهان پنهنجي ان فيصلي ۾ تبديلي ڪرڻ لاءِ تيار نه هئا ۽ مقامي دوست توهان جي گهُر پوري ڪرڻ جي پوزيشن ۾ نه هئا. نتيجي ۾ اهو پروگرام ملتوي ڪيو ويو. ساڳيءَ طرح ڪوٽ غلام محمد ۾ ايس ايم ٽي طرفان جشن لطيف ۽ عمر ڪوٽ ۾ هندو سجاڳ تحريڪ طرفان جشن ڪبير جا مختلف وقتن تي جلسا رکيا

ويا هئا. انهن جلسن جي دعوتنامن ۾ بہ پاڻ ٻنهي جا نالا شامل هئا. پوءِ ڪارڊن ۾ منهنجي نالي هجڻ تي اعتراض ڪري توهان ٻنهي پروگرامن ۾ شرڪت ڪرڻ کان جواب ڏنو. ساٿين طرفان منٿن ڪرڻ جي باوجود توهان شريڪ نہ ٿيا انهن جلسن ۾ آءٌ شريڪ ٿيو هوس. تازو ڪجھ مهينا اڳ ڏوڪري ۾ سجاڳ بار تحريڪ پاران بالڪ ميلو ۽ مرڪزي ڪانفرنس جي سلسلي ۾ جلسو ڪيو ويو. توهان پاڻ مونکي چيو تہ توهان بہ ان پروگرام ۾ شرڪت ڪريو. پوءِ آئون ان جلسي ۾ شرڪت ڪرڻ لاءِ پهتس. جلسي ۾ آجيان جي تقرير ٿي، ان کان پوءِ ٻارن جو تقريري مقابلو هلي رهيو هو تہ اوچتو توهان GEO TV جي لائيو ڪوريج جو سبب ٻڌائي ٻارن جي هلندڙ ڊبيٽ روڪرائي توهان پاڻ تقرير ڪري جلسي مان روانا ٿي ويا. توهان اهو تاثر قائم ڪرڻ ۾ ڪامياب ويا تہ توهان تنظيمي يا اخلاقي ضابطي جا پابند ڪونہ آهيو جيئن وڻندو تيئن ڪندا.

توهان جي ئي فيصلي سان حيدرآباد ۾ لائيرس فورم جو مرڪزي ڪنويشن رکيو ويو. ذميوار دوستن پنهنجي وس آهر سرگرمي ڪري دعوتون ڏنيون ۽ فنڊ ورتو. ان پروگرام جا مهمان خاص توهان هئا. پر ان پروگرام ۾ شرڪت ڪرڻ کان توهان اهو چئي انڪار ڪيو تہ هال پريل ڪونهي ۽ پوءِ توهان ڪونہ آيا ۽ نتيجي ۾ مهمان خاص جون ذميواريون جنرل سيڪريٽري انور سومري کي پوريون ڪرڻيون پيون.

7. ڪاپڙي رسالي جو باقاعدگيءَ سان جاري نہ رهڻ ۽ ان ڏانهن توهان جو رويو.

الف پارٽي جي شروعاتي دور ۾ پارٽيءَ جو نظرياتي نقطئہ نظر ۽ سياسي موقف سنڌي ماڻهن تائين پهچائڻ ۽ پنهنجي ڪارڪنن جي نظرياتي تعليم ۽ تربيت ڪرڻ، پاڻ تي مختلف، مخالف ڌرين طرفان لڳندڙ الزامن ۽ پروپيگينڊا جا ٺوس ۽ مدلل جواب ڏيڻ ۾ تحريڪ رسالي ۽ سنڌي عوامي ڪتاب گهر جو اهم ۽ مکي ڪردار رهيو هو. سڄي دنيا جي ترقي پسند پورهيت طبقي جي پارٽين وانگر اسان لاءِ بہ اهو ضروري هو ۽ آهي تہ پنهنجا باقاعدگي سان رسالا،

ڪتاب ۽ ٻيو مواد ڇپائيندا رهون. ۽ عوام دشمن پارٽين جي موقفن ۽ پروپيگنڊائن جا ڀرپور ۽ مدلل جواب ڏيئي عوام ۽ پارٽي ڪارڪنن تائين پنهنجو صحيح موقف پهچائيندا رهون. پاڻ اهڙو سلسلو سنڌي عوامي ڪتاب گهر معرفت مختلف ڪتاب ڇپائڻ، سنڌ ۾ ورهائڻ ۽ تحريڪ رسالي کي باقاعدگي سان ڇپائي عوام ۽ ڪارڪنن تائين پهچائيندو رهڻ ذريعي ڪيو هو. تحريڪ تي پابندي لڳڻ کان پوءِ مختلف نالن سان رسالن کي ڪيندي ڪاپڙي رسالي تائين پهتاسين. ڪاپڙي باقاعدگيءَ سان جاري ٿيندو پارٽي ڪارڪنن ۽ سنڌي عوام جي تربيت ۽ رهنمائي وارو مواد پهچائيندو رهيو. پر توهان جي صدر ٿيڻ کانپوءِ جيڪڏهن توهان جي صدارتي دور وارن ڪاپڙي رسالن کي ڏسبو ۽ پڙهبو ته اهي تصويرن توڙي مواد جي حوالي سان ايئن لڳندو جڻ ته رسالو گهڻي ڀاڱي توهان جي هڪڙي ذات جي مشهوري لاءِ نڪرندو هجي. ان جي باوجود توهان جي عدم دلچسپي سبب رسالو يا ته تمام گهڻو دير سان يا باقاعدگيءَ سان نه نڪرندو رهيو. ان جا ڪجهه سبب هيٺ ڏجن ٿا:

مثال طور رسالي جو مواد ڇپائي لاءِ تيار هوندو هو ته توهان حڪم ڏيندا هئا ته ڇپائي وارو ڪم روڪرائي منهنجي تازي ڪيل جلسي يا ٻن ڏينهن کانپوءِ ٿيندڙ جلسي واري تقرير اتارائي اها ضرور شامل ڪرڻي آهي. رسالي سان لاڳاپيل ساٿي جڏهن مواد کڻي توهان کان چيڪ ڪرائڻ لاءِ ايندا هئا ته موٽ ۾ توهان ٽائيم تي يا ته ملندا ئي ڪونه هئا، ميسيج جو جواب به ڪونه ڏيندا هئا. يا وري مواد ڏسي جلد واپس ڪونه ڪندا هئا. توهان جي اهڙي رويي جي ڪري رسالي سان لاڳاپيل اڪثر ساٿي توهان کي فون ڪرڻ، ميسيج ڪرڻ يا توهان وٽ گهر اچڻ لاءِ به تيار ڪونه هوندا هئا. جنهن ڪري رسالو هر مهيني دير سان نڪرندي نڪرندي آخرڪار بند ٿي ويو.

وري به مون بار بار ڪوشش ڪري رسالي ڪڍڻ جي ذميواري عبدالقادر رانتي، ڪرم ڪلوئي ۽ اسماعيل خاصخيلي تي رکي ۽ آئون ان جو نگران اعليٰ ٿيس. اهو جڏهن ٻن ٽن مهينن کان ٽائيم تي

نڪرڻ شروع ٿيو ته ان ۾ به توهان رڪاوٽ وڌي، مئي ۾ آئون اپر سنڌ جي دوري تي روانو ٿيس ۽ ڪرم ڪلوئي 20 مئي 2016 تائين مواد سهيڙي ترتيب ڏنو ۽ نور احمد کي چيائين ته اياز صاحب جي ڊي اي جي حوالي سان جنهن مضمون جو چيو آهي اهو ڏيو. جيڪو نور احمد نه ڏنو. رسالي جو بيو سمورو مواد تيار هو. جيڪو توهان چيڪ به ڪيو ۽ ڪرم کي چيو ته هڪ مضمون مون وٽ آهي، جيڪو ٻن ٽن ڏينهن کانپوءِ چيڪ ڪري ڏيندس. ٻن ٽن ڏينهن کان پوءِ نور احمد ڪرم کي چيو ته اڄ يا صبح جو توهان کي مضمون ڏيندس، پر اياز صاحب جو حڪم آهي ته پليجي صاحب يا ڪنهن کي ٻڌائڻ کانسواءِ ڪنهن به قسم جي ڪاما يا فل اسٽاپ جي ترميم يا تبديلي ڪرڻ کانسواءِ اهو ڇپڻو آهي. ڪرم نور احمد کي چيو ته اهو پليجي، صاحب کي (مونکي) ڏيکارڻو پوندو يا ايڊٽ نه ڪرڻ ڏاري حالت ۾ به پليجي صاحب (مونکي) ٻڌائڻو پوندي ان ڏچ ۾ ڪاپڙي جي سلسلي ۾ ڪرم طرفان موڪليل ميسيجن جو توهان ڪوبه جواب نه ڏنو. پوءِ ڪرم ۽ نوراحمد توهان سان ڪهڙ ملڻ آيا پر اتي به توهان نه مليا ۽ ڪرم توهانکي فون ڪئي جيڪا توهان اٽينڊ نه ڪئي. ڪرم اها سڄي صورتحال مون کي فون تي ٻڌائي. جنهن تي مون چيئرمانس ته جي اها صورتحال آهي ته رسالو ڇپائي لاءِ نه موڪليو آئون دورو مختصر ڪري گهٽو ڪري ٻي ڏينهن رات تائين پهچان ٿو وڏيڪ پوءِ صلاح ڪنداسين. واپسي وقت مون توهان کي ميسيج ۾ لکيو ته ”پيارا اياز آئون هن مهيني جي 23 تاريخ تي حيدرآباد پهچي رهيو آهيان، توهان جي مضمون کي چڱي طرح پڙهڻ کانپوءِ گڏيل صلاح مشوري سان آخري شڪل ڏيڻي آهي. جيڪڏهن ڪنهن به حالت ۾ اهو مناسب نه ٿو ٿئي ته رسالي مان نگران اعليٰ طور منهنجو نالو هٽائي پوءِ ڇاپجي.“ ان کانپوءِ توهان مون ڏانهن ميسيج موڪليو ته ”بابا، اوهانکي آرٽيڪل جي باري ۾ نوراحمد، ڪرم، اسماعيل، راحيل ۽ زاهده خبر ناهي ڇا ٻڌايو آهي جو نگران اعليٰ تان هٽڻ جي آڇ ڪئي اٿو“. حالانڪ ڪرم ڪلوئي، اسماعيل خاصخيلي،

راحيل ۽ زاهده تہ ان ميسيج کان اڳ ۾ توهان جو مضمون پڙهيو ہہ ڪونہ هو ۽ نہ وري ڏنو هو.

آخرڪار آئون دورو ملتوي ڪري واپس ٿيس ۽ مون توهان کي ميسيج ڪيو تہ آئون بہ 10 تي آهيان توهان اچو تہ پاڻ ۾ ملي صلاح ڪريون جي اچي سگهو تہ ٻڌايو پر توهان ڪوبہ جواب نہ موڪليو. وري بہ ٻيو ميسيج توهان ڏانهن موڪليم تہ "پاڻ ڪڏهن ۽ ڪٿي مسئلي کي حل ڪرڻ لاءِ گڏجون" ان جوبہ توهان جواب ڪونہ ڏنو.

وري مون توهان ڏانهن ميسيج موڪليو تہ ڪاپڙي جي سلسلي ۾ پاڻ ۾ ٻنهي کي ون ٽو ون ملاقات ڪرڻ جي ضرورت آهي جتي توکي سهولت ٿئي اتي ملون هتي يا تو وٽ جتي چوين. پر ان ميسيج جو بہ توهان ڪو جواب ڪونہ ڏنو. آخرڪار مون آخر ۾ توهانکي هي ميسيج موڪليو تہ "جيڪڏهن توهان مون سان ڪنهن بہ مسئلي تي مشورو نہ ٿا ڪري سگهو تہ توهان لاءِ آءٌ ڪارائتو نہ ٿو رهي سگهان، تنهن ڪري آئون هاڻي توهان جي رسالي مان هٽي ٿو وڃان ۽ توهان پنهنجي نموني سان انکي جاري رکو."

توهان جو رسالي جي سلسلي ۾مون سان بہ ان قسم جو رويو رهيو آهي تہ پوءِ ٻين ڪاپڙيءَ جي ذميوار ساٿين سان ڪهڙو رويو رکندا هوندا. اهو سمجهڻ ڏکيو ڪونهي.

8. **توهان جا ڪيل ناقابل عمل ۽ هوائي فيصلا.**

گذريل ڪافي وقت کان وٺي توهان پارٽي جي اهم ۽ بنيادي پاليسي وارن مسئلن، توڙي اتحادن ۾ شرڪت ڪرڻ ۽ ٻين مسئلن بابت مون سميت مرڪزي ڪميٽي جي صلاح مشوري کانسواءِ ذاتي، انفرادي، ناقابل عمل فيصلا ڪري اهي ايس ايم ايس وسيلي دوستن ڏانهن موڪليندا رهيا آهيو. جنهن ڪري هڪ طرف ادارن جي اهميت ۽ گڏيل فيصلا ڪري پوءِ عمل ڪرڻ وارو بنيادي ۽ ڪارائتو طريقہ ڪار ختم ٿي ويو آهي ۽ اها ساڳي روايت ۽ روش هيٺ ضلعن توڙي ٻين محاذن جي مرڪزي عهديدارن تائين سڄي سنڌ ۾ پکڙجي وئي آهي ۽ ٻئي طرف ذاتي ۽ شخصي طور تي فيصلا ڪرڻ وارو

رجحان مٿان ڪان وٺي ضلعن تائين ڦهلجي ويو آهي. جنهن ڪري ناقابل تلافي نقصان ٿيو آهي. جنهن جا ڪجهه مثال هي آهن.

(الف) مرڪزي ڪميٽي جي گڏيل فيصلي ڪانسواءِ توهان فيصلو ڪري ايس ايم ايس هلايو ته سڄي سنڌ ۾ "محافظ سنڌ" ميمبر ڀرتي ڪيا وڃن ۽ ان مهم کي ڪامياب ڪرڻ لاءِ شهرن ۽ چونڪن تي تنبو هڻي، ايڪو سائونڊ لڳائي مهم هلائي وڃي. تحقيق، جانچ ۽ ڇنڊڇاڻ کانسواءِ ۽ ڪنهن به شرط شروط کانسواءِ جيڪو به ميمبر ٿيڻ چاهي ان کي ميمبر ڪيو وڃي. پوءِ اها مهم هلي. پنهنجي پارٽي ۾ ميمبر ڪرڻ جي سلسلي ۾ اهو انوکو فيصلو توهان ڪيو.

(ب) بلدياتي اليڪشن ۾ هر ضلعي ۾ حصو وٺڻ لاءِ پهرين 300 اميدوار بيهارڻ جو فيصلو ڪيو ويو ۽ پوءِ هڪدم الاءِ ڪيئن اهو فيصلو ڪيو ويو ته هر ضلعي کي 500 اميدوار بيهارڻا آهن. اهڙو ميسيج انهن ضلعن ڏانهن به موڪليو ويو جن ۾ ضلعي ڪميٽيءَ جي باڊي جوڙڻ جيترا به پارٽيءَ جا ماڻهو ڪونه آهن ۽ ان کان سواءِ اهو عجيب فيصلو به ڪيو ويو ته اليڪشن ۾ هران ماڻهو کي ٽڪيٽ ڏيو جيڪو پنهنجي پارٽي جي نشان تي بيهڻ لاءِ تيار هجي. پوءِ ڀلي ڪٿي ان جو اڳ ۾ پنهنجي پارٽيءَ سان ڪوبه واسطو يا تعلق نه رهيو هجي يا ٿلهو همدرد به نه رهيو هجي، يا ڪٿي دشمنن ۽ مخالفن طرفان موڪليل ماڻهو هجن.

(ت) ڪراچي ۾ ملين مارچ وسيلي 30 لک ماڻهو گڏ ڪرڻ جو اعلان ڪرڻ کانپوءِ فيصلو ڪري ايس ايم ايس هلايو ته ڪراچي واري جلسي ۾ هر ضلعي مان 200 بسون ضرور شرڪت ڪن.

اهڙن فيصلن مان اها ڳاله ٿي ظاهر ٿئي ته جنهن ضلعي ۾ 15 دوست به ناهن انهن وٽ اهو ميسيج ويندو ته اهي سمجهندا ته يا ته اسان جي قيادت کي ضلعي جي تنظيمي صورتحال جي خبر ئي ڪانهي يا هو صفا ڪي بيوقوف آهن.

(ث) 30 جون 2015 تي 12.47 بجي توهان ڏاڏا ڏانهن هيٺيون ميسيج ڪيو.

"ڏاڏا اڄ 4 بجي هيٺين 34 ساٿين جي اهم ارجنٽ ميٽنگ ٻي 10 تي پليجي صاحب وٽ گهرايو ۽ هر اهم صلاح / فيصلو ارجنٽ ميٽنگ ۾ ذميوار ساٿي گڏجي ڪريو. 1. انور سومرو 2. قادر رانٽو 3.نورڪاتيار 4. رحمان سمون 5. لال جروار 6. اسماعيل خاصخيلي 7. حئي پٽو 8. ستار ڪوپانگ 9. اشرف لاکو 10. شوڪت سريوال 11. ابرار ابڙو 12. عارف زنئور 13. دوست علي ڪٽوهر 14. الطاف خاصخيلي 15. وسند ٿري 16. راشد دائودپوٽو 17. عارف جوٽيجو 18. ڊاڪٽر عزيز ٽالپر 19. سومار هاليپوٽو 20. زاهد ملاح 21. اياز ڪوسو 22. زاهد گهلو 23. سجاد بروهي 24. ابراهيم سارنگ 25. ساجد مهيسر 26. خان سومرو 27. مظهر راهوجو 28. ڊاڪٽر رسول بخش 29. ڊاڪٽر دلدار لغاري 30. حاڪم جتوئي 31. وزير لغاري 32. منان شيخ 33. جمال پٽو 34. امتياز جتوئي."

نوٽ ڪرڻ جي هيءَ ڳالهه آهي تہ ٻارنهن لڳي ستيتاليهہ منٽن تي ميسيج آيو آهي. جنهن ۾ حڪم ڏنو ويو آهي تہ چئين بجي مٿيان ساٿي ٻي 10 تي گڏ ٿين. جن ۾ گهوٽڪي، ڪنڌڪوٽ، شڪارپور، سکر، لاڙڪاڻو قمبر شهدادڪوٽ، مٺي ۽ ڪراچي جا بہ ماڻهو آهن. جڏهن تہ انهن کي ميسيج موڪلڻ ۾ پڻ وقت لڳو هوندو. سو ادائي ٽن ڪلاڪن ۾ ڪيئن ماڻهو پهچي سگهن ها. پر ان جي باوجود سيني ساٿين ڏانهن ميسيج موڪليو هو جن مان ڪي مقامي ڪي ويجهن علائقن مان پنج ست ماڻهو پهتا.

2012ع واري پارٽي جي چونڊن کان ڪجهہ وقت پهرين، مرڪزي اجلاس ۾ جنهن ۾ 60,50 ساٿي شريڪ هئا اتي توهان چيو تہ "ضلعن جا صدر اهي ٿين، جن وٽ گاڏي هجي، مهمانن کي سٺي ماني کارائي سگهن، صحافين کي چانهن پارٽي ڏئي سگهن"

اهڙا انوکا، حيران ڪندڙ ڏندين آڱريون ڏيندڙ ۽ ناقابل عمل فيصلا صرف توهان ئي ڪندا رهيا آهيو. اهڙن ڪيل فيصلن تي ڪيترو عمل ٿيو، ڪهڙا فائدا ٿيا، نتيجا ڪهڙا نڪتا، ان صورتحال کان سڄي پارٽي واقف آهي.

حيران ڪندڙ ميسيج

ڪجھ عرصو اڳ توهان ميسيج هلرايو تہ "سنڌ جي نئين گورنر لاءِ ٽي نالا تجويز (ٽن نالن ۾ هڪ نالو توهان جو بہ هو) اياز لطيف جي نالي تي ايم ڪيو ايم کي اعتراض" مطلب تہ توهان راضي هئا اعتراض رڳو ايم ڪيو ايم کي هو. فيس بوڪ تي بہ گذريل ڪافي عرصي کان اها مهم هلرائي پئي وڃي تہ "سنڌ جو گورنر اياز لطيف پليجو". 24 مئي تي فيس بوڪ تي بشير سومري جي ڪوڙي آئي. ڊي تان هي پوسٽ ٿيو. "5 روپين جو ڪيڪ. 15 روپين جي چانھن تي پرچي پوڻ وارا ساٿيو جي سنڌ جي مالڪي چاهيو ٿا تہ پوءِ "سنڌ جو گورنر اياز لطيف پليجو" ان سوچ تي سپ گڏ ٿيو"

14 مارچ 2016 تي توهان هي ميسيج هلايو.

"ڪي ساٿي ننڍين ذاتي ڪمن يا غير ضروري ڪچهري لاءِ بہ مرڪزي قيادت سان رابطو ڪندا رهن ٿا. سڌي ريت مرڪزي صدر سان رابطي بجاءِ ضلعي، ڊويزن صدر ۽ پوءِ مرڪزي جنرل سيڪريٽري ۽ ڊپٽي جنرل سيڪريٽري سان رابطو ڪيو وڃي. اهم ايمرجنسي ۾ ڪيو.اي ٽي صدر سان صرف سومر ۽ خميس تي ساڍا ٽي بجي آفيس ۾ ملي سگهجي ٿو. ڪيو اي ٽي مرڪز"

9. سنڌ جھڙي قبائلي ۽ جاگيرداري سماج ۾ جتي عورتن سان جانورن جهڙو سلوڪ ڪيو ويندو هجي، جتي لڳ ڀڳ هر گهر عورت لاءِ هڪڙو قيد خانو هجي، جتي ماءِ، ڀيڻ، ڌيءَ، زال، ننهن يا ڀاڄائي جي رشتي جي فرق ڪانسواءِ هر عورت تي تشدد ٿيڻ عام معمولي ۽ رواجي ڳالھ هجي. جتي عورت کي ڪو الزام لڳائي قتل ڪرڻ خير جهڙي ڳالھ هجي، جيڪو سماج عورتن جو ڪوس گهر هجي. اهڙي عورت دشمن، قاتل، سفاڪ، بيرحم ۽ بي حس ماحول ۾ عورتن کي سجاڳ ڪرڻ، پنهنجي حقن ۽ فرضن جي آگاهي ڏيڻ ۽ کين متحرڪ ڪري مردن سان برابريءَ جي بنياد تي قومي ۽ سياسي مسئلن ۽ حقن لاءِ جدوجهد ۾ شامل ڪرڻ، ثقافتي مورچي، سياسي جدوجهد ۾ مهاڙ واري ڪردار جهڙي نہ ٿيڻ جوڳي ڪم جي شروعات پهرئين مرحلي

طور مون پنهنجي گهر وارين، ڀينرن، ڀاڻيجين، ڀائٽين ۽ پوءِ ٻئي مرحلي ۾ پارٽي جي چند اڳتي وڌيل ساٿين جي گهرن جي نياڻين سان ڪئي. مون سمجهيو ٿي تہ عورتن هزارين سالن تائين سماج ۾ اڳواڻي وارو ڪردار ادا ڪيو آهي ۽ انسان ذات کي اڳتي وڌايو آهي ڪجھ هزار سال اڳ مردن رڳو ڪجھ سماجي ذميوارين ۾ عورت جو هٿ ونڊرايو آهي، عورت جي اندر بي پناه قوت آهي. عورت جي ان صلاحيت کي اڀارڻ لاءِ منهنجي شعوري ڪوشش جو نتيجو سالن جي جدوجهد کان پوءِ سنڌياڻي تحريڪ جي صورت ۾ ظاهر ٿيو. ان سنڌياڻي تحريڪ هر جلسي، جلوس، ريليءَ، بک هڙتال، لانگ مارچ، ڌرڻن، پوليس سان چڪرين ۾ اڳواڻيءَ وارو ڪردار ادا ڪيو. سنڌياڻي تحريڪ پنهنجي بي مثال جدوجهدن ۽ شاندار قربانين ذريعي اسان جي پارٽي کي نہ فقط سڄي ملڪ پر پوري دنيا ۾ روشناس ڪرايو. ان حد تائين جو روسي دانشور پروفيسر گينگووسڪيءَ پنهنجي ڪتاب "پاڪستان انسائيڪلوپيڊيا" ۾ سنڌياڻي تحريڪ جو خصوصي اهميت سان ذڪر ڪيو آهي. اهڙي تنظيم کي پارٽيءَ کان ٻاهر جي قوتن، بنياد پرستن، مذهبي پنڊتن، پراڻ پسندن ۽ پارٽي سان غداري ڪندڙن جون هزارين طريقن، سوين الزامن، طرح طرح جي ناٽڪن، ڪردارڪشين، منافقين، مڪرن، غليظ حربن، حرفتن ذريعي ويهارڻ جون ڪيل ڪوششون ناڪام ٿيون. پر اها تنظيم توهان جي صدر ٿيڻ کان پوءِ آهستي آهستي ويهي رهي آهي. پارٽي اندر ڪجھ اهڙا ڪٽنب هئا جن جا ننڍا وڏا، پوڙها ٻڪا، ننڍيون وڏيون نياڻيون پارٽيءَ سان هر موڙ تي هر جدوجهد ۾ شامل ۽ شريڪ رهيا هئا. اهي ڪٽنبن جا ڪٽنب هن وقت غيرسرگرم ٿي ويهي رهيا آهن نتيجي ۾ ٻين دوستن ۽ ساٿين بہ پنهنجن، مائرن، ڀينرن کي پروگرامن ۾ شامل ڪرائڻ ۽ سنڌياڻي تحريڪ جي تنظيمي ۽ تعليمي ڪم ۾ دلچسپي وٺڻ ڇڏي ڏني آهي.

10. مون سان بہ بہ مهينا نہ ملندا آهيو ۽ جڏهن بہ ملڻ لاءِ ايندا آهيو تڏهن پاڻ سان ڪي اهڙا نوان ۽ غير ذميوار ماڻهو بہ وٺي ايندا

آهيو جن جي موجودگي جي ڪري ڪن ٻه اهم مسئلن تي ڳالهه ٻولهه ڪرڻ غير مناسب لڳندي آهي.

11. <u>ضلعي جي ڪنهن ٻه عام ميمبر جي چوڻ تي يا پنهنجي دليان جلسا رکڻ</u>

ڪنهن ضلعي ۾ جلسي، جلوس يا ريلي رکڻ بابت توهان جو طريقہ ڪار اڪثر ڪري هن ريت رهيو آهي.

(الف) ڪنهن ضلعي مان ڪوبہ ميمبر پوءِ چاهي اتي اهو سرگرم هجي يا نہ؟ ميٽنگن ۾ شرڪت ڪندو هجي يا نہ؟ ان ضلعي جي اهم ادارن ۾ ميمبر آهي يا نہ؟ ضلعي جي دوستن سان صلاح مشورو ڪري پوءِ جلسي جو ٽائيم وٺڻ آيو آهي يا پنهنجي ذاتي راءِ ۽ مرضيءَ سان آيو آهي، انهن ڳالهين جو خيال ڪرڻ ۽ ضلعي جي اهم عهديدارن جي گڏيل صلاح مصلحت کانسواءِ ان هڪڙي يا ٻن دوستن جي چوڻ تي جلسي جي تاريخ مقرر ڪري ڇڏيندا آهيو. ٽنڊوڄان محمد ، ڪورواه، مويا ۽ ٻين شهرن ۾ اهڙي ريت توهان جلسا رکايا ۽ ٽائيم ڏنو. جنهن جي نتيجي ۾ ضلعي جي ذميوار دوستن کي ان پروگرام جي پورائي تمام وڏي مشڪلاتن سان ڪرڻي پوندي آهي.

(ب) پروگرام جي تاريخ مقرر ڪري ان جو sms هلائي پوءِ ضلعي جي دوستن کي حڪم ڪندا آهيو تہ اهو پروگرام هر صورت ۾ ڪامياب ڪيو وڃي.

(ت) جڏهن پروگرام جون سرگرميون شروع ٿي وينديون آهن تہ پوءِ توهان مطالبا ڪندا آهيو تہ هاڻ هيترا ماڻهو هيتريون ڪرسيون ۽ ڀرپور آجيان ڪرڻ لاءِ ڪارن، موٽر سائيڪلن ۽ ماڻهن جو بندوبست ڪيو وڃي. انهن جلسن ۽ پروگرامن ۾ پهچڻ کانپوءِ توهان مقامي دوستن کي چوندا آهيو تہ هاڻ جلدي ڪري جلسو ختم ڪريو تہ جيئن ميڊيا تي خبر هلي يا مونکي ضروري ڪم آهن يا T.V ٽاڪ شوز ۾ ويٺو آهي يا لائيو پروگرام جو ٽائيم رکيل آهي. اهڙي تڪڙ جي ڪري اهي جلسا ۽ پروگرام ڀرپور نموني سان هلڻ بجاءِ جلد ختم ٿيو وڃن. تقريرن جي سلسلي ۾ توهان ڪجھ غير اهم مقامي دوستن کان تقريرون ڪرائي اهم مقامي دوستن ۽ برادر محاذن جي

اهم مرڪزي دوستن کي نظر انداز ڪري ڇڏيندا آهيو. پر جيڪڏهن برادر محاذن ۾ QAT جي مرڪزي اڳواڻن مان جن کي تقريرون ڪرائيندا آهيو تن کي به تقرير شروع ڪرڻ کانپوءِ چند سيڪنڊن ۾ مختصر جي چٺي اچي ملندي آهي ۽ چنين ملڻ جو اهو سلسلو تيستائين جاري رهندو جيستائين مقرر چند منٽن ۾ تقرير ختم نٿو ڪري.

(ح) پروگرام ختم ٿيڻ کان پوءِ بندوبست هوندي باربار دوستن جي اسرار جي باوجود ساٿين سان ملڻ، چانهه پيئڻ لاءِ گڏجي ويهڻ يا ماني وغيره کائڻ، ان بهاني پروگرام جي ڪمين پيشين تي ڳالهائڻ جو به ٽائيم نه ڏيندا آهيو. بس مينهن واءُ ڪري روانا ٿي ويندا آهيو. ريلي نڪتي، توهان کان اڳ ڪجهه دوستن ٽڙتڪڙ ۾ ڪا تقرير ڪئي توهان جي ڪلاڪ ڏيڍ جي تقرير تي بس پوءِ جلسو ٿيو پورو. انهن جلسن کي ڪامياب ڪرڻ لاءِ دوست ڏينهن رات محنتون ڪن ٿا، هزارين روپيا خرچ اچي ٿو. ڪن علائقن ۾ خرچ وڌيڪ اچيو وڃي ۽ پئسا ڪٽي پون ٿا. پوءِ اهڙا ساٿي توهان سان رابطي ڪرڻ جي جرئت ئي نه ڪندا آهن. جنهن جي ڪري بندوبست ڪندڙ دوست قرضي ٿيو وڃن ۽ پنهنجي هڙان وڙان اهو قرض ڀريو ڏين. پر پوءِ اهي ساٿي يا ته سست ۽ مايوس ٿيو وڃن ٿا يا وري سرگرمي گهٽايو ٿا ڇڏين.

(د) منهنجي سالگره ملهائڻ جي سلسلي ۾ به توهان ائين ئي ڪيو جو جڏهن نوشهرو فيروز جي دوستن پڊعيدن ۾ پنهنجي دليان منهنجي سالگره ڪرڻ جي خواهش ڏيکاري ته توهان زبردستي انهن جي تجويز کي رد ڪري اتي سنڌياڻي تحريڪ جي مرڪزي ڪانفرنس رکرائي ۽ ڪراچي وارن دوستن تي زور ڀريو ته اهي منهنجي سالگره ملهائڻ جو مقامي وسيلن ۽ فنڊن جي بنياد تي هڪ وڏي جلسي عام جو بندوبست ڪن. انهن دوستن چيو ته پنهنجن وسيلن تي ايڏو وڏو بندوبست اسان نه ٿا ڪري سگهون. ان کانپوءِ توهان وري ميرپورخاص جي دوستن کي ساڳئي ڪراچي واري هدايت ڪئي جن به لڳ ڀڳ ساڳيو جواب ڏنو ان کانپوءِ توهان ۾ ٻين دوستن ٻين ضلعن جي دوستن سان به ڳالهايو پر ڪوبه تيار نه ٿيو. اها پارٽيءَ اندر هڪڙي خواري ۽ ڪل جهڙي ۽ انتهائي غير مناسب ڳالهه ٿي پئي ته پارٽي جي باني

سربراه ۽ قائد جي سالگره ملهائڻ لاءِ ڪو بہ ضلعو تيار ڪونهي ان جو مکيہ ۽ بنيادي سبب توهان جا جلسن جي سلسلي ۾ اهي مطالبا هجن ٿا جيڪي ضلعا پورا نہ ٿا ڪري سگهن. آخرڪار ڪراچي جي هڪ ييڙ ڪي مٿئين صورتحال جي نتيجي ۾ جوش آيو جنهن چيو تہ پليجي صاحب جي سالگره لاءِ پنجاهہ هزار روپيا فنڊ آئون ڏيان ٿي باقي فنڊ ييا پائر ڪن جنهن کان پوءِ ڪراچيءَ ۾ سالگره جو جهڙو تهڙو پروگرام ڪيو ويو.

12. سينيئر دوستن کي آهستي آهستي پاسيرو ڪرڻ لاءِ ايس ايس ٽي ۽ نوجوان تحريڪ مان ڪن من پسند نوجوانن کي جلسن ۽ ريلين ۾ پنهنجي سڄي کبي پاسي گڏ ڪٽي هلڻ ۽ سينيئر ساٿين لاءِ اها مهم شروع ڪرڻ تہ هي پوڙها پارٽي ۽ مدي خارج آهن سي ڪجهہ ڪري ڪونہ سگهندا. هي جيڪي مون وڏا ڪم ڪيا آهن اهي هي ڪونہ ڪرڻ ڏين ها جيڪڏهن آئون هنن کان مشورو وٺان ها . اهڙي ريت ڪن جلسن ۾ تقريرن دوران ۽ ڪچهرين ۾ توهان پاڻ ٽوڪ، طنز ۽ چٿر ڪري يا پنهنجن ويجهن ماڻهن هٿان اهڙي مهم هلرائيندا رهيا آهيو. هڪ پاسي پنهنجي چوندڙ، خاص ماڻهن معرفت پاڻ کي چي گويرا، چي، چيف، سرواڻِ سنڌ، رهبر چورائي نعرا هڻائيندا رهيا آهيو. ٻئي پاسي نوجوانن کي وري چي جا ريڊ گوريلا، چيتا، چيف جا سپاهي، جان نثارِ اياز جا لقب ڏيندا رهيا آهيو جنهن جي نتيجي ۾ هو مت مان نڪري شوبازي واري سياست جي بيماريءَ ۾ ڦاسي ڇڙواڳيءَ جو شڪار ٿيندا رهن ٿا. ان سان گڏ نوجوانن کي زور زبردستي ۽ غنڊه گردي ڪري بلڊرن ۽ واپارين کان چندي (ڀتي) وٺڻ جو هدايتون ڏيندا رهيا آهيو. جنهن جو وڏي ۾ وڏو مثال لنڊن ٽائون حيدرآباد ۾ ٿيل منهنجي سالگره جو آهي. ان پروگرام جي تيارين دوران ايس ايس ٽي ۽ نوجوان تحريڪ جي ساٿين کي توهان کلي عام اهي هدايتون ڏنيون تہ غنڊه گردي ڪري بہ بلڊرن، واپارين، پيٽرول پمپ مالڪن کان وڌ ۾ وڌ پئسا وٺو. اهو عمل ڪو خراب نہ آهي. ايئن نہ ڪرڻ بزدلي آهي . تنهن ڪري اسان جي ساٿين کي هاڻي آهستي آهستي اهڙا دليريءَ وارا ڪم ڪرڻ کپن.

گذريل ائن سالن دوران ڪنهن به مداخلت ڪانسواءِ قائم توهان جي ليڊرشپ ۾ برابر ڪي تمام چڱا ڪم به ٿيا آهن جن جو فائدو پارٽي ۽ قوم کي ڏيڻ بجاءِ توهان پنهنجي ذات کي ڏيندا رهيا آهيو. پر ان جي ابتڙ پاليسين، حڪمت عملين، فيصلا سازي، ڊسيپلين، تنظيم سازي، روين ۽ عملن جون جيڪي خرابيون ٿيون آهن، جن اسانجي سمورن برادر محاذن ۽ خود قومي عوامي تحريڪ کي جڙ ترين پر ويهاري ڇڏيو آهي. ان جا داستان نه ڪٿڻ جهڙا آهن. جن جي تفصيلن جا ڪتاب لکجي سگهجن ٿا. پر هتي اهڙن واقعن جا نمونى خاطر چند مثال ڏنا ويا آهن.

آخري ڳالهه ته توهان سميت پارٽي جي ماڻهن مان ڪن کي گهٽي ٿوري خبر هوندي، ڪن کي ڪونه هوندي ته آئون جڏهن کان سمجهه ۽ سرت ۾ پيو ٿيو آهيان. تڏهن کان وٺي ذاتي توڙي سياسي زندگيءَ ۾ سڄو وقت حالتِ جنگ ۾ رهيو آهيان. تنهن ڪري آئون وفادارين ۽ بي وفائين، محبتن ۽ نفرتن، دوستين ۽ دشمنين، ڀروسن ۽ بي ڀروسائين، سچاين ۽ ڪوڙن، ٺڳين، دوکن، منافقين ۽ مڪارين جي به واٽي تي هلندو رهيو آهيان. اهڙي پل سراط جهڙي پُر خطر رستي تي هلندي مون بي انتها، نا قابل بيان، وفاداريون، محبتون، دوستيون، ڀروسا، سچايون ۽ خلوص به ڏنا ۽ انهن کي پنهنجي پارٽي، پنهنجي مظلوم قوم ۽ ڀورهيت عوام جي مفادن لاءِ ڪتب آڻيندي خوب مزو وٺي خوشي به حاصل ڪئي، ته ان سان گڏ بي وفاين، غدارين، ويساهه گهاتين، نفرتن، دشمنين، ڪوڙن، ٺڳين، دوکن، منافقين ۽ مڪارين جي قاتل زهر جا ڍڪن مٿان ڍڪ به پريا ۽ انهن جي ڪوڙاڻ جو ذائقو چکي مزو به ورتو. پر آئون انهن منفي، لاڙن، ڳالهين ۽ ماڻهن کي پنهنجي سچن ساٿين جي ساٿ سان ۽ پنهنجي بي پناهه خود اعتمادي ۽ خودداري، علم، عقل، عمل سان گڏ سڄي دنيا جي انقلابين جي ڏسيل رستي واري نقش قدم تي هلندي پنهنجي پيرن سان لتاڙيندو چيپاٽيندو پنهنجي وطن ۽ ويڙهيچن جي بچاءَ ۽ بقا جي جدوجهد ۾ اڳتي وڌندو رهيو آهيان. اهو صحيح آهي ته جيئن منهنجا، پارٽيءَ جا

۽ سنڌي پورهيت عوام جا مخالف وقت بہ وقت ڪئي دفعا اسان جي راھہ ۾ زلزلا برپا ڪري اسان جي رفتار کي گھٽائڻ يا وقتي طرح بيهارڻ ۾ ڪامياب رهيا آهن. پر اسان جهٽڪو ۽ لوڏو کائي، پاڻ سنڀالي وري بہ اڳتي وڌندا رهيا آهيون. تيئن مونکي اميد ۽ يقين آهي تہ هن دفعي بہ پنهنجي پارٽي هن صورتحال مان نڪرڻ ۾ ضرور سوڀاري ٿيندي. آءُ اهو بہ تصور ڪريان ٿو تہ ٿي سگهي ٿو تہ هيءُ سموري لکت توهان کي وڏاءُ واري، بي واجبيءُ واري ۽ توهان سان ناانصافيءَ واري لڳي پر پيءُ پٽ جي رشتي کان تمام ڪيئي دفعا مٿانهون جيڪو سياسي، نظرياتي، هڪڙي مقصد ۽ منزل جو رشتو ٿئي ٿو ان جي تقاضا آهي تہ جيڪي پارٽيءَ اندر نظريي، لائين، پاليسين، حڪمت عملين، روين، لاڙن ۽ فيصلہ سازيءَ جي طريقن ۾ نقص آهن انهن جي نشاندهي ڪري انهن جي سڌاري لاءِ اپاءُ وٺان. مونکي پڪ آهي تہ مٿي ذڪر ڪيل نقصن جي موجودگيءَ ۾ اسان جي پارٽي صحيح رستي تي هلي، ترقي ڪري پنهنجا مقصد حاصل ڪري ڪانہ سگهندي. تنهن ڪري منهنجي خواهش بلڪہ زوردار ڪوشش هوندي تہ اسان جي پارٽي انهن مسئلن جي ڏيڻ مان جلد کان جلد ٻاهر نڪري تيزيءَ سان صحيح رستي تي اڳتي وڌي، ان مقصد کي حاصل ڪرڻ لاءِ توهان سميت پارٽيءَ جي سمورن ڪارڪنن جو فرض ۽ ذميواري آهي تہ اهي هن سلسلي ۾ ڀرپور ڪردار ادا ڪن. ڪير ڪهڙو ٿو ڪردار ادا ڪري اهو توهان سميت هر هڪ تي ڇڏيل آهي. آءُ اميد ٿو ڪريان تہ توهان سميت پارٽيءَ جا ڪارڪن ڀرپور ڪردار ادا ڪندا ۽ پنهنجي پارٽي ۽ عوام جي هن موجوده گهوٽالي مان جند ڇڏائيندا.

رسول بخش پليجو
سربراھہ
قومي عوامي تحريڪ

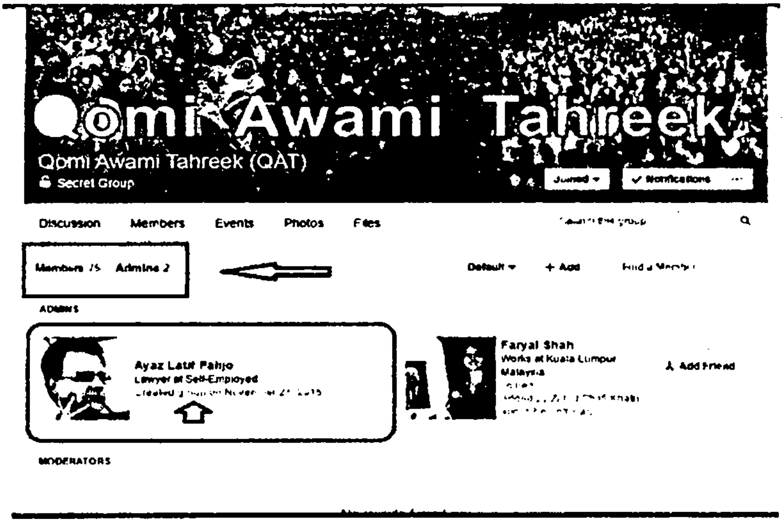

توهان 27 نومبر 2015 تي فيس بوڪ تي قومي عوامي تحريڪ جو جيڪو (سيڪريٽ) ڳجهو گروپ ٺاهيو آهي، جنهن جا ايڊمن توهان هئا. ايڊمن هجڻ جي حيثيت ۾ هر پوسٽ کي گروپ ۾ پوسٽ ڪرڻ جو اختيار فقط توهان وٽ هو. پر توهان کي جيئن ئي 6 سيپٽمبر 2016 تي منهنجو لکيل خط مليو. ان ئي ڏينهن توهان پنهنجي جاءِ تي مليحا آڪاش کي ايڊمن مقرر ڪيو. پارٽيءَ جي خلاف مهم هلائيندڙ آئي ڊي کي ابوظهبي ۾ رهندڙ مليحا آڪاش ۽ ملائيشيا ۾ رهندڙ فريال شاهه ڪيئن آپريٽ ڪري رهيون آهن؟ هن گروپ ۾ 850 ميمبر آهن جن مان 400 جي لڳ ڀڳ پارٽيءَ جا ڪارڪن آهن باقي نالا ڪوڙا آهن. مثال دانيال فرحان خاصخيلي، ڪمال لغاري، مليحا آڪاش، فريال شاهه آزاد پليجو جيسمين امداد پليجو ڪاپڙي ميگزين، فرزانا، سنڌياڻي تحريڪ وغيره جهڙن نالن سان توهان پاڻ پارٽيءَ خلاف ۽ ڪن اڳواڻن ۽ ڪارڪنن خلاف انتهائي بدفضيلتيءَ واري گندي زبان ۾ سياسي، تنظيمي ۽ ذاتي حملن واريون پوسٽون رکندا رهيا آهيو. توهان جي انهن پوسٽن کي وري مٿين ڪوڙين آءِ ڊين ذريعي توهان ئي لائق، شيئر ۽ ڪمينٽس ڪندا رهيا آهيو.

Daniyal Farhan Khaskheli
19 August at 14:22

پري پيڙي ۾ واٽيو ڳرو ... اچو ته ملڪ، سنڌ ۾ پي پي پي جي اياز لطيف پليجو مان جان ڇڏايون

پنجين رات سنگت هڪ قلمڪار جي گهر وئي هئي، ڪجھ ديشي ۾ هڪ ڊينڊڙو ۾ به صحافي به هئا. اتي تيل ڪڇهري مونکي بيچيني ۾ وجهي ڇڏيو آهي..... همراهن سوالن جي وٺ وٺان لائي ڏني ته..... سال ڏيڍ کان عوامي تحريڪ وارا خاموش ڇو آهن؟ نه ڪا تحريڪ، نه ڪو وڏو احتجاج، نه جلسو نه مرڪزي صدر جي ڪا ريلي نه ڏرٽو..... ڇو؟ گهٽائي دليل ڏنم ته موقعي پرست وڪائل ماڻهو ايجنسين جا دلال هميشه جيان لائين ۾ لڳل آهن ته پي پي پي کان ڪروڙين رپيا وٺي عوامي تحريڪ تي تنقيد ۾ حملا ڪن، پي پي خلاف 2009 کان سيني کان وڏيڪ ويڙھ ايازلطيف صاحب ۾ اسان جي پارٽي ڪئي آهي، پر سندن ساڳيو سوال ته برابر پي پي پي قيادت لهرائي به اياز کان ٿي، پر هاڻ عوامي تحريڪ ڪٿي گم آهي؟ اوهان ڪرپٽ پي پي پي خلاف گذريل سال ڏيڍ کان ڇا پيا ڪيو؟ اوچتو ماٺ ڇو ٿي ويا آهيو؟..... پوءِ روم تي اچي رڳو سوچيم، رڳو سوچيم ۾ بين تي نه پر ڇڙو پاڻ تي تنقيد ڪيم........ڏکهيءَ غلاميءَ دوران محڪوم قوم اهڙي حالت ڪي وڃي پهچندي آهي، جو ان کي نظرياتي طرح ته هڪ قوم چئي سگھبو آهي، ليڪن قوم جي فردن جي پاڻ ۾ لاڳاپن، برداشت ۾ ڳانڍاپن لاءِ جيڪي خصوصيتون ۾ خوبيون هئڻ گهرجن، سي بلڪل ختم ٿي ويندون آهن.

سائين جي ايم سيد جا ضيا دور وارا لفظ به ياد آيا ته جڏهين ملڪ تي ڪارا ڪڪر ڇانئجن ته سمجھدار ماڻهو جو ڪم آهي ته مطالعو ڪري ۾ انتظامي معاملا سڌاري، ڪٿي مون به جي ايم سيد وارو رستو نه ورتو آهي؟ سچ ۾ به مون خود ڪنهن جاءِ تي ڪنهن ميٽنگ ۾ ڪنهن وڏي هزارين لکين ماڻهو متحرڪ ڪندڙ جدوجهد لاءِ گهر ڪئي آهي؟ جي پلا ڪي سينئر ساٿي چون ته جلسا، ريليون،تحريڪون نه هلائجن ڇڙو ڪائنات جو يا ماضي جو تجزيو ڪجي؟ ته پلا مان ڪين چيو ته ٻئي ڪم گڏ ڇو نه ڪيون؟ مطالعو ليڪچر ۾ تجزيه به ڪجن ۾ وڏي

تحريڪ بہ شروع ڪجي؟ چا مون ڪانئن اهو سوال ڪيو تہ جي عوامر بدران رڳو پنهنجن ڪارڪنن کي ئي بار بار سجاڳ ڪندو رهڻو آهي تہ پوءِ تہ اهو ڪم عزيز سلام بخاري، امام علي نازش، مير ٿيبو، خالق جوڻيجو عبدالواحد آريسر، پروفيسسر عزيز احمد ڪئي ڏهاڪن تائين ڪيو پر نتيجو ٻڙي زربيان ٻڙي، برابر اسان انهن جي ابتڙ ڪارڪنن سان گڏ لکين ماڻهو بہ متحرڪ ڪيا آهن ۽ اهو بہ سچ آهي تہ پيپلز پارٽي جي هن ڪرپٽ حڪومت جو مقابلو گزريل ائن سالن ۾ فقط ايازلطيف صاحب ۽ اسان ئي کلي طرح ڪيو آهي، انڪري اياز صاحب مسلس نشاني تي بہ آهي. اياز صاحب جي سيپٽنبر 2009 ۾ پهريون پيرو صدر چونڊجڻ کان چار مهنا اڳ مئي ۽ جون 2009 ۾ عوامي تحريڪ ۾ وشني مل، مشتاق راڄپر، جامي چانڊيو، سراج سيال ۽ ابرار قاضي جي قيادت ۾ بغاوت ٿي چڪي هئي ۽ عوامي جمهوري ڪائونسل ٺهي چڪي هئي، هر ٻين ٽين هفتي اي جي سي وارا سازشن سان عوامي تحريڪ جا ڪارڪن برغلائي يا خريد ڪري سندن ڪائونسل ۾ شامل ڪري رهيا هئا. ان تيز ٽوڙ ڦوڙ کي روڪڻ لاءِ ۽ پارٽي کي متحرڪ ڪرڻ لاءِ پارٽي پاران اياز صاحب کي مرڪزي صدر چونڊيو ويو ۽ سندس ايندي شرط آڪٽوبر کان ڪنڊڪوٽ کان ڪراچي تائين ستيتاليه ڏينهن جي تاريخي لانگ مارچ شروع ٿي ۽ پهرين صف ۾ هلندڙسائين ايازلطيف، سائين حڪيم هاليپوٽو، سائين عالم شاهه سائين لطيف بلوچ، سائين محمد خان پرڳڙي ۽ ڪيو اي ٽي ڪارڪن ۽ سنڌياڻيون جنهن شهر پهتا ٿي تہ هزارين ماڻهن ۽ سمورين پارٽين سندن استقبال ٿي ڪيو. سڄي سنڌ جڻ ٻري اٿي هئي ۽ ان سياسي طوفان ۽ پوءِ سپنا جي جلسن، پارٽي دورن، ڪانفرنسن ۽ جدوجهدن ۾ اياز صاحب پي پي پي ۽ ايم ڪيو ايم جي ايجنڊن، ڊيشين، پتہ خورن ۽ اي جي پي جي سازشن کي دفن ڪري ڇڏيو. پوءِ جلسا، ڌرڻا، شهر شهر ۾ محبت سنڌ ريليون، ڪراچي، شڪارپور، ميرپورخاص، لاڙڪاڻي، دادو ليارِي، جيڪب آباد، سکر، گهوٽڪي، ڪنڊڪوٽ، وارهہ مورو شهدادپور، ننگرپارڪر، ٺٽو ۾ تاريخي جلسا، ريليون، ٽرين مارچ، بندن تي ڌرڻا، شاهراڻون بلاڪ ۽ سڀ کان وڏي ڳاله تي عوامي تحريڪ جي تاريخ ۾ پهريون ڀيرو هڪ ٻي پويان چار ڪامياب هڙتالون، مخالفن

سميت سڄي سنڌ ۽ ملڪ کي ڏنڌين انگريون اڇي ويون تہ آخر هي ٿي ڇا پيو؟ جڏهن حب الوطني، ثقافت، تاريخ، زبان ۽ عوامي آزاديءَ جي خواهش جي هڪ ئي مالا ۾ پروئجي هڪ خاص ترتيب، تخليق ۽ تنظيم ۾ ساري قوم شريڪ ٿيندي آهي ۽ وطن جي هڪ ياڱي ڪان ٻئي تائين قوم جا فرد ڪنهن هڪ مقصد کي بنا رقابت، بنا حسد، بنا ضد ۽ ساڙ جي پنهنجو سمجهڻ، ان کي زنده ۽ سلامت رکڻ، اُن سان پيار ڪرڻ ۾ هڪ ٻئي کان اڳرائيءَ واري جذبي سان ڪوشش ڪري، پنهنجو پاڻ ملهائين ٿا تہ پوءِ تاريخي قومي جدوجهدون ۽ ڪاميابيون تحفي ۾ ملنديون آهن جيئين نومبر ڊسمبر 2014 واري بيداري مارچ جهڙي تيز ۽ حيرت انگيز جدوجهد شايد نندي کنڊ جي تاريخ ۾ نہ هجي، لکين ماڻهن جا انبوهہ سڄي ڪيو اي ٽي قيادت اياز صاحب سان گڏ ميدان ۾، هڪ هڪ ڏينهن ۾ ٻارنهن تيرنهن جلسا، هزارين گاڏيون گڏ، ميڊيا ۽ مخالف پريشان...... پر پوءِ اوچتو جنوري فيبروري 2015 ۾ ڪمزڙي وچ ڪري جو اسان ۾ ماٺ ٿي وئي؟ آخر ٿيو ڇا؟ بيداري مارچ ڪنهن کي ڪونہ وڻي؟ ٻي طرف پي پي ۽ ان جي ايجنٽن جا اياز لطيف تي سڌا حملا، اخبارون، رسالا، ميٽنگون، ڪالم، دورا هر هنڌ اياز صاحب خلاف پيپلز پارٽي جي حڪم تي باهہ ٻري وئي......

خير وري بہ اياز صاحب جي تخليقي ذهن رڪاوٽن باوجود نئون گس ڪڍيو ۽ جولاءِ 2015 ۾ ڪيو اي ٽي جو تاريخ ۾ ڦهريون پيرو ڏهہ ڏينهن ڪرپشن خلاف حيدرآباد ۾ يادگار ڌرڻو لڳو. ممتاز ڀٽو، ذوالفقار مرزا، فنڪشنل، نواز ليگ، پي ٽي آءِ، ايم اين اي، سينيٽر، ايم پي اي، اديب، قومپرست سڀ اچي نسيم نگر تي گڏ ٿيا، عوامي تحريڪ ٻيهر ڇائنجي وئي. پوءِ اياز صاحب ڪلفٽن ڌرڻي جو اعلان ڪيو، وزيرن، آءِ جي، ڊي آءِ جي، اخباري مالڪن روڪڻ جي ڪوشش ڪئي، پر 22 مئي ۽ 15 جولاءِ گبول پارڪ لياري جي چيلينج وانگر اياز صاحب واپس نہ هٽيو ساٿي لياقت جهتيال گرفتار ڪيو ويو، رستا روڪيا ويا، پر جيئن 22 مئي تي گولين جي وسڪاري ۾ پريس ڪلب تائين پنڌ جاري رکيو ويو هو ائين ئي تاريخي احتجاج جو فيصلو برقرار رهيو ۽ بيداري مارچ ۽ ٽرين مارچ جيان تاريخ ۾ ڦهريون پيرو هزارين ماڻهو ۽ ڪيو اي ٽي جا دلير ساٿي ۽ بهادر پيئرون، هاري تحريڪ ۽ مزدور تحريڪ جا جوشيلا

ڪارڪن، ايس ايس ٽي ۽ ايس اين ٽي جا نوجوان بلاول هائوس ويجهو مين چوڪ ۾ ڌرڻا ڏينهن بلاڪ ڪري ويٺا رهيا. سڄي ملڪي ميڊيا ۽ ڪراچي جي ارب پتين ۾ تاڪوڙو پئجي ويو سنڌ ڪابينا لڏي وئي.. پر اهو فيصلو اياز لطيف صاحب صحيح ڪيو يا شايد ڪانئنس دشمن بابت اندازي جي غلطي ٿي وئي؟ اطلاعن موجب ان ڌرڻي کان اڳ فريال ٽالپر، قائم علي شاهه شرجيل ٽنهي پيپلز پارٽي ٺٽي ضلعي جي اهم اڳواڻ کي بلاول هائوس گهرائي حڪم ڏنو ته اياز صاحب کي ڪراچي اچڻ کا روڪيو پوءِ ڪئي ڪوششون ٿيون، سرنگون لڳيون، سازشون ٿيون، دڙڪا مليا، مطلب ته ڪئي گيئر لڳا، پر هو شخص پيپلز پارٽي خلاف سنڌس هيڊ ڪواٽر ڪلفٽن تي ڌرڻي جي عظيم فيصلي تان نه هٽيو.

پيپلز پارٽي جيڪا اڳ ۾ معمولي ڪاروباري پارٽنرشپ ۾ ناراضگي تي قادر مگسي سان سنڌس ٺي پارٽي جي سينيئر وائيس چيئرمين حيدر شاهاڻي هٿان جٽ ڪرائي چڪي هئي، ساڳيو ڪم نواز ليگ خود جلال شاهه جي پارٽي جي سينيئر نائب صدر شاهه محمد شاهه کي ڦيرائي ڪري چڪي هئي، ۽ تحريڪ هلندي ساڳيو حشر مشرف امين فهيم ذريعي پي پي سان ۽ نواز شريف جاويد هاشمي ذريعي عمران خان سان ٽي ڪيو. اهڙي ڪا واردات به پي پي شايد سوچي هجي پر بظاهر ڦبي ڪانه. ان کان ڪئي سال اڳ مرحوم ولي خان جي پيرسني واري دور ۾ ايجنسيز اجمل خٽڪ ذريعي اي اين پي تي قبضو ڪرڻ چاهيو هو پر اسفنديار ۽ افراسياب اها سازش ناڪام بڻائي هئي، ان کان اڳ غلام احمد بلور به فڪر باچا خان جي نالي سان ايم آرڊي تحريڪ هلندي 1983 ۾ اوچتو ڏقير وجهي خدائي خدمتگار تحريڪ تي شروع ڪئي، ان لاءِ هن پيرمرد خان غفار خان کي بين سيني اڳواڻن خلاف پڙڪايو ته اهي سڀ اوهان جي خلاف آهن، پر اها سازش ولي خان روڪي ڇڏي، ان جي باوجود ڪجهه وقت تائين بلور 90 سالن جي پيرمرد غفار خان کي زوري گڏ ڪٽي مختلف دورا ڪري سنڌس آڙ ۾ سازش جي ڪوشش ڪندو رهيو جيئن اڄ ڪله تاج جويو محسن جويو سليم ميمڻ قابل احترام ابراهيم جويو صاحب کي زوري ڪنيو سنڌن ذاتي فائدا پيا وٺن، ايتري حد تائين جو جويو صاحب ڪڍهن

ڪڏهن چوندو آهي تہ مونکي خبر ناهي تہ مونکي ڪٿي ۽ ڇو وٺي آيا آهيو ساڳي ريت سائين جي ايم سيد جي پيرسني واري وقت ۾ حميدا کهڙو ۽ پوءِ عبدالواحد آريسر بہ ايجنسين ۽ پي پي جي حڪم تي اهڙي واردات ڪرڻ چاهي هئي، پهرين تہ آريسر ۽ پٽر سنڌي 89 سالن جي جهور هلڻ کان لاچار سائين جي ايم سيد کي مسلسل روز ساڳي ڪمري ۾ ويهي صبح شام پڙڪائيندا ۽ ڊيڄاريندا هئا تہ پارٽي اوهان جي سنڌو ديش واري رستي تان هٽي وئي آهي، انڪري بشير قريشي، دودي مهيري، گل محمد جکراڻي ۽ آصف بالادي جا دورا ۽ سرگرمي روڪي، بہ ٽي سال رڳو فڪر جي ايم سيد جو پرچار ڪجي ۽ ايم ڪيو ايم ۽ پيپلز پارٽي سان ڪجھ ويجهو ٿجي، پر اتي نہ ڦٻڻ تي آريسر پيو ڪو گس نہ ڏسي وڏو گوڙ ڪيو هو تہ مونکان پڇڻ بنان احتجاج ۽ مارچن جا اڪيلا فيصلا نہ ڪيو گڏيل فيصلا جيئيمسٽ ڪائونسل ڪري، پر زين شاهہ بشير قريشي ۽ جلال شاهہ سندس سازش کي پڪڙي ورتو ۽ آريسر کي پارٽي مان خارج ڪري ڇڏيو جيڪو پوءِ الڳ محاذ ناهي وٺي ٻين سان ايم ڪيو ايم جي هنج ۾ ويٺو آخري ڏينهن ۾ گڏيل فيصلن، فڪر سيد ۽ جيئيمسٽ ڪائونسل جا پلٽا هڻندڙ آريسر روز شام جو 5 بجہ کان پوءِ سٽن ۾ هوندو هو تہ اڄ بوتل ڪٿان هٿ ڪجي،ايم ڪيو ايم مرڪز 90 تان بہ گُتن کي پارت ڪرائي هئائين، سندس سڀ تجزيا 4 پيگن کان پوءِ فحش شاعري، رومانوي گانن ۽ ماءِ پيڻ جي گارين تي وڃي ڇيهہ ڪندا هئا. سنڌ جي دورن دوران چوٽين دنيا جو مفڪر عبدالواحد آريسر رهندو بہ اتي وڃي هو جتي وسڪي يا ٺري جو آسرو هوندو هئس، جيڪو وسڪي نہ پياري، ان کان روڪي، مرغي نہ کارائي، ياڙي جي نالي ۾ هٿي هزار چندو نہ ڏي يا سائنس ڪم جي ڊنگ تي اختلاف رکي اهو ٿيو سيد اعظم جو انڪاري، فڪر سنڌو ديش جو مخالف ۽ بشير خان جو ايجنٽ. بهرحال ڪلفٽن جي تاريخي ڊرٽي کان پوءِ 16 آگسٽ کان اياز صاحب خلاف باهہ ٻرڻ شروع ٿي وئي، طريقو انداز ۽ دليل سيني جا الڳ هئا. ڪن جامي چانڊيو امر سنڌو علي قاضي، عاجز ڏامرا، مولا بخش چانڊيو عمران ظفر لغاري، جام خان شورو تاسم راڄپر. ايوب شيخ جيان سڌو اگهاڙو حملو ٿي ڪيو ڪن ادبي، علمي، انقلابي، جمهوري، نظرياتي، تنظيمي ڊالون جهلي احتياط سان سوچي سمجهي

خطرناڪ وار پي ڪيا، ڪن اخبارن ۾ سندس خبرون بند ڪري ڇڏيون، ڪن سندس ڪاميابين جو سوشل ميڊيا تي مڪمل بائيڪاٽ ڪرڻ جو تہ ڪن مٿس حملن ڪرڻ جو وچن ڪيو ڪن شهرن ۾ گوٺن ۾ سندس خلاف سُس پُس ڪلچر ۾ پي پي پگهاردارن واري پروپيگنڊا شروع ڪئي تہ ڇهن سالن ۾ رڳو جلسا ۽ ريليون نڪتيون، ڪارڪنن سان رابطو ناهي رهيو تنظيم سازي رهجي وئي، نظرياتي مطالعو ناهي، ڪن يلغار ڪئي تہ شهرن جا ماڻهو تنگ ۽ غدار آهن شهرن ۾ وڏا جلسا ڪرڻ بدران ڳوٺن ۾ ڪم نہ ڪري نقصان ڪيو ويو ڪن چيو تہ پي پي خلاف تحريڪ بدران طالبان ۽ آمريڪا بابت ڳوٺن ۾ ليڪچر رکجن ها. ڪن رحمان ملڪ، رضاهارون ۽ فيصل سبزواري جهڙن تي چيو تہ اياز ڪراچي ڇو ٿو اچي، ڪن جي يو آءِ جي ملن تي چيو تہ ڪنڌڪوٽ ۽ شڪارپور ڇو ٿو اچي، ڪن جو چوڻ هو تہ بشير قريشي، انور لغاري ۽ خالد محمود سومري جي تدفين يا تڏي تي ڇو آيو ۽ ڪن جو چوڻ هو تہ مظفر پتي ۽ ڏاهر پنيري جي جنازي ۾ شريڪ ڇو نہ ٿيو؟ پر ٽارگيٽ سيني جو صرف اياز لطيف پليجو هئو مقصد سيني جو هڪ ئي هو تہ هي شخص طئي ڪيل نشاني ۽ موضوع يعني ڪرپٽ زرداري ۽ دهشتگرد ايم ڪيو ايم ڪان مڙي ئي نٿو ٻين عارضي اشوز اٽڪلن، پروپيگنڊا ۽ دليلن ۾ ڦاسي، ليڪچرن، عالمي جنگين ۽ چين روس جي بحثن ۾ الجهي پيپلز پارٽي جي جان ڇڏي ئي نٿو روز جلسا، احتجاج، ريليون، ڌرڻا، هڙتالون، مارچون ڪري ڪيو اي ٽي تيزي سان ڇانئجي پئي، انڪري جي بلاول کي سنڌ ۾ لانچ ڪرڻو آهي ۽ 2018 جي اليڪشن ڪنٽي تہ ڪروڙ خرچ ڪري بہ 2016 يا 2017 ۾ هن اياز پليجي مان ڇڏايو هي ئي آهي جنهن کي ملڪي ميڊيا ٻڌي تي، جيڪو فيصل آباد، جهنگ ۽ ملتان بہ وڃي ٿو تہ چوهڙ ۽ ٽُل بہ پهچيو وڃي. سنڌ ۾ جتي بہ سئو ماڻهو بہ ڪنهن ميٽنگ يا جلسي ۾ هفتن ۽ مهنن جي تياري کان پوءِ بہ مشڪل سان گڏ ٿين ٿا، اتي هي ئي آهي جنهن کي ٻڌڻ لاءِ هزارين ماڻهو چونڪن تي گڏ ٿيو ٿا وڃن، سوشل ميڊيا تي بہ سندس اهم پوسٽس کي رڳو ڪارڪن نہ پر هزارين عام ماڻهو پنهنجي دل جو آواز سمجهي شيئر ڪن ٿا، سندس تقرير، جهلڪ ۽ انٽرويو ڏسڻ لاءِ ماڻهو انتظارڪن ٿا. ڪارڪن ۽ عام ماڻهو ريلين ۾ مٿانئس قربان

قربان پيا تين، پوڙهيون امڙيون دعائون پين ڪن، گبول پارڪ جلسي ۾ رحمان بلوچ جي ماءُ بہ پاڪ ڪتاب مٿي تي رکي فقط کيس ئي دعا ٿي ڪري. تنهنڪري خدا جي واسطي ڪا نہ ڪا سازش ڪري، سندس ئي آس پاس ڪو غدارن جو ٽولو پرتي ڪري، انجي هٿان ڪا سازش تيار ڪرائي، ڪي نہ ڪي دليل گهڙائي، ڪو منطق ٺاهي پهرين هن کي ڪيو اي ٽي جي صدارت تان هٽايو ۽ ڪيو اي ٽي جي مسلسل ماٺ مان مايوس ڪري کيس پارٽي مان نڪرڻ تي مجبور ڪيو ۽ پوءِ اتي ڪو فضيلت پريو فرمانبردار غير مقبول، مهني ۾ چار ڏينهن ليڪچرن، چوپڙين ۽ قومي گيتن تي ڏيان ڏيندڙ ملڪي ۽ صوبائي سياست کان مڪمل لاتعلق ۽ بي خبر ۽ اصل مالڪن جي حڪم تي هلندڙ همراھ ڪيو اي ٽي جو صدر ڪيو پوءِ ملڪ مڙوئي مٺائي آهي، هن پي پي مخالف اياز پليجي جهڙي عذاب مان جان ڇٽي تہ جسقم، ايس يو پي، ايس ٽي پي، فنڪشنل، شهيد ڀٽو نواز ليگ، جي يو آءِ تہ هونئين پي پي پي ۽ ايجنسين جي کيسي ۾ پيل آهن، نون ناظمن جي ذريعي ڪيو اي ٽي جو نئون صدر ۽ بادي بہ مينيج ڪبا رهيا.

اهي نوان مرڪزي عهديدار مالڪن ۽ ناظمن جي صلاح سان وڏن جلسن، احتجاجن، مقابلن، ريلين ڌرڻن، چيلينجن ۽ هڙتالن جو عوام دشمن ۽ انقلاب دشمن گس ڇڏي پلي پيا مهني ۾ 8 ڳوٺن جو دورو ڪن، پر 25 ضلعن، 115 تعلقن، 1100 يوسيز ۽ 70000 ڳوٺن واري سنڌ جي اڌ ڳوٺن ۾ ليڪچر ڏيڻ لاءِ 8 ڳوٺ في مهني جي حساب سان سال ۾ 100 ڳوٺ ڪور ٿيندا ۽ ڪل ڳوٺن جو اڌ يعني 35000 ڳوٺن ۾ هڪ ڀيرو بہ وڃڻ لاءِ 350 سال لڳندا. بهترين ڪامريڊ لکي پڙي رهو. بس پوءِ وري موٽي ايندو سنڌ جي اڪثر سياسي پارٽين ۾ 2005,6,7,8,9 وارو دور، سال ۾ هڪ اڌ پريس ڪلب حيدرآباد ۾ 150 ماڻهن جو پروگرام، هر ٻي ٽي سال هڪ وڏو جلسو ۽ هر هفتي بند ڪمرن ۾ ميٽنگون، تجزيا، ليڪچر، بحث، گيت، تبصرا، پريس ڪانفرنس ۽ مذمتي بيان. زرداري بہ خوش، پاڻ بہ خوش، ڪاٻي ڌر بہ خوش، ايم ڪيو ايم بہ خوش، پنجاب جا حڪمران بہ خوش، وڪالٽ ليڪڪ ۽ اخباري مالڪ بہ خوش، اين جي اوز بہ خوش، ملان بہ خوش، اين اي ڊي بہ خوش، نوان ناظم بہ خوش، سينيٽر بہ خوش، وزير بہ خوش، قومپرست بہ خوش ۽ ايجنسيون

بہ خوش. بس رڳو پري سياسي پيڙي مان ھن مسلسل جدوجھد جي حامي واٽئي اياز پليجي کي ڏکو ڏيڻ جي ضرورت آھي.
اياز صاحب کان ھڪ ٻي بہ غلطي شايد ٿي پئي، ھنجي جدوجھدن ۾ دليلن جو اھم فوڪس تہ ڪرپٽ پي پي پي ۾ ايم ڪيو ايم ئي ھئا پر ھن پيٽرول، گيس، ڪوئلي، پاڻي، بحريہ ڊي ايچ اي، ذوالفقار آباد ۾ بندرگاھ جاانتھائي اھم ۾ چرڪائيندڙ فيڪٽس ڏئي، ڪالاباغ جي اردو ميڊيا تي انگن اکرن سان شديد مخالفت ڪري ۾ سنڌ جي وسيلن جي مالڪي گھري اسٽيبلشمينٽ ۾ ملڪ جي اصل مالڪن کي بہ چرڪائي مخالف بنائي وڌو آھي، ساڳي وقت آشا لتا، حوا ۾ رنڪل جو ذڪر ڪري ڪري ملان بہ سندس مخالف ڪيا اٿس، مٿان سون تي سھاڳو وري اھو جو اين اي ڊي ۾ آمريڪن سي آء اي تي بہ ھر ھنڌ تفصيلي روشني وجھي انھن کي اگھاڙو ٿو ڪري تہ پوءِ اھڙي ليڊر تي سيني طرفن کان مسلس حملا ڇو نہ ٿين؟
اياز صاحب ۾ ڪيو اي ٽي جو سڀ کان ڪامياب ھٿيار رھيو آھي تہ بنان وسيلن جي بہ مسلسل ميدان ۾ رھڻو آھي، مسلسل سنڌ دشمن سان ويڙھ ڪرڻي آھي، ان مسلسل حالت جدوجھد ۾ جنگ ۾ رھڻ ڪري ئي اياز صاحب ڪيو اي ٽي کي اتي وڃي پھچايو جو عمران خان، نواز شريف، سراج الحق، بلور، شاھي سيد، امتياز شيخ، لياقت جتوئي، خالد محمود، مارئي ميمڻ، مرتضيٰ جتوئي، جلال شاھ قادر مگسي، بشير قريشي، جام مدد، خواجہ سعد رفيق سڀ سندس گھر ھلي آيا ٿي، نوزا شريف ھڙتال ملتوي ڪرڻ لاءِ فون ڪيا ٿي، ممتاز ڀٽا، ذوالفقار مرزا سندس ڌرڻن ۾ ويٺا ٿي، ڪيو اي ٽي جي ڪلفٽن تي ٿيل اي پي سيز ۾ سڄي ليڊرشپ شريڪ ٿي ٿي، عزيربلوچ ۾ لاڊلا جا ٺاھ بہ وٽس ٿيا پي، ايم ڪيو ايم جيڪا سدائين ٻين کي گيسي ڪرائيندي ھئي سا وٽس گيسي ڪرڻ ھلي آئي، لاھور ۾ اسلام آباد اسٽيشنن تي سندس مارچ جي استقبال لاءِ جميل عمر، شازيہ خان، فاروق طارق، فرزانا باري سميت سڄو ليفٽ ھزارن ۾ اچي ڪٺو ٿيو سرور باري ۾ لطيف انصاري، ميان قيوم پارٽي ۾ شامل ٿي ويا، پھريون ڀيرو پارٽي جا سنڌ کان ٻاھر يونٽ کليا، نہ صرف اھو بلڪ حيرت انگيز طور پارٽي کي سڄي سنڌ جي پڙھيل لکيل ماڻھن ۾ مڊل ڪلاس جي راڄڌاني يعني قاسم آباد 72

پولنگون اسٽيشنون ڪترايون ۽ سترنهن هزار ووٽ ڏنا. اها ڳاله ۽ مقبوليت پارٽي جا اڪثر ڪارڪن سمجهن ٿا ۽ سنڌ جي تباهي خلاف بار بار جدوجهد شروع ڪرڻ جو مطالبو به ڪن ٿا. انڪري ئي گذريل سال ڏيڍ کان اوچتي خاموشي تي هو خود به حيران آهن. تازو جولاءِ جي مرڪزي ڪميٽي جي ميٽنگ ۾ به ايازلطيف صاحب حسب دستور ذوالفقارآباد، بحريه ٽائون، ڪرپشن، ورهاڱي جي سازش، ڪالاباغ، بجلي جي لوڊشيڊنگ ۽ ڊي ايچ اي خلاف سنڌ ليول جي جدوجهد، لانگ مارچ، ڌرڻن ۽ بيداري مارچ جي پرجوش تجويز رکي، ۽ سواءِ ٻن ساٿين جي ٻي سڄي مرڪزي ڪميٽي ان تجويز جي ڀرپور حمايت ڪري فوري جدوجهد شروع ڪرڻ جي منظوري ڏني، هڪ پنج رڪني ڪميٽي ٺهي جنهن کي ٻي ڏينهن تاريخ جو اعلان ڪرڻو هو پر پوءِ گذريل ڏيڍ سال جيان هن ڀيري ان ڪميٽي به نه احتجاج جي تاريخ بابت ڪو ميسيج ڪيو ۽ نه جدوجهد شروع ڪرڻ جو ڪو بيان هلايو. هڪ سينيئر اڳواڻ کان پڇيم ته سائين مرڪزي ڪميٽي جي 99 سيڪڙو ميمبرن جي فيصلي ۽ منظوري ۽ اياز صاحب جي مسلسل بيپناه خواهش کان پوءِ به ڇو جدوجهد جي تاريخ انائونس نه ٿي ؟ چيائين پلي ضلعي ناظمن جو چونڊون تي وڃن پوءِ ڏسبو. تيسين اوهان صرف تربيتي ڪلاس ۽ اسٽڊي سرڪل هلايو. قومي سجاڳي ۽ احتجاج جي تحريڪ کي جيترو زور دشمن کي ختم ڪرڻ لاءِ صرف ڪرڻو آهي، اُن کان وڌيڪ گهري سوچ سان پنهنجين ڪمزورين، غلطين ۽ اوڻاين کي ختم ڪرڻ، دور ڪرڻ ۽ انهن کان جان ڇڏائڻ، صفن کي مضبوط تيار ۽ تيز رفتار بنائڻ لاءِ صرف ڪرڻ گهرجي، جدوجهد ڪهڙي وقت شروع تي ٿئي. ۽ ڪهڙي وقت ٿو عوام ۾ پنهنجي قومي ۽ وطني تحفظ عزت ۽ شاندار زندگيءَ جي آغاز جو احساس ۽ شعور پيدا ٿئي، اها ڳالهه درپيش فوري خطرن، حاڪمن جي پليسيز هلت چلت، ڦرلٽ جي طريقن، عوام جي معيار زندگي، پيش آيل خطرن ۽ پيداواري ذريعن جي ڪيفيتن تي منحصر آهي. پاڻ سڀ باشعور ماڻهو سمجهون ٿا ته هن وقت سنڌ تباهي ۽ بربادي جي ڳُن ۾ غرق ٿيندي پئي وڃي، اڄ جيڪو به سياسي ماڻهو اهڙين بدترين حالتن ۾ پيپلز پارٽي، انتهاپسندي، سامراج يا ايم ڪيو ايم مخالف ڪنهن وڏي

جدوجهد، وڏن جلسن، ريلين ڌرڻن جي سڏي يا اڻ سڏي مخالفت ڪري، يا انتظار ڪرڻ جون صلاحون ڏئي يا سنگت کي ڪنهن ٻي بيعملي ڪم، تاريخ يا ارتقا يا 1940 واري قرارداد جي تجزيي ۾ لڳائي يا سائين جي ايم سيد وارا ماٺ ڪري ويهڻ وارا دليل ڏئي ته پوءِ پڪ سان هو يا سياسي طرح بنه نابالغ ٻار ۽ ذهني معذور آهي يا ته شروع کان ايجنسين پاران فٽ ڪيو ويو آهي يا وري پيپلز پارٽي جي ڪنهن وزير، ليڊر يا وڏيري جي پڳهار تي، سياسي پارٽين ۽ ڪارڪنن کي جدوجهد کا روڪي اها پگهار پيو حلال ڪري. نه ته ڇو هو هيڏي نسوري ناحق، ڪرپشن، ظلم، لوڊشيڊنگ، پاڻي جي ڪوٽ، نوڪرين جي وڪري، اٿليل گٽرن، مهنگائي، غربت، خودڪشين ۽ بيروزگاري تي به ميدان ۾ نڪرڻ ۽ وڏي جدوجهد لاءِ پاڻ به تيار ناهي ۽ ٻين کي به ڪوڙا دليل ڏاهيو روڪي پيو؟ آخر ڇا لاءِ؟ ڪنڊڪوٽ جي هڪ دوست ٻڌايو ته ڏهه ٻارنهن ڏينهن اڳ سندس ملاقات اياز صاحب سان ٿي، هُن ٻڌايو ته ڪيس اياز صاحب ۾ هڪ عجيب بيچيني ۽ بيزاري نظر آئي جڻ هوگهڻو ڪجه ڪرڻ چاهيندو هجي پر سندس هٿ ٻڌل هجن. جڏهين هن ڪيس چيو ته ”سر سنڌ ٻري ۽ ايامي پٽي ۽ اها اياز لطيف پليجو صاحب جي طوفاني جلسن، ريلين ۽ احتجاج جي انتظار ۾ آهي، فقط اوهان ئي اڳ جيان وايو منڊل متائي سگهو ٿا“ ته هن ٿڪي مرڪ مرڪندي ۽ نالا وٺندي چيو ته ”فلاڻا فلاڻا سينئر ساٿي سمجهن ٿا ته پهرين ٻئي سال فلاڻا ضروري ڪم ڪري وٺجن باقي وڏين جدوجهدن ۽ عوامي رابطن کي پوءِ ڏسبو ۽ ممڪن آهي ته هو صحيح هجن ۽ پاڻ سڀ غلط هجون.“ هن ساٿي وڌيڪ پڇين ته سر پلا جي ڊي اي کي وڌيڪ سرگرم ڪجي؟ ان تي اياز صاحب چيس ته ”اهي پي پي مخالف وڏيرا ڪيڏي مهل به پي پي، ايم ڪيو ايم يا اسٽيبلشمينٽ سان ٺهي سگهن ٿا. اسان کي بنيادي طرح پنهنجي پارٽي جون سرگرميون ۽ جدوجهدون تيزي سان وڌائڻ گهرجن ها ۽ سڄي سنڌ ۾ ٻيهر بيداري مارچ ڪرڻ گهرجي ها.“

عوامي ڇوٽڪاري جي تحريڪ جو بنياد انهن قدرن، سوچن ۽ لاڙن تي رکڻ گهرجي، جيڪي هڪ قوم جي تشڪيل ۽ تنظيم لاءِ بنيادي متا ۽ اصول بنجي سگهن. خاص ڪري اهڙين حالتن ۾ جڏهن صدين جي ڏکهي غلامي ۽ اُن دوران قابض ڌر جون هاڃيڪار ڪارروايون، قومن مان

طبقاتي ۽ قومي شعور ۽ احساس ختم ڪري ڇڏين ۽ ان قوم ۾ انيڪ خرابين سان گڏ اٿسهپ، گروهي، قبيلائي، طبقاتي ۽ ذهني اختلاف، مونجهارا ۽ ويڇا پيدا ڪري ڪين عزت، مانُ ۽ وقار سان زنده رهڻ، تنقيد ۽ خود تنقيد برداشت ڪرڻ ۽ اڳتي وڌڻ جي ولولي ڪان محروم ڪري، ڇڙوڇڙ ۽ بي ترتيب جانورن جي ڌڻ ۽ ولر ۾ تبديل ڪري ڇڏينديون آهن. بهرحال جي اياز صاحب ۽ پاڻ سڀ غلط آهيون ته پوءِ ته ٺيو خير پر جي ميدان ۾ لهڻ ۽ ڪرپشن ۽ بيروزگاري ۽ تعليم ۽ نظام جي تباهي خلاف جدوجهد هن وقت جي تاريخي ۽ فوري ضرورت هجي ۽ اسين ڪريون ڀيا دير يا انتظار ۾ آهيون ناظمن جي چونڊ جي ته پوءِ؟ جي اسين اياز صاحب کي جنهن لاءِ استاد محترم پليجي صاحب چيو آهي ته هو سنڌ کي تاريخ پاران مليل هڪ معجزو آهي ان کي ضايع ڪري ڇڏيون يا ان معجزي مان امڙ سنڌ لاءِ ڪو مهلائتو ڪم نه وٺي سگهون، يا هو مسلس بيپناه ناجائز مخالفت، پنهنجن پاران سندس دفاع نه ڪرڻ، غير سرگرمي ۽ سازشن ڪان بيزار ٿي پاڻ لاتعلق ٿي وڃي وڪالت يا ٻي ڪنهن ڪم ۾ لڳي ته پوءِ؟ ٻي طرف سڄي سنڌ ۾ پي پي پي جي حقيقي مخالفت نه ڏسي شيرازين، مهرن، چامن، امتياز شيخ، ايوب شيخ، عاقب جتوئي، جامي چانڊيو، حسنين مرزا، حڪيم بلوچ، امر سنڌو غلام نبي مغل، نصير ميمڻ، عنايت بلوچ، نصير مرزائن وانگر سڀ موقعي پرست جوق در جوق وڃي پي پي پي ۾ شامل يا پگهاردار ٿين ۽ 2018 ۾ پي پي پي ۽ بلاول ڀيهر اسٽيبلشمينٽ جي مدد سان بوگس اليڪشن کٽي 2023 تائين پنج سال ٻيا ۽ پوءِ 2028 تائين پنج سال ٻيا به سنڌ لٽڻ، وسيلا ڪپائڻ ۽ ايندڙ نسل تباهه ڪرڻ لاءِ وري اسان جي سرن تي اچي سوار ٿئي ته ان جو ذميدار ڪير هوندو؟ آئون هي سڄي مٿين ڪٿا خط ذريعي ڪجه ڏينهن اڳ پارٽي جي ٽن اهم عهديدارن کي به موڪلي چڪو آهيان، ڏسجي. منهنجي خواهش آهي ته اها جانچ ۽ تحقيق به ضرور ڪرڻ گهرجي ته هن جديد دور ۾ سرگرم ترين ۽ تيزي سان چائنجندڙ سياسي پارٽين کي غير متحرڪ ڪرڻ، وڏين جدوجهدن، جلسن ۽ ريلين ڪان ڪٽي ڪمرن ۾ بند ڪرڻ، فوٽو سيشنز تائين محدود ڪرڻ، غير فعال بنائڻ، غير سرگرم رکڻ يا آهستي آهستي مات ميٽ ۾ ويهاري ڇڏڻ جا نسخا ڪهڙا آهن ۽

اهي سال ڏيڍ کان ڪٿي ڪٿي ۽ ڪير ڪير عمل ۾ پيو آڻي؟ ۽ اصل ڏور ڪٿان پئي ڇڪجي؟ ان تي به سوچجي ته ايازلطيف صاحب ۽ هزارين ڪارڪنن جي بار بار خواهش ۽ ڪوشش جي باوجود سال ڏيڍ کان سنڌ ۽ ملڪ گير ليول تي پاڻ خاموش ڇو آهيون؟ ڪٿي ان جو فائدو ٻيون متحرڪ ڌريون ته نه پيو وٺن؟ هڪ طرف جلال شاهه قادر مگسي، نياز ڪالاڻي، راشد محمود سومرو ۽ ابرار قاضي مسلسل وڏن شهرن جي دورن تي آهن. ايس يو پي جي ميمبرشپ، جي يو آءِ ۽ جماعت دعوي جي نوان مدرسا کولڻ واري مهم ۽ اي جي پي جي تعليمي مارچ شاهراهن ۽ ننڍن وڏن شهرن ۾ پئي هلي. مراد علي شاهه ۽ سندس وزيرن جي ڊرامن کي ميڊيا ۽ وڪائل ليڪ سر تي کنيو بيٺا آهن. ايم ڪي ايم بک هڙتالن تي ويٺل آهي، بلاول، عمران ۽ قادري جا جلسا به جاري آهن ۽ اسين؟؟؟ اسين ڇا پيا ڪريون؟

هڪ مفڪر جو چوڻ آهي ته 'جهڙيءَ ريت ڪوبه ماڻهو اهو نه ٿو ٻڌائي سگهي ته مون کي ننڊ ڪهڙي وقت آئي، يعني ٺيڪ ڪلاڪ ۽ منٽ نه ٿو ٻڌائي سگهي، بلڪل اهڙيءَ ريت ڪنهن قوم جي زوال ۽ پستيءَ جو ڏينهن، هفتو مهينو ۽ وقت نه ٿو مقرر ڪري سگهجي . البته ڪجهه نشانيون ۽ علامتون، پار ۽ پتا، ڏس ۽ اهڃاڻ آهن، جن کي ڏسي چئي سگهجي ٿو ته هي قوم زوال ڏانهن وڃي رهي آهي؛ منجهانئس قومي ترقي ۽ زندگيءَ جو ولولو ۽ تحرڪ ختم ٿي ويو آهي. انهن اهڃاڻن مان سڀ کان وڏو اهڃاڻ ۽ نشان هي آهي، ته قوم جي فردن مان اجتماعي ۽ گڏيل قومي مفادن واري سوچ ۽ عوام جي سمنڊ کي متحرڪ ڪرڻ جي خواهش ختم ٿي وڃي ۽ ان جي جاءِ تي ڪنڊ پاسي ۾ ويهي انفرادي ۽ ذاتي ۽ گروهي فائدي حاصل ڪرڻ جي سوچ اچي وڃي، سنڌ ۾ آيل مفاد پرستي، ڪرپشن ۽ اقتصادي، سماجي ۽ سياسي تباهي جي هن سيلاب آڏو بند فقط قومي عوامي تحريڪ پنهنجي شاندار تنظيم، بيمثال عوامي جدوجهد ۽ انقلابي نظريعي سان ئي ٻڌي سگهي ٿي، اسان جي پارٽي ئي آهي جنهن مان سنڌ کي بيپناهه اميدون آهن.

Qomi Awami Tahreek (QAT)

Secret group

Discussion

Members

Events

Photos

Files

Search this group

Shortcuts

SINDH SANGAT

Citizens for secula

Let's Educate Sindh

See more

Kamal Laghari

جيئي سنڌ نواز ليگ، فنڪشنل ليگ، ايم ڪيو ايم، حسنين ذوالفقار مرزا، شيرازي،
عاقب جتوئي سميت گڏجي پي پي جي ڪرپٽ وزيراعليٰ مراد شاهه کي ووٽ ڏنو
يا انڪار ڪري غير حاضر رهيا. لڳي ٿو ته رزلٽ وڪ سڀني کي مينيج ڪري ورتو
آهي. اياز لطيف صاحب رات سماءَ ٽي وي تي جيئي سنڌ سچ چيو ته فنڪشنل
کي ٿر حال ۾ مقابلو ڪرڻ کپي ها.

جي ايم سيد صاحب جي دور ۾ چيو ٿو ته جڏهن ملڪ تي ڪارا ڪڪر ڇانئجن ته
سمجهدار ماڻهو جو ڪم آهي ته مطالعو ڪري ۽ انتظامي معاملا سڌاري. لڳي
اهي ٿو ته نواز ليگ، فنڪشنل ۽ ٻين سياسي ڌرين نه جي ايم سيد وارو رستو ورتو
آهي ته ڪا نه وڏي ڌرين لکين ماڻهو متحرڪ ڪندڙ جدوجهد نه ڪئي. جلسا،
ريليون، تحريڪون نه هلائين بلڪه اخبار جو مطالعو ڪيو. ٽي وي ڏٺي.
غوثي تجربو ڪندي ۽ انتظامي معاملا سڌاريا، بند ڪمرن ۾ ميٽنگس ڪيون.
گذريل داستان دهرائڻ ۽ وڏي پير صاحب ۽ سوريه بادشاهه جا ننڍا جاليه سال اڳ وارا
ڪوڙا سچا ڪارناما دهرائڻ، سنڌ جا ڪي موقعي پرست ڪالم نويس. اين جي
او عملدار ۽ يونيورسٽي جا ڪجهه استاد ته هميشه جيان اڳ ۾ ئي لائين ۾ لڳل آهن
ته اياز لطيف پليجو تي حملا ڪري، اڳ جيان پي پي پي کان ڪروڙين رپيا
پراجيڪٽ، ڊيپوٽيشن ۽ جابون وٺن. آهي پي پي خلاف نه حملا ڪالهه، قبرائي
ڪيپراٽي حملو ڪري نه پليجي تي ڪندا.

پي پي جي ٿر ڪرپٽ دور ۾ رزلٽ جي اڄ شرط 2009 کان سنڌس ٿر
حرامپائي ۽ ظلم جو جواب ۽ مقابلو گذريل اٺ سالن ۾ فقط اياز صاحب ڪلي طرح
ڪيو آهي. انڪري نشانو تي نه آيو ٿي آهي.

ٿي وقت نواز ليگ، فنڪشنل، مرزا گروپ يا ٻي ڪنهن نه ٿر ۾ موجود جيڪو نه
سياسي ماڻهو، پيپلز پارٽي، انتهاپسندي يا ايم ڪيو ايم مخالف ڪنهن وڏي
جدوجهد، وڏا جلسا، ريليون جي سنڌي يا اڻ سڌي مخالفت ڪري. انتظار ڪرڻ
جي صلاحيت ڏني يا جي ايم سيد وارا دليل ڏني ته پوءِ جي انهو وڏيرو فرد يا گروهه
غير طبقي جو ٿئي ته سمجهجي ته ٿو سنڌس يا سنڌس ماڻهن جا نڪ پيو
بچائي. ورلڊ، نوڪريون رميون ۽ ٺيڪا وٺي وارو آهي.

پر جي جدوجهد، جلسا، احتجاج ۽ سنڌ ليول جي وڏي تحريڪ جو انهو مخالف
ٿيڻ غلطي جو فرد ٿئي يا ڪنهن ٿيڻ طبقي جي قومپرست يا ڪاهي ذر جي
پارٽي جو اڳواڻ ٿئي ته پڪ ٿو سالن کان يا ايجنسين جو ماڻهو آهي يا پيپلز پارٽي
جي ڪنهن وڏيري، وزير يا سيٺ کان ماهوار 30 هزار پگهار وٺي. سياسي پارٽين کي
جدوجهد کا روڪي اٿا پگهار پيو حلال ڪري.

نه نه آخر ڪهڙو سبب آهي جو سنڌ جي شهري ٻيائي. شهري نسوري ناحق، ظلم،
لوڊشيڊنگ، مهانگائي، بيروزگاري ۽ ڪرپشن تي نه ميدان ۾ نڪرڻ لاءِ ۽ وڏي
جدوجهد لاءِ پٽ نه تيار ناهن ۽ ٻين کي نه ڪوڙا دليل ڏئي روڪي پيو؟ آخر جو؟
اڻا جانچ ۽ تحقيق ضرور ڪرڻ گهرجي ته هن جديد دور ۾ سرگرم ترين سياسي
پارٽين کي غير متحرڪ ڪرڻ، وڏي جدوجهد، جلسن ۽ ريلين کان ڪٽي ڪمرن ۾
بند ڪرڻ، غير فعال بنائڻ، غير سرگرم رکڻ يا آهستي آهستي هٿ ميٽ ۾ ويهاري
جڏڻ جا نسخا ڪهڙا آهن ۽ انهن سڀ ڏيڻ کان ڪٽڻ ڪني ۽ ڪير ڪير عمل ۾ پيو
اچي؟

ڪلهه ٿر جي ۽ نوازليگ، فنڪشنل ليگ، ذوالفقار مرزا، شيرازي، عاقب جتوئي
سميت ڪير گڏجي پي پي جي ڪرپٽ وزيراعليٰ مراد شاهه جي مخالفت ڪرڻ
گهرجي ها.

Like Comment

Tahira Bhutto with Lal Khan Qat and 43 others
24 July

هڪ نئين سگهاري گڏيل قومپرست سياسي پارٽي لاءِ پروپوزل ٽي سهم شروع
سنڌ ترقي پسند عوامي پارٽي
سرپرست اعلىٰ محترم رسول بخش پليجو
چيئرمين محترم ڊاڪٽر قادر مگسي
سينيئر وائيس چيئرمين محترم علي قاضي
وائيس چيئرمين محترم خالق جونيجو
جونيئر وائيس چيئرمين محترمه امر سنڌو
جنرل سيڪريٽري محترم جامي چانڊيو
ڊپٽي جنرل سيڪريٽري محترم ڊاڪٽر دودو مهيري
سينيئر جوائنٽ سيڪريٽري محترم ڊاڪٽر رجب ميمڻ
جوائنٽ سيڪريٽري محترمه راهيدا شيخ
جونيئر جوائنٽ سيڪريٽري محترم نار سنائي
رابطه سيڪريٽري محترم ابرار قاضي
آفيس سيڪريٽري محترم اظهر جتوئي
ميڊيا ترجمان محترم عبدالقادر رانو
فائنانس سيڪريٽري محترم ڊاڪٽر حميد ميمڻ
مرڪزي سپريم ڪائونسل.
مشتاق ميرالي، انعام شيخ. عرفانه ملاح،غلام نبي مغل،. ذوالفقار هاليپوٽو. امان الله شيخ،يوسف مستي خان، ڊاڪٽر شمس شيخ، آسماڻ ملاح، قمر زمان راڄپر، امجد سراج ميمڻ، تاج جويو، فتح مري، حميد سنڌي، مشتاق راڄپر، سليمان ابڙو، جاويد قاضي، نار سهتو، لياقت عزيز، محمد علي ڏيپلائي، بيدل مسرور، اعجاز قريشي.
ڊاڪٽر ذوالفقار سيال، اعجاز منگي، محمود نواز شاهه، محب ڀرڙادو،سحر گل پٺي، راهيدا ڏيپو، سلطانه وقاصي، زبيدا بروالي، اختر بلوچ، شهاب محمود، سحر رضوي، حميدا گهانگهرو، نصير ميمڻ، بخشل ٿلهو، علي احمد رند، لالا رحمان سمون، مرتضىٰ سولنگي.

Qomi Awami Tahreek (QAT)
Secret group

Discussion
Members
Events
Photos
Files
kamal laghari

Kamal Laghari
5 September at 17 36

افسوس فقط ڪجهه نڪي جهڙي سينيٽري ۽ ضلعي ناظمي بچائڻ لاءِ هيڏي محنت، هيڏو ناٽڪ، ڪيو ذهين جيڪو ڪجهه ڪيو ويو، ان تي ندامت به آهي ۽ ڪاوڙ به ٿي پئي، ڪجهه ماڻهو هڪ شخص زرداري، ايم ڪيو ايم، فلان ۽ ايجنسين سان مسلسل مقابلي ۾ آهي ۽ اهو ان شخص جي ڪرپشن ۽ ايم ڪيو ايم خلاف وڏي جدوجهد شروع ڪرڻ جي خواهش جي حمايت ڪرڻ بدران انهن سان گڏ جوڙ ۽ ماڻ ڪيو ويو هنن جن جو سڄو داستان، سڄو مقصد سينيٽري ۽ ضلعي ناظمي بچائڻ هو ۽ جيڪي تنهن سڀ جدوجهدن سان گڏ رهڪي ويا آهن جيسين هڪ شخص ضلعي ناظم جونيجي وجهه سخت ندامت آهي.

Lal Khan Qat Aalam Khashkheli and 6 others 6 Comments

Like Comment

Qomi Awami Tahreek (QAT)

Secret group

Discussion

Members

Events

Photos

Files

Aalam Khaskheli

6 hrs

شراب ۽ ڪيبسنس سگريٽ پيندڙ هڪ 5 درجه پرڪٽل ليڊر
انسعل 60 65 سال جو هوندو ! هڪ سياسي پارٽي جو مرڪزي رهنما اڳوڻ به آهي
. هڪ اد ڪتاب به لکيو اٿس
نعره پي پي خلاف هڻندو آهي پر ڪجهي ۾ پيپلز پارٽي طرفان ڪجهه رهنما ملل
اٿس. انتهاپسندي روڳ مذهب ۾ نه هوندي آ. انتهاپسندي سياست ۾ به هوندي آ .
اگر هي ڪي سياسي انتهاپسند جنهن به پيءَ رهندو. هو هر هفتي ڪنهن نه
ڪنهن کي غداري جا لقب ڏيندو آهي. عاشقي ۾ نه وڏن وڏن بادشاهن جو به پيءُ آ.
سنڌ جي ڪجهڙي به شهر ڪوٺ ويندو ڏيهن جو انقلاب انقلاب هالورينگ . ڪارل
مارڪس ڪان گهٽ ڳالهه نه ڪندو پر جلس رات نيندي ميڪاني ڪارڪنن لاءِ مصيبت
شروع ڪندي به ڪڙيو ڪتاب به ڪڙيو وسڪي هٿ ڪڙيو. پيو وسڪي ۾ جهونا
ڪيبسنس سگريٽ جا سوٽا پيگ تي ولي پيگ تي ولي فلاڻو غدار . فلاڻو انقلاب
دشمن جا هوڪا پيو ڏيندو ميڪاني ابوجهه غريب ڪارڪن عذابن ۾ . هڪ ڏينهن
ڪراچي پريس ڪلب جي دوري تي ويم اتي هڪ سنڌي صحافي مليو سنڌي قوم
پرست ليڊرن کي جام ڪاربون ڏنائين جيومانس قوم پرستن ۽ قومي ليڊرن تي وڏي
ياه اٿئي خبر نه آهي . اُن صحافي به هن ساڳي همراهه جو ڏسڻ ڪيو به سالن
منهنجي گهرواري کي ورغلائي پنهنجي رکيل بڻايون ويو آ. مون به ڪٿي هن عجب
اڳوڻ جي تحقيق ڪئي خبر پئي ته صحافي جي گهرواري پوليس ۾ آهي جنسا هن
جي عاشقي ڪري هن سان قيد ۾ هوندي آ. هي عجب اڳوڻ پي پي کي چئي
اُن ماڻي جي ڪنهن پسند تي بدلي ۽ پروموشن پڻ ڪرائيندو اهي.
جدوجهد جي سخت مخالف هن سازشي اڳوڻ لاءِ وڌيڪ جا چوان بس پوڳندا رهو
سنڌيو
عالم شاوير

Meer Murtaza Jokhio

7 September at 14:19

دوست عالم شاهوير طرفان لڳل هڪ سرابي ، موالي ۽ پ ب جي 40 هزار بگهار
ڪمنڊ مرڪزي اڳوڻ تي لڳائيل الزام جيڪڏهن غلط آهن ته اهو اڳوڻ جو نه تو اچي
صفائي ڏئي ؟ ؟؟
جڏهن نه اهو فيس بڪ به هلائي تو ۽ سنڌ جي محبوب ليڊر محترم اياز لطيف پليجو
صاحب خلاف ڪوڙي منگهڙت پڪواس ۽ گي گاري پيو.
اُن سرابي کان منهنجو سوال آ ته 10 ڏينهن اڳ سنڌس قلبت تي نه عورتون جنهن ۾
هڪ عورت جي ساٿڻي شاهوير عالم ڪئي آهي ۽ ٻي به آهي ۽ جيڪڏهن اهو
سرابي اڳوڻ جونڊو نه پي عورت جو ناٿو ٻڌايو ته مان اُن کي ضرور ناٿو ٻڌائيندس.
هن نه رانيون وڃهي ويسڪي گهرائي ۽ پيتيون آهن. هاڻ ٻڌايو ته هڪ قلبت تي
جنهن ۾ صرف اهو سرابي رهندو هجي اُن ۾ عورت جو ڪهڙو ڪم جنهن ۾ هڪ وڃي
رهائي تو.
دوست ناراض نه ٿين حقيقت پسند ٿين
انهي بگهاڙدار اڳوڻ لاءِ اجاب ڪوز سارا انصاف منهنجي ايمڊ اسٽينس ۾ پڙهندا
حق سچ جو آواز اياز اياز اياز.

Lal Khan Qat Comred Raza and 18 others — 60 Comments

murtaza jokhio

Shortcuts

SINDHI SANGAT

Kamal Laghari 7 september 2016 (09:25) PM 1 hr

غير ذميداري ۽ ناانصافي جي بہ انتها آهي، هڪ طرف دنيا جي سمورن جمهوري روايتن، اصولن، ضابطن جي پيڇڪڙي ڪري، مرڪزي صدر، مرڪزي جنرل سيڪريٽري، مرڪزي آفيس سيڪريٽري، مرڪزي سوشل ميڊيا سيڪريٽري، مرڪزي ڪميٽي جي ميمبرن، محاذن جي قيادت عزيز ٽالپر، مقصود جهتيال، انور نوحاڻي، زاهد گهلو ڪاشف خاصخيلي، ابراهيم بگٽي، ناهيد جوکي، عنايت لاشاري، عارف راڄپر، الطاف خاصخيلي، روشن ڪنراڻي ۽ ٻين سوين اهم ماڻهن جي غير موجودگي ۾ انصاف ۽ پارٽي تاريخ جا ليڪا لتاڙيندي، بخيا اڌيڙيندي، مرڪزي صدر خلاف سندس غير موجودگي ۾ پروپيگنڊا ڪئي وئي، واحيات الزام هنيا ويا، 300 ماڻهن کي بنا ايجنڊا ٻڌائڻ جي دوکي سان گمراهي استعمال ڪيو ويو ٻي طرف وري ماڻهن کي نڳي، انهن کي جمهوريت، ڊسيپلين، انصاف ۽ ضابطي جو درس بہ ڏنو پيو وڃي. ڪمال آهي. هڪ طرف اختلافن بابت دستگير ڀٽي، دودي، ادريس چانڊيو واهوچي کي معلومات بہ ڏني پئي وڃي تہ ظابطن جي پاسداري جا حڪم بہ جاري پيا ٿين، 300 ماڻهن کي بنا ايجنڊا ٻڌائڻ جي دوکي سان گمراهي ڪوڙي پروپيگنڊا صحيح آهي، باقي ساڳي پارٽي جي 300 ماڻهن کي هتي فيسبڪ تي حقيقت ٻڌائڻ بيضابطگي آهي؟ هڪ طرف قادر رانٽو پاڻ فيسبڪ تي گروپ ٺاهي مرڪزي صدر خلاف سازش بہ ڪري پيو ۽ جڏهين آزاد ميرواهي، عنايت ڪوسو، مرتضيٰ جوکيو ۽ ٻيا سندس پارٽي دشمن سازش تي اعتراض ٿا ڪن، تہ انهن سڀني کي هو گروپ مان ڪڍيو ڇڏي، (ثبوت هيٺ تصويرن ۾ ڏسو) سو وري پارٽي درد ۾ غلطان بہ آهي. هڪ شخص جيڪو خود هڪ شهيد ساٿي جي گهرواري کي دوکي سان فليٽ تي گهرائي، ان آڏو شراب پيئي تو ۽ مٿان خاندان جا ٻيا ياتي اچي اوچتو ڇاپو هڻن ٿا، ان شخص خلاف ڪا بہ ڪاروائي ڪانهي، ڪا بہ پڇا ڪانهي، راحيل ڀٽو سڄو ڏينهن مرڪزي صدر ۽ جنرل سيڪريٽري کي گاريون پيو ڏئي اهو بہ صحيح آهي، باقي ٻين کي ڊسيپلين جون هدايتون پيون جاري پيون ٿين. ماڻهن کي ايترو بہ ديوار سان نہ لڳائجي جو اهي صبر ڪري ڪري نيٺ بيزار ٿي 46 سالن بابت سڀ ڪجھ صاف صاف اگهن اکرن، ڪاغذن ۽ ثبوتن سان چئي وجهن تہ پوءِ...

قیمت: ـ/50 روپیا

پڙهندڙ نَسُل . پ نَ

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين " اُداس نسلين " نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻِڪ "لُڙهندَڙ نَسُل" نالي ڪتاب لکي پنهنجي دورَ جي عڪاسي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ ئي لکيو:

انڌي ماءُ ڄڻيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ
ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لُڙهندَڙ، ڪَڙهندڙ، ڪُڙهندڙ، ٻَرندڙ، ڄُرندڙ، ڪِرَندڙ، اوسيئڙو ڪَندَڙُ، ياڙي، ڪاٺُو، ياجوڪَڙُ، ڪاوڙيل ۽ وِڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سَگهجي ٿو، پَر اسان اِنهن سڀني وِچان "پڙهندڙ" نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان کڻي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعنيٰ e-books ناهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهَڻ ۽ هِڪ ٻِئي کي ڳولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻِڻ جي آسَ رکون ٿا.

پڙهندڙ نَسل (پَنَ) ڪا ٻه تنظيمَ ناهي. اُنَ جو ڪو ٻه صدر، عُهديدار يا پايو وِجهندڙ نہ آهي. جيڪڏهن ڪو ٻه شخص اهڙي دعويٰ ڪري ٿو تہ پَڪَ ڄاڻو تہ اُهو ڪُوڙو آهي. نہ ئي وري پَنَ جي نالي ڪي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو تہ پَڪَ ڄاڻو تہ اُهو ٻہ ڪُوڙو آهي.

جَهڙيءَ طَرَح وڻن جا پَنَ ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اَهڙيءَ طرح پڙهندڙ نَسُل وارا پَنَ بہ مختَلِف آهن ۽ هوندا. اُهي ساڳئي ئي وقت اُداس ۽ پڙهندڙ، بَرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وِڙهندڙ ۽ پڙهندڙ بہ ٿي سگهن ٿا. بين لفظن ۾ پَنَ ڪا خُصوصي ۽ تالي لڳل ڪِلَب Exclusive Club نہ آهي.

ڪوشش اها هوندي تہ پَنَ جا سڀ ڪَم ڪار سَهڪاري ۽ رَضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي تہ ڪي ڪم اُجرتي بنيادن تي بہ ٿِين. اهڙي حالت ۾ پَنَ پاڻ هِڪَٻِئي جي مدد ڪَرڻ جي اُصولَ هيٺ ڏي وَٺُ ڪندا ۽ غيرتجارتي non-commercial رهندا. پَنَن پاران ڪتابن ڪي ڊِجيٽائِيز digitize ڪرڻ جي عَملَ مان ڪو بہ مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نہ ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊِجيٽائِيز ڪرڻ کان پو ٻيو اهم مرحلو وِرهائڻ distribution جو ٿيندو. اِهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو تہ ڀلي ڪمائي، رُڳو پَنَن سان اُن جو ڪو بہ لاڳاپو نہ هوندو.

پَنَن کي کُليل اڪرن ۾ صلاح ڏجي ٿي تہ هو وَسَ پٽاندڙ وڏِ کان وَڏِ ڪتاب خريد ڪَري ڪتابن جي ليکڪَن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي هِمٿائِن. پر ساڳئي وقت عِلم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪَنهن بہ رُڪاوٽ کي نہ مڃن.

شيخ اَيازَ علمَ، ڄاڻَ، سمجهہَ ۽ ڏاهپَ کي گيتَ، بيتَ، سِٽَ، پُڪارَ سان تَشبيهہ ڏيندي انهن سيني کي بَمن، گولين ۽ بارودَ جي مدِ مقابل بيهاريو آهي. اياز چوي ٿو تہ:

گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪَرن ٿا.
... ...
ڄڻ ڄڻ ڄاڙ وڏي تي ڄڳَ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ ڇُپن ٿا؛
ريتيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موتي مَنجهہِ پهاڙ ڇُپن ٿا؛
... ...
ڪالهہَ هُيا جي سُرخ گُلن جيئن، اڄڪلهہ نيلا پيلا آهن؛
گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن........
... ...
هي بيتُ اَٿي، هي بَم- گولو،
جيڪي بہ ڪٽين، جيڪي بہ ڪٽين!
مون لاءِ ٻنهي ۾ فَرَقُ نہ آ، هي بيتُ بہ بَمَ جو ساٿي آ،
جنهن رِڻَ ۾ رات ڪَيا راڙا، تنهن هَڏَّ ۽ چَمَ جو ساٿي آ ـ

اِن حسابَ سان اڄڪلهہ ٽاٽائي کي پاڻَ تي اِهو سوچي مَڙهڻ تہ ”هاٽي ويڙهہ ۽ عمل جو دور آهي، اُن کري پڙهڻ تي وقت نہ وڃايو“ ناداني‌ءَ جي نشاني آهي.

پَنَن جو پڙهڻ عام ڪِتابي ڪيڙن وانگر رُڳو نِصابي ڪتابن تائين محدود نہ هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻَ کي قيد ڪري ڇڏڻَ سان سماج ۽ سماجي حالتن تان نظر ڪڄي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي پاليسيون policies اڄڪلهہ ٽاٽن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پَنَ نِصابي ڪتابن سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين

ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پڙهندڙ نسُل جا پَنَ سيني کي **چوءِ چالاءِ ۽ ڪينئن** جهڙن سوالن کي هر بيانَ تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوشَ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جوابَ ڳولڻ کي نہ رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اڻٽر گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان بہ پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي اِن سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا. بَس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏِسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

ونڻ ونڻ کي مون ياڪي پائي چيو تہ ”منهنجا ياءُ
پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پَنَ پَنَ جو پڙلاءُ“.
- اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)